ale dezvoltării industriale

Iranul dispune și de patru exploatări marine a petrolului, în zona insulei Khark, cu o producție de circa 24 milioane tone pe an. Ardeshir — a cărei intrare în producție a început cu doi ani în urmă — este cea mai mare. Cele 52 de sonde ale sale aduc, anual, la suprafață 10 milioane tone de țiței. Întreaga exploatare de la Ardeshir este administrată de 200 de oameni, iar producția de petrol extras este anual de aproximativ 50 000 tone pentru fiecare lucrător.

Insula Khark (46 kmp) — modern port petrolier — este situată la 50 km de țărm. Astăzi, Khark este unul din cele mai mari și moderne porturi din lume în ce privește exportul de petrol (255 milioane de tone anual). Uriașe tancuri de depozitare (19 m înălțime și 119 m diametru) sînt situate în centrul insulei. Ele au o capacitate de 1 milion tone țiței. Pe țărmul estic al insulei s-a construit un doc de 2 km lungime, cu 10 dane, fiecare capabilă să încarce tancuri petroliere de 250 000 tone. La 2 km de țărmul vestic a fost construită o insulă artificială, în întregime de oțel. Docul său de 1200 m are patru dane, două dintre acestea putînd servi petroliere gigant, de 500 000 tone. În fiecare an, peste 1 000 de nave vin în insula Khark, transportînd către beneficiarii externi peste 200 milioane tone de țiței. Întreaga activitate portuară este dirijată dintr-o singură cameră de comandă, unde dispozitive dintre cele mai moderne, acționate de 3 oameni, deservesc, simultan, 10 tancuri petroliere.

Abadan este, pe drept cuvînt, cetatea iraniană a rafinării petrolului. Rafinăria de aici, fondată cu 65 de ani în urmă, este cea mai veche din țară și, acum, una dintre cele mai mari din lume. De la 120 000 tone pe an, cît reprezenta la început, capacitatea rafinăriei a ajuns la 32 milioane tone/an. Echipamentul și tehnologia de ultimă oră, în raport cu suprafața de amplasare relativ redusă, ca și înaltul grad de automatizare a operațiilor fac ca rafinăria de la Abadan să fie o întreprindere cu o înaltă productivitate. Ea dispune de cinci unități de distilare în vid, cea mai mare dintre acestea prelucrînd anual peste 7 milioane tone de țiței. La Abadan se realizează mai mult de 100 de produse de rafinare, începînd cu benzina de avion și terminînd cu fracțiunile inferioare. Cei peste 630 000 de barili pe zi produși la rafinărie sînt realizați cu mai puțin de 12 500 de lucrători, inclusiv personalul de conducere.

Aceste cîteva secvențe sînt ilustrative pentru atenția ce se acordă în Iran dezvoltării și valorificării superioare a celei mai mari bogății naturale ale sale — petrolul. În aceste eforturi, cooperarea internațională își găsește un larg cîmp de afirmare. România și Iranul — țări cu o bogată experiență — au dezvoltat în anii din urmă raporturi fructuoase în acest domeniu.

Dar legăturile economice decurgînd din dezvoltarea impetuoasă a industriilor petrolului din țările noastre sînt numai o parte a ansamblului relațiilor româno-iraniene, ele acoperă numai o zonă a unei sfere largi de conlucrare economică, reciproc avantajoasă. Toate acestea sînt potențate de stadiul înalt atins de raporturile politice, stadiu impulsionat hotărîtor de frecventele întîlniri și convorbiri la nivel înalt. Referindu-se la acest aspect, actualul șef al guvernului iranian, Sharif Emami, oaspete al țării noastre în mai a.c. (pe atunci președinte al Senatului), releva „importanța pe care au avut-o și pe care o au pentru cursul ascendent al relațiilor noastre, întîlnirile între președintele Nicolae Ceaușescu și șahinșahul Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr, acestea constituind un fericit prilej ca, trecîndu-se în revistă problemele de interes comun, să fie înlesnite căile pentru soluționarea lor, să fie stabilite domeniile prioritare ale conlucrării și modalitățile cele mai eficiente de materializare a obiectivelor preconizate. Este foarte evident — sublinia interlocutorul — că repetatele contacte la nivel înalt româno-iraniene au un rol hotărîtor în

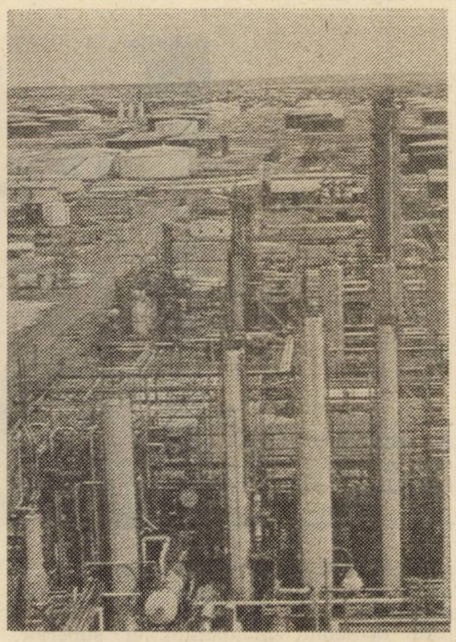

Rafinăria de la Abadan — cea mai mare și mai veche unitate de acest fel din țară

evoluția continuu ascendentă a relațiilor dintre cele două țări, fiind obținute rezultate considerabile în cadrul acțiunilor de colaborare".

România și Iranul, țări cu sisteme sociale diferite, își bazează relațiile pe principiile egalității în drepturi, respectului reciproc, neamestecului în afacerile interne, pe hotărîrea celor două popoare de a asigura dezvoltarea lor independentă, de a face totul pentru realizarea unei lumi mai bune, mai drepte, a unei noi ordini economice și politice internaționale, a păcii și colaborării între toate popoarele lumii. Așa cum este cunoscut, relațiile româno-iraniene, cu străvechi rădăcini istorice, au cunoscut, îndeosebi în anii din urmă, o puternică dezvoltare, pe multiple planuri.

Colaborarea româno-iraniană beneficiază de o bază trainică, de un cadru politic optim, creat prin Declarația solemnă, semnată în 1973, la București, care a statornicit principiile fundamentale după care țările noastre înțeleg să se călăuzească atît în relațiile reciproce, cît și în relațiile cu celelalte state.

Pe plan economic, se pune accentul pe posibilitățile ample, oferite de economiile celor două țări, pentru intensificarea și lărgirea pe baza avantajului reciproc a cooperării economice, științifice, tehnologice. Deosebit de important este faptul că dorința de extindere a colaborării dintre România și Iran a fost nu numai proclamată, ci și-a găsit transpunerea nemijlocită în practică printr-un număr însemnat de acorduri și înțelegeri, care deschid largi perspective raporturilor bilaterale. În 1980, volumul total al comerțului bilateral va atinge cifra de un miliard de dolari. Între România și Iran sînt încheiate o serie de acorduri privind cooperarea în domeniul construcțiilor de căi ferate, al turismului, radioteleviziunii, precum și alte înțelegeri și contracte de cooperare economică.

România și Iranul, țări în curs de dezvoltare, se întîlnesc pe arena internațională și în aprecierea principalelor probleme care confruntă omenirea. De fiecare dată, convorbirile româno-iraniene la nivel înalt au subliniat, în acest context, că, pentru asigurarea și dezvoltarea unui climat stabil de pace, destindere, încredere, securitate și colaborare internațională, se impune sporirea eforturilor tuturor statelor pentru reglementarea problemelor litigioase pe cale pașnică, pentru respectarea principiilor unanim recunoscute ale dreptului internațional, un rol și o contribuție deosebită, în acest sens, revenind țărilor mici și mijlocii, țărilor în curs de dezvoltare, țărilor nealiniate.

Întîlnirile dintre președintele Nicolae Ceaușescu și șahinșahul Aryamehr au pus în lumină, totodată, vocația României și Iranului de a acționa pentru relații echitabile, pentru eliminarea decalajelor dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare. În vederea satisfacerii cerințelor apropierii nivelurilor de dezvoltare economică și socială a tuturor națiunilor, a unor soluții juste în rezolvarea problemelor economice și financiare mondiale, cele două guverne au hotărît să acționeze împreună și în cooperare cu alte state. Obiectivele acestei cooperări au fost definite clar : relații economice echitabile între state, stabilirea unor mecanisme financiare internaționale adecvate, destinate, în primul rînd, să sprijine țările în curs de dezvoltare, accesul nestingherit al tuturor țărilor la cuceririle științei și tehnicii. Au fost definite, de asemenea, pozițiile comune în problema măsurilor fundamentale ale asigurării păcii internaționale : lichidarea colonialismului și neocolonialismului, adoptarea de măsuri practice, efective, pentru realizarea dezarmării generale, în primul rînd a dezarmării nucleare, întărirea destinderii și rolului organismelor internaționale.

Gama largă a problemelor internaționale abordate, cu fiecare prilej, de cei doi șefi de stat face ca întîlnirile româno-iraniene la nivel înalt și rezultatele acestor convorbiri să însemne — depășind, astfel, caracterul strict bilateral — contribuții noi și ample la cauza independenței și colaborării între popoare, la instaurarea în lume a unui climat al păcii și înțelegerii.

Ilie Oiteanu

R. S. CEHOSLOVACĂ

Exigențe ale învățămîntului

La întîi septembrie, instituțiile de învățămînt din Cehoslovacia au intrat în cel de al treilea an de aplicare a unui vast proiect de dezvoltare a sistemului instructiv-educațional cehoslovac, acțiune ce se va încheia în anul școlar 1983/84. Adoptate de conducerea Partidului Comunist din Cehoslovacia în anul 1976, măsurile de perfecționare a învățămîntului de toate gradele marchează intrarea într-o etapă nouă, de lungă durată, caracterizată prin profunde transformări calitative în concepția de ansamblu a sistemului educațional. Sarcina calitativ nouă a școlii în această etapă este de a-i pregăti pe copii și tineri pentru muncă și viață în societatea socialistă dezvoltată, pentru activitatea în era revoluției tehnico-științifice, pentru edificarea bazei tehnice materiale a comunismului.

Noul sistem de învățămînt prevede cuprinderea treptată a copiilor în învățămîntul preșcolar, în special a preșcolarilor mari (5—6 ani), pentru a-i pregăti în vederea școlii. Se prevede generalizarea treptată a învățămîntului tehnic de zece ani și, în perspectivă, a celui de 12 ani.

Exigențele sporite față de instruirea și calificarea oamenilor în condițiile progresului impetuos al științei și tehnicii, fluxul continuu de cunoștințe și informații noi au impus o nouă orientare a școlii generale : spre deosebire de modul tradițional de formare a elevilor, bazat în principal pe însușirea verbală a datelor și reproducerea lor, centrul de greutate al noii concepții despre școala generală s-a deplasat spre dezvoltarea sistematică a activității creatoare a elevilor, a independenței și caracterului logic al gîndirii, a capacității lor de înțelegere și a deprinderilor practice.

Un rol important revine în noul sistem școlilor profesionale și profesionale medii (cu durata de doi, trei și patru ani, după absolvirea școlii generale), în care se formează viitoarea clasă muncitoare și cadrele tehnice medii. Conținutul și organizarea procesului de învățămînt în școlile profesionale și profesionale medii pornesc de la cerințele vieții social-economice, ale evoluției caracterului și conținutului profesiilor muncitorești, îmbinînd în mod organic cunoștințele teoretice cu pregătirea practică concretă. Viitorii muncitori de înaltă calificare se formează astfel cu participarea activă a mediului muncitoresc de muncă, care are o importantă influență asupra profilului absolvenților.

Se pune accent pe îmbinarea strînsă a cunoștințelor dobîndite în școală cu practica profesională direct în producție, a cărei pondere crește. Majoritatea covîrșitoare a școlilor profesionale medii (cu durata de patru ani și cu examen de bacalaureat) optează pentru repartizarea în producție.

O modificare a intervenit și în ce privește învățămîntul liceal. Spre deosebire de organizarea anterioară a gimnaziilor (licee) în reale și umaniste, în noul sistem se pune accent pe studierea mai intensă a matematicilor și științelor exacte. Scopul urmărit de această modificare este de a-i pregăti mai bine pe tineri pentru învățămîntul superior, în special de a le spori interesul față de învățămîntul superior tehnic, agricol și economic, ca și de a da posibilitatea absolvenților care nu vor fi cuprinși în învățămîntul superior (care nu au reușit la concursurile de admitere sau nu doresc să studieze mai departe) să se integreze nemijlocit în practica productivă și socială.

În domeniul învățămîntului superior, noua concepție urmărește creșterea eficienței lui prin perfecționarea organizării procesului de învățămînt, condensarea informațiilor tehnico-științifice în vederea generalizării lor, organizarea de cursuri sintetice de orientare generală, perfecționarea programelor, a manualelor, în vederea formării de cadre conform noilor tendințe în dezvoltarea științei și tehnicii, în organizarea științifică a muncii. Vor spori ponderea și importanța studiului postuniversitar.

Printre cele 36 instituții de învățămînt superior din Cehoslovacia, un loc deosebit revine, fără îndoială, Universității Carolina. Anul acesta, prima școală superioară din Boemia și în același timp din Europa centrală, fondată în anul 1348 de Carol al IV-lea, regele Cehiei și împăratul Imperiului roman de apus, a împlinit 630 ani de existență.

Prima universitate cehă, destinată — așa cum se consemnează în actul de constituire — „locuitorilor din regatul ceh", a avut inițial patru facultăți, după modelul universității din Paris : de teologie, de drept, de medicină și arte (ulterior și pînă astăzi de filozofie). În prezent, numărul facultăților Universității pragheze este de 13, cu 244 catedre.

Cei 630 de ani ai Universității Carolina sînt intim legați de istoria națiunii cehe. În perioade istorice frămîntate, Carolina a fost nu numai un lăcaș de cultură națională, dar și promotoare a luptei pentru progres social. Aici și-a propagat ideile reformatoare Jan Hus, decanul facultății de filozofie, apoi rector al Universității, idei care la confluența secolelor al XIV-lea și al XV-lea aveau să marcheze una dintre cele mai progresiste epoci ale istoriei popoarelor ceh și slovac — epoca mișcării revoluționare husite. Revendicările pentru care Jan Hus și-a sacrificat chiar viața (a fost ars pe rug în 1415), de egalitate socială, pentru afirmarea culturii naționale cehe, pentru un învățămînt în limba maternă, au constituit un impuls în lupta maselor populare pentru dreptate socială și afirmare națională. Jan Hus a fost acela care prin scrierile sale despre problemele sociale ale epocii a pus și bazele limbii cehe literare.

Tradițiile revoluționare husite au animat apoi timp de secole poporul în lupta pentru revendicări sociale, ca și în lupta împotriva îndelungatei dominații habsburgice.

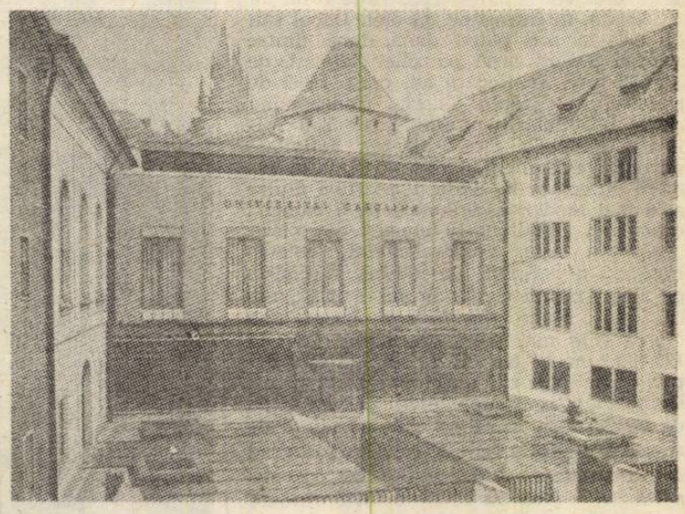

În acest corp de clădire se află rectoratul Universității Caroline

Aceste tradiții progresiste au fost preluate și îmbogățite la Universitatea Carolina de cadrele didactice și studenții ei. Aici s-au format și au purtat mai departe făclia cunoașterii personalități de seamă ale științei și culturii cehoslovace. Personalități ca prof. univ. Jaroslav Heyrovsky, descoperitorul polarografului, laureat al Premiului Nobel (1959), ca Zdenek Nejedly, istoric și om de cultură, sînt cunoscute și prețuite și dincolo de frontierele Cehoslovaciei.

În anul universitar recent încheiat, peste 25 000 studenți au fost înscriși la cursurile celor 13 facultăți ale Carolinei (inclusiv studiul postuniversitar).

Absolvenții Universității pragheze (în jur de 2 500 anual) își primesc diplomele într-un cadru solemn, în amfiteatrul mare al Rectoratului, printr-un ceremonial păstrat din vremea înființării școlii. Pe un podium, dominat de un tablou imens reprezentînd semnarea actului de fondare a Carolinei, profesorii îmbrăcați în robe tradiționale înmînează, an de an, diplomele de absolvire a celei mai vechi universități cehe, în prezența unei numeroase asistențe.

Vera Maria Toth

ORIENTUL MIJLOCIU

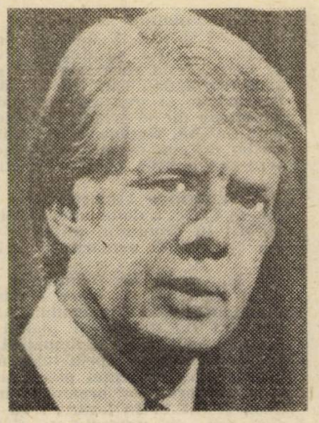

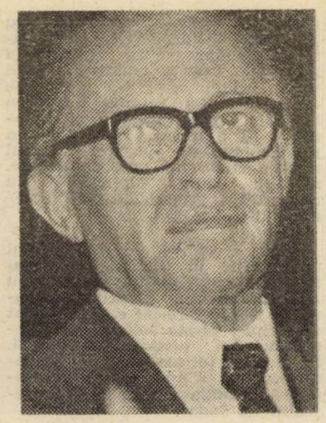

Protagoniștii întîlnirii tripartite : președintele Egiptului, Anwar El Sadat, președintele S.U.A., Jimmy Carter, și primul ministru al Israelului, Menahem Begin

Reuniunea de la Camp David

Ieri s-au deschis la Camp David, lîngă Washington, lucrările reuniunii tripartite egipteano-israeliano-americane, consacrată, potrivit precizărilor oficiale, căutării unui „cadru pentru pace" în frămîntata regiune a Orientului Mijlociu. Participă președintele Egiptului, Anwar El Sadat, primul ministru al Israelului, Menahem Begin, și președintele S.U.A., Jimmy Carter, însoțiți de delegații la înalt nivel.

Așa cum au arătat unele surse oficiale americane, detaliile ordinii de zi nu au fost stabilite cu exactitate, urmînd ca, înaintea reuniunii, cei trei oameni de stat să decidă împreună asupra punctelor cu care vor începe examinarea situației din regiune. Cît privește obiectivele întîlnirii, purtătorul de cuvînt al Casei Albe a declarat că ea urmărește „să spargă impasul, să revigoreze procesul de pace" în zonă, început prin vizita președintelui Sadat în Israel. După cum se știe, eforturile de pace din ultimele luni nu au putut duce, pînă în prezent, la deschiderea unei pagini cu adevărat noi în viața regiunii, mai ales datorită poziției inflexibile a Israelului, rigidității sale în ce privește două aspecte esențiale ale păcii : retragerea sa din teritoriile arabe ocupate în urma războiului din 5—10 iunie 1967 și soluționarea corespunzătoare a problemei palestiniene, inclusiv prin crearea unui stat propriu, independent, al poporului palestinian. Firește, în acest cadru, este necesară asigurarea independenței și suveranității tuturor statelor din regiune, crearea condițiilor pentru ca popoarele din Orientul Mijlociu să-și consacre eforturile, integral, propriei lor dezvoltări, progresului economic și social.

Înaintea plecării spre S.U.A., președintele Sadat a apreciat că reuniunea de la Camp David reprezintă o „ultimă șansă" pentru ca actualele eforturi de pace să ajungă la reglementări politice corespunzătoare. Arătînd că va face „maximum pentru a realiza speranțele într-o pace bazată pe dreptate și care să garanteze drepturile palestenienilor", el a avertizat, totodată, asupra faptului că un eșec al convorbirilor ar însemna „o revenire completă în istoria regiunii". La rîndul său, premierul israelian a afirmat că delegația sa „nu va precupeți nici un efort pentru ca întîlnirea de la Camp David să se încheie printr-un consens permițînd continuarea negocierilor pînă la încheierea unui acord de pace". În legătură cu aceasta, comentatorii observă accentul pus de premierul Begin asupra caracterului de lungă durată al negocierilor angajate, ceea ce reprezintă o poziție divergentă față de aceea a Egiptului, doritor să înceapă, încă de la Camp David, convorbiri substanțiale pentru instaurarea grabnică a unei păci globale, juste și durabile în Orientul Mijlociu. Totodată, sînt amintite reafirmarea punctelor de vedere deosebite ale celor două părți cu privire la aspectele esențiale ale soluționării conflictului, ca și optica lor diferită despre rolul S.U.A. în cadrul convorbirilor. Cît privește guvernul american, acesta, recunoscînd complexitatea problemelor de pe agenda reuniunii și deosebirile de păreri existente, a arătat că va prezenta sugestii pentru a face ca negocierile să progreseze.

Reuniunea de la Camp David s-a deschis, așadar, sub semnul incertitudinilor create de persistența punctelor de vedere divergente, ca și în contextul menținerii și chiar agravării incidentelor și stării de tensiune din Liban. Este de notat, de asemenea, că la ea nu participă toate părțile direct interesate în reglementarea conflictului din regiune. Marcînd o reluare la cel mai înalt nivel a dialogului egipteano-israelian, după mai multe luni de întrerupere, întîlnirea aduce, fără îndoială, un element nou în situația din această zonă.

I. M.

Etape ale dialogului egipteano-israelian

— cronologie —

11 noiembrie 1977 — **„Sînt gata să mă duc în casa lor, în Knesseth". Aceste cuvinte ale președintelui Sadat, cuprinse în discursul rostit la ședința inaugurală a sesiunii Adunării Poporului, marchează începutul unei intense activități diplomatice în zonă, consacrată stabilirii căilor celor mai adecvate de soluționare a îndelungatului și periculosului conflict din Orientul Mijlociu.**

12 noiembrie — **Premierul Begin apreciază pozitiv intenția președintelui Sadat de a discuta cu responsabilii israelieni. „La rîndul meu, sînt gata să vin la Cairo", declară el, în cadrul emisiunii în limba arabă a postului de radio Tel Aviv.**

17 noiembrie — **Prin intermediul unui mesaj al președintelui S.U.A., este transmisă șefului statului egiptean invitația de a vizita Israelul.**

19—21 noiembrie — **Are loc vizita președintelui Sadat în Israel, prima a unui șef de stat arab în această țară. Amplu comentat pe plan internațional, evenimentul se înscrie ca un act de o deosebită importanță în istoria frămîntată a Orientului Mijlociu. După 30 de ani de confruntări și războaie, vizita creează o situație nouă, scoțind în evidență posibilitățile unei reglementări pe baze noi a complexelor probleme din zonă, cu participarea directă a țărilor nemijlocit interesate. Principalul moment al vizitei : cuvîntarea rostită de șeful statului egiptean în fața Knessethului (parlamentul israelian). „Am venit aici pe o poziție fermă, pentru a construi o nouă viață și pentru a stabili pacea", arată președintele, adăugînd că hotărîrea sa „a provocat o mare surprindere, care a stîrnit numeroase sentimente și a șocat multe spirite". Precizînd că nu urmărește încheierea unui acord separat între Egipt și Israel, ci o reglementare globală, președintele a expus, în continuare, punctele pe care trebuie să se bazeze, în opinia sa, un acord de pace : „În primul rînd : încetarea ocupării israeliene a teritoriilor arabe acaparate în 1967. În al doilea rînd : realizarea drepturilor fundamentale ale poporului palestinian și a dreptului său la autodeterminare, inclusiv dreptul la crearea propriului său stat. În al treilea rînd : dreptul tuturor țărilor din regiune de a trăi în pace în interiorul unor frontiere sigure și garantate, obținute prin măsuri de comun acord, care să garanteze în mod adecvat hotărele internaționale, în afară de alte garanții internaționale adecvate. În al patrulea rînd : toate țările din zonă să se angajeze la organizarea relațiilor dintre ele în conformitate cu țelurile și principiile Cartei O.N.U., în special nerecurgerea la forță și soluționarea disputelor prin mijloace pașnice. În al cincilea rînd : încetarea stării de beligeranță din regiune". Cu aceeași ocazie, premierul Begin afirmă : „Totul trebuie și poate fi negociat, deoarece totul e negociabil". Israelul — spune el — dorește să negocieze tratate de pace cu Egiptul, Iordania, Siria și Libanul.**

26 noiembrie — **În timpul vizitei la Ierusalim „s-a ajuns la înțelegerea că nu trebuie să mai existe războaie (în Orientul Mijlociu — n.n.), după ultimul război din octombrie 1973" — arată președintele Sadat, într-un discurs din Adunarea Poporului. Șeful statului egiptean anunță hotărîrea sa de a convoca, la Cairo, o „reuniune pregătitoare pentru conferința de la Geneva asupra Orientului Mijlociu, cu participarea tuturor părților implicate în dispută", a copreședinților ei (S.U.A. și U.R.S.S.), precum și a secretarului general al O.N.U.**

14 decembrie — **Se deschide, la „Mena House" din Cairo, conferința pregătitoare preconizată de Egipt. Participă experți ai țării-gazdă, Israelului și S.U.A., precum și generalul Ensio Siilasvuo, ca observator din partea secretarului general al O.N.U. (Siria, Iordania și Organizația pentru Eliberarea Palestinei, ca și U.R.S.S. — copreședinte al conferinței de la Geneva — nu au acceptat invitațiile transmise).**

— Anterior, în cursul unei reuniuni la nivel înalt de la Tri-

poli (3—6 decembrie), la care au participat și liderii O.E.P. și Frontului Popular pentru Eliberarea Palestinei, țările amintite (mai puțin Irakul, care s-a retras de la lucrări) au anunțat hotărîrea lor de a îngheța relațiile cu Egiptul și de a încheia între ele „un pact comun de apărare". Egiptul a făcut cunoscută, la 5 decembrie, ruperea relațiilor diplomatice cu Siria, Libia, Algeria, R.D.P. a Yemenului și Irakul.

15—18 decembrie — În timpul unei vizite în S.U.A., premierul Begin prezintă planul său privind „autoguvernarea" pentru Cisiordania și Gaza, apreciat ca insuficient de Egipt ; acesta solicită „autodeterminarea" pentru palestinieni. Își face loc tot mai mult sentimentul că Israelul nu a răspuns corespunzător inițiativei de pace a președintelui Sadat.

25—26 decembrie — Are loc la Ismailia, pe malul vestic al Canalului Suez, o nouă întîlnire egipteano-israeliană la nivel înalt. Principala hotărîre : constituirea a două comitete mixte — unul politic, celălalt militar — pentru examinarea problemelor interesînd cele două țări. Ele ar urma să raporteze conferinței de la Cairo ori de cîte ori ajung la vreo concluzie. Continuă să se manifeste disensiuni cu privire la problema palestiniană și la alte aspecte, dar părțile arată că vor continua eforturile de pace.

8 ianuarie — Contrar cerințelor dialogului și eforturilor de pace, guvernul israelian hotărăște întărirea așezărilor create în teritoriul ocupat din Peninsula Sinai, cu intenția de a le permanentiza. Vie dezaprobare pe plan internațional.

12 ianuarie — Își începe lucrările, la Cairo, Comitetul militar egipteano-israelian, la nivel de miniștri ai apărării. Prima rundă a convorbirilor durează două zile. Este abordată problema implantărilor israeliene din nordul Sinaiului. Egiptul cere evacuarea totală a acestui teritoriu, apreciind că prezența israeliană este „în contradicție cu suveranitatea sa". Proiectul israelian preconiza existența unor așezări și aeroporturi militare în zonă, după retragere, precum și restricții în zona ce urma să fie controlată de O.N.U.

18 ianuarie — Cu o zi întîrziere față de data stabilită, datorită unor dificultăți în întocmirea ordinii de zi, începe, la Ierusalim, și lucrările Comitetului politic mixt. Participă miniștrii de externe ai celor două țări, secretarul de stat al S.U.A. și reprezentantul secretarului general al O.N.U. A doua zi dimineața, delegația egipteană revine la Cairo, fiind rechemată de președintele Sadat, care consideră că declarațiile și punctele de vedere israeliene (în ce privește problema palestiniană, retragerea și implantările) nu sînt de natură să faciliteze instaurarea păcii în regiune.

31 ianuarie — 1 februarie — Are loc, la Cairo, a doua rundă de convorbiri în Comitetul militar. Nu s-a fixat data reluării lucrărilor.

3 februarie — Reuniunea la nivel înalt de la Alger a Siriei, Libiei, R.D.P. a Yemenului, Algeriei și O.E.P. adoptă planul de acțiune politică și diplomatică ce prevede întărirea, „prin toate mijloacele", a rezistenței palestiniene și a „raporturilor organice" între Siria și O.E.P. În legătură cu poziția față de președintele Sadat, ministrul de externe algerian, purtător de cuvînt al reuniunii, declară : „Căile noastre sînt, de acum înainte, paralele".

3—8 februarie — Necesitatea continuării eforturilor de pace este subliniată în cursul vizitei șefului statului egiptean la Washington. Cele două părți au căzut de acord să ceară lui Alfred Atherton, adjunct al secretarului de stat al S.U.A., să întreprindă o misiune diplomatică în Orientul Mijlociu pentru a contribui la realizarea unei „declarații de principii" cu privire la negocierile asupra reglementării globale de pace în zonă. Emisarul american va întreprinde, ulterior, mai multe misiuni infructuoase în regiune.

21—22 februarie — Primele vizite ale lui A. Atherton la Tel Aviv și Cairo.

26 februarie — Gest dezaprobat de opinia publică internațională : guvernul israelian hotărăște continuarea politicii de întărire a implantărilor existente în Sinai și trimiterea de civili în taberele militare de pe malul vestic al Iordanului.

15—21 martie — Israelul întreprinde vaste operațiuni militare în sudul Libanului, cu participarea a 25 000 de soldați. Motivează această acțiune prin atacul unui comando palestinian la Tel Aviv (11 martie). Trupele israeliene vor rămîne în zona ocupată mai multe luni. Atacul — viu condamnat pe plan internațional — determină deteriorarea climatului din regiune, un nou și important recul al eforturilor de pace.

20—23 martie — Convorbirile Carter-Begin, de la Washington, pun în evidență persistența divergențelor dintre cele două țări cu privire la politica israeliană în problema implantărilor.

29 martie — La încheierea lucrărilor sale, Consiliul ministerial al Ligii Arabe apreciază ca necesară ținerea unei reuniunii arabe la nivel înalt, pentru refacerea unității între statele membre ale organizației. Se constituie un comitet pentru aplanarea divergențelor și crearea atmosferei necesare ținerii reuniunii, în frunte cu șeful statului sudanez. Nu au participat la sesiune Libia, Irakul, Siria, R.D.P. a Yemenului și Algeria, țări care și-au manifestat dezacordul cu inițiativa președintelui Sadat.

Aprilie—mai—iunie — În contextul celorlalte activități diplomatice din zonă, A. Atherton întreprinde mai multe misiuni în Orientul Mijlociu, pentru a încerca aplanarea divergențelor apărute între Egipt și Israel și reluarea eforturilor de pace. Condițiile rămîn aceleași : intransigență din partea Israelului, cereri de modificare a poziției sale din partea Egiptului.

18—19 iunie — Dezbateri în guvernul israelian și în Knesseth în legătură cu răspunsul Israelului la întrebările oficiale ale S.U.A. privind teritoriile arabe ocupate după 1967. Răspunsul guvernului reafirmă, în esență, planul privind autonomia administrativă în Cisiordania și Gaza, autonomie care să fie aplicată după stabilirea păcii, pe o perioadă de cinci ani, urmînd ca apoi să fie negociate noi relații, cu participarea rezidenților din aceste teritorii. Puternice disensiuni în sînul cabinetului în legătură cu acest răspuns, dezaprobat în Egipt.

3 iulie — În cursul întrevederii de la Alexandria, președintele Sadat remite vicepreședintelui S.U.A., Walter Mondale, textul propunerilor Egiptului privind pacea în Orientul Mijlociu, documentul fiind înmînat, apoi, guvernului israelian, prin canale diplomatice obișnuite. Propunerile egiptene sînt axate pe problema-cheie a reglementării situației — rezolvarea dreptului legitim al poporului palestinian de a trăi într-o patrie proprie, independentă. Ele au în vedere o perioadă tranzitorie de cinci ani, la sfîrșitul căreia poporul palestinian își va hotărî viitorul. Israelul va trebui să se retragă din Cisiordania și Gaza, retragere care va trebui să includă și implantările din teritoriile ocupate. Administrația militară israeliană din Cisiordania și Gaza ar urma să fie abolită la începutul perioadei de tranziție. Supervizarea administrației celor două teritorii va intra în responsabilitatea Iordaniei (malul vestic al Iordanului) și Egiptului (Gaza), care și-o vor asuma în cooperare cu reprezentanții liber aleși ai poporului palestinian, aceștia exercitîndu-și autoritatea în mod direct. O.N.U. va supraveghea și facilita retragerea israeliană și restaurarea autorității arabe.

9 iulie — Președintele Sadat se întîlnește, la Viena, cu liderul opoziției israeliene, Shimon Peres, cu cancelarul Austriei, cu Willy Brandt și cu secretarul general al O.N.U. Interlocutor neașteptat : ministrul apărării al Israelului, Ezer Weizman, sosit peste noapte în capitala Austriei.

18—20 iulie — După mai multe luni de impas, la castelul Leeds, din sudul Londrei, se reiau negocierile egipteano-israeliene, la nivel de miniștri de externe, cu participarea secretarului de stat al S.U.A. Sînt discutate planurile fiecărei părți cu privire la Cisiordania și Gaza. Convorbirile evidențiază existența unor diferențe majore între pozițiile părților. Se acceptă, în principiu, o nouă întîlnire, dar data nu e stabilită.

24 iulie — Premierul Begin reafirmă refuzul Israelului de a retroceda localitatea egipteană El Arish, de pe litoralul mediteranean al Peninsulei Sinai, ca un „gest de bunăvoință" solicitat de președintele Sadat în timpul convorbirii cu Weizman la Viena. Acest refuz — declară președintele — „ilustrează, o dată mai mult, că israelienii nu intenționează cîtuși de puțin să-și deblocheze poziția."

27 iulie — Urmare a noului impas, Egiptul cere încetarea misiunii delegației israeliene din Comitetul militar mixt de la Cairo.

5—8 august — Secretarul de stat al S.U.A. întreprinde un nou turneu în regiune. Prin intermediul său, președintele Carter transmite mesaje personale premierului israelian și șefului statului egiptean. În după-amiaza zilei de 8 august, purtătorul de cuvînt al Casei Albe anunță acordul celor două părți de a participa la o reuniune tripartită la nivel înalt egipteano-israeliano-americană, pentru căutarea unui „cadru de pace" în regiune. Reuniunea e stabilită pentru 5 septembrie, la Camp David, lîngă Washington ; ulterior, data deschiderii lucrărilor este aminată cu o zi. Durata lucrărilor nu a fost stabilită.

I. Madoșa

LISABONA. Guvern, partide, parlament

Instalat, la 29 august, la Palatul Sao Bento, noul guvern portughez condus de Alfredo Nobre da Costa așteaptă acum decizia parlamentului. Pentru că, în ultimă instanță, deputații din Adunarea Republicii vor fi cei care vor hotări — după ce va fi cunoscut (la 7 septembrie) programul de guvernare al noii echipe — dacă ea va rămîne sau va pleca de la Palatul Sao Bento.

Săptămîna ce a urmat învestiturii n-a înregistrat evenimente spectaculoase. A fost, însă, o „săptămînă a acumulărilor", ai căror deznodămînt este și, în același timp, nu este previzibil.

Timp de cinci zile, Adunarea Republicii va dezbate programul de guvernare. Votul de încredere, care, în alte țări occidentale este obligatoriu, în Portugalia nu este necesar. Devine însă obligatoriu în cazul în care unul din partidele reprezentate în parlament depune o „moțiune de respingere". Or, tocmai o asemenea perspectivă s-a profilat în ultimele zile. Cei care amenință s-o facă sînt centrist-democrații lui Freitas do Amaral, dar și socialiștii lui Mario Soares, nemulțumiți, primii, de compoziția noului cabinet și intransigeți, ultimii, față de programul care — afirmă socialiștii — nu se va baza, în nici un fel, pe participarea principalelor partide politice ale țării. Singurii care, cel puțin pînă acum, și-au exprimat totala adeziune sînt social-democrații lui Sa Carneiro. În ce-i privește pe comuniști, aceștia, păstrîndu-se într-o atitudine de „rezervă prudentă" (France Presse), și-au arătat nemulțumirea în urma declarațiilor primului ministru în favoarea plătirii unor indemnizații celor aflați sub incidența naționalizărilor.

Așadar, cel puțin pînă la ora cînd scriem aceste rînduri, supraviețuirea celui de-al treilea guvern constituțional portughez este problematică. Șapte septembrie și cele cinci zile care-i vor urma în parlament vor fi decisive. Pe de altă parte, însă, un vot de neîncredere al Adunării Republicii (posibil, dacă se are în vedere că, împreună, centriștii și socialiștii au majoritatea absolută necesară) nu înseamnă neapărat sfîrșitul. Potrivit Constituției, președintele țării mai poate însărcina încă două personalități cu formarea unui guvern. Abia după eșecul și al acestor doi premieri, Adunarea Republicii este dizolvată și alegerile legislative anticipate anunțate.

Crizele politice în lanț pot periclita, însă, rezolvarea altor probleme urgente cu care este confruntată țara. Tensiunile sociale, reforma agrară, problemele de ordin economic și financiar sînt cîteva din elementele unei crize mai generale a țării, o criză lungă și complexă.

Rodica Dumitrescu

WASHINGTON

Problemele majore și „inerția" Congresului

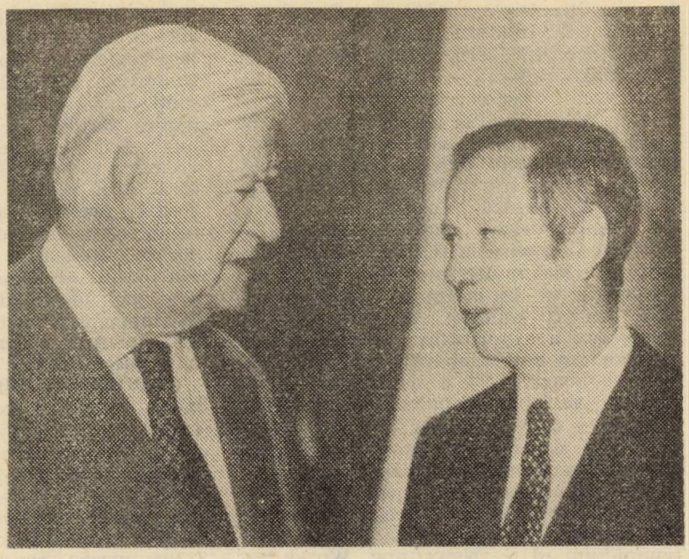

Președintele Camerei Reprezentanților, Thomas O'Neill, și ministrul de finanțe, Michael Blumenthal: problemele economice preocupă Congresul și Administrația

La jumătatea lunii august, forma finală a viitorului buget a fost aprobată. Alte proiecte reține atenția. Dar gîndul se îndreaptă, în mod evident, către alegerile pentru Congres din noiembrie.

Săptămîna trecută, președintele Jimmy Carter și-a întrerupt vacanța în Munții Stîncoși pentru a relua lupta pentru ceea ce, de regulă, e numit „prioritatea numărul unu" a Administrației : programul energetic. Cu zece zile mai înainte, o comisie formată din membri ai Senatului și Camerei Reprezentanților reușise să ajungă la un compromis într-o chestiune ce părea fără ieșire, de aproape șase luni — prețul gazelor naturale. Compromisul — care constă în ridicarea controlului prețului gazelor naturale care vor fi descoperite după 1985, dar stabilește și 26 de categorii de gaze, fiecare cu o reglementare diferită — nu numai deblochează dezbaterile asupra proiectului energetic, dar și sporește șansele sale de a fi adoptat înainte de sfîrșitul acestui an. Va trebui, însă, aprobat de Senat (după 11 septembrie) și, mai apoi, de Camera Reprezentanților. Iar șansele reușitei nu sînt sigure. Ca urmare, revenit din vacanță, președintele Jimmy Carter a primit la Casa Albă 11 guvernatori, iar, mai tîrziu, pe conducătorii unor întreprinderi care industrializează gazele naturale, cerîndu-le să-și convingă reprezentanții din Congres în a susține compromisul cu greu obținut. „Dacă această lege e respinsă, a precizat președintele, va urma un efect devastator asupra imaginii noastre naționale, asupra valorii dolarului, asupra balanței noastre comerciale și asupra inflației". Legătura între problemele esențiale care preocupă Administrația de mai mult timp și care au un reflex politic adeseori neplăcut este, în acest fel, din nou pusă în evidență. S-ar putea spune, succint, că se precizează prin noi acțiuni mai vechea preocupare a Administrației în trei direcții majore și concomitente : este vorba de domeniul economic care continuă să rămînă contradictoriu și, într-o măsură, opus previziunilor Administrației ; de posibilitatea îndeplinirii unor promisiuni interne sau externe ; de relațiile cu Congresul.

ENERGIE ȘI INFLAȚIE. Statisticile oficiale publicate săptămîna trecută justifică atenția deosebită care se acordă economiei. În luna iulie, inflația a progresat mai puțin decît în semestrul anterior și, conform opiniilor guvernului federal, ar trebui să oscileze la aproximativ 6 la sută în următoarele șase luni, menținîndu-se la o rată anuală de 8 la sută. Desigur, mare — față de ceea ce se prevăzuse inițial, dar acceptabilă — față de indicațiile celor mai pesimiști. Dar inflația e strîns legată de alte date economice și, cum acestea sînt contradictorii, e mai greu de precizat ce se va întîmpla cu adevărat. Deficitul comercial american, care coborîse la 1,6 miliarde dolari în luna iunie, a urcat la aproape 3 miliarde dolari în luna următoare. Analiștii sînt de părere că va fi depășit deficitul anual din 1977 (26,7 miliarde dolari), care a fost, el însuși, un record. Rezultatele obținute prin alte măsuri economice sînt, în acest fel, anulate. Șomajul, care de cîteva luni, înregistra o tendință de scădere (singurul succes economic mai evident al Administrației), sporește din nou : în iunie — 5,7 la sută ; în iulie — 6,2 la sută. Tendința, manifestată în trimestrul anterior, de creștere economică, își pierde din avînt, ceea ce readuce norii de neîncredere, deși președintele Carter declara că este ferm convins că Statele Unite „nu vor cunoaște o (nouă) recesiune anul viitor". Și, în sfîrșit, legată de toate acestea într-un cerc vicios, poziția de declin a dolarului.

Exprimîndu-și „adînca îngrijorare" în legătură cu traiectoria monedei americane, președintele Carter a cerut principalilor săi consilieri financiari un raport asupra măsurilor ce vor trebui întreprinse. Era limpede că Statele Unite nu vor interveni pe piață și nici nu vor impune suprataxe la importuri — ambele posibilități de acțiune neagreate din diverse motive. Pentru moment, s-a optat pentru creșterea ratei dobînzilor. Ministrul de finanțe, Michael Blumenthal, susținea în fața Senatului că două sînt „principalele probleme și cauze structurale ale declinului dolarului" : inflația și inacțiunea în legislația energetică. Un program energetic care ar reduce importurile de petrol ar diminua deficitul comercial și moneda s-ar redresa parțial ; o reducere a inflației ar da încredere investitorilor, americani sau străini. Președintele Băncii Federale (Fed), William Miller, preciza într-un interviu acordat publicației „Iron Age" că, pentru a opri cursul inflației, Statele Unite au nevoie de o substanțială creștere

Al patrulea guvern Joergensen

De aproape patru luni, presat de o situație economică dificilă pentru a cărei ameliorare nu se putea duce o politică economică autoritară fără un sprijin parlamentar mai larg, premierul danez Anker Joergensen încerca să-și lărgească guvernul minoriar social-democrat. În cazul unei nereușite, în această toamnă s-ar fi recurs la noi alegeri — pentru a cincea oară din 1971.

Dintre partidele opoziției, cel care a răspuns, în cele din urmă, tentativei premierului a fost partidul liberal — un fapt, în mare măsură, surprinzător, avînd în vedere considerabilele diferențe în conceperea politicii interne. Coaliția instalată, săptămîna trecută, la Copenhaga, printr-o procedură neobișnuită — Joergensen nu a prezentat demisia guvernului, ci a anunțat doar lărgirea bazei sale parlamentare — dispune doar de 88 de mandate din cele 179 ale Parlamentului ; dar, în fața unei opoziții și mai divizate, se consideră că va fi suficient de stabilă. În al patrulea guvern Joergensen, liderul liberal Henning Christophersen deține portofoliul externelor, iar din cei 21 miniștri, 7 sînt liberali.

Scopul esențial al actualei coaliții, potrivit declarațiilor celor doi lideri, se află în încercarea de a promova o politică de ameliorare a situației economice dificile a țării, cu peste 170 000 șomeri, o balanță comercială deficitară la extrem și o inflație ridicată. Măsurile economice introduse anul trecut își arată abia acum — și cu greu — rezultate parțial pozitive. Un scop evidențiat și de programul de guvernare în 20 de puncte prezentat imediat, care prevede înghețarea prețurilor și salariilor, creșterea taxei pe valoarea adăugată de la 18 la 20 la sută, reduceri în cheltuielile publice, sprijin acordat exporturilor ș.a. Anker Joergensen declara că un asemenea program ar putea aduce o mai mare stabilitate, ar putea menține inflația la 10 la sută și reduce uriașul deficit comercial.

În mod normal, deși sînt înțelese bunele intenții, alcătuirea coaliției și prezentarea programului au fost primite cu rezerve și nemulțumire de membrii aripii de stînga a partidului social-democrat și de sindicate. Dar, în cadrul dezbaterii parlamentare pe marginea programului, noul guvern a obținut și sprijinul altor partide.

S. T.

în investiții. Dar oamenii de afaceri nu reușesc să înlăture neîncrederea, deși mulți acceptă perspectiva descrisă de „Washington Post" : „Pentru a coborî inflația, vor fi necesare mai multe creșteri în rata dobînzilor. Se impun decizii ferme de a reduce importurile de petrol. Este necesar un buget federal foarte riguros. Or, acestea nu sînt o perspectivă plăcută". W. Miller amintea, într-un alt interviu, de „medicamente" antiinflaționiste „amare", ce urmează a fi luate, fără a preciza cînd. Mai multe surse de la Washington susțin că, la începutul lunii octombrie, va fi anunțat un program de promovare a exporturilor, concomitent cu un program antiinflaționist reîntărit. Prin urmare, încercări de a se acționa asupra tuturor verigilor — balanța comercială, inflație — care alcătuiesc cercul vicios al declinului dolarului și fundamentul dificultăților economiei americane.

„Nu pot exista soluții instantanee pentru marile probleme — declara președintele Carter într-un interviu acordat săptămînalului «U.S. News and World Report». În cei aproape doi ani... am încercat să controlez cîteva din problemele foarte dificile : economia, înainte de toate ; energia, în al doilea rînd ; eficiența guvernului, în al treilea rînd". Împotrivirile — conjuncturii sau ale legislatorilor — s-au manifestat în aproape toate acțiunile esențiale întreprinse. După epuizanta chestiune a gazelor naturale, președintele e decis să obțină succes și în egalizarea prețului petrolului american (cu cel al pieței mondiale) și declară că va recurge la toate măsurile permise de Constituție pentru a o impune. În domeniul sistemului de impozite, denunțat încă din timpul campaniei electorale, a propus un proiect prevăzînd importante reduceri de taxe ; în luna august, Camera Reprezentanților a votat un proiect mult modificat și cu reduceri mai scăzute. Tot în ultimele săptămîni, politica urbană anunțată astă primăvară a devenit realitate : Jimmy Carter a semnat patru ordine de creare a unui „nou partenerism" între guvernele federal și locale în politica urbană, care prevăd acțiuni urgente de oprire a degradării orașelor, de atenuare sau eliminare a tarelor ce le macină și care, împreună cu alte 14 propuneri legislative, au fost apreciate atît de conferința primarilor, cît și de reprezentanți ai populației de culoare (principala pătură socială afectată) drept un „start bun". Dar propunerile vor mai sta o vreme în Congres. La sfîrșitul lunii august, Casa Albă a mai obținut un succes în ceea ce președintele numea „miezul eforturilor noastre de reorganizare" : Senatul a aprobat legislația privind reorganizarea sistemului serviciilor civile, care, prin posibilitatea oferită de a elimina personalul incompetent, constituie un pas important în lupta Administrației pentru înlăturarea birocrației federale.

RAPORTURI PREELECTORALE. Aprobarea, în ultimă instanță, a unor proiecte (chiar dacă modificate) și ajungerea la unele compromisuri pot face înțelese unele afirmații ale președintelui, potrivit căruia între el și Congres nu există puncte de confruntare. Aspectele de tensiune nu pot fi însă negate. În două recente interviuri („Newsweek" și „U.S. News and World Report") Jimmy Carter declara că, de multe ori, a subestimat „inerția Congresului" și complexa sa structură care îngreunează deciziile. S-ar mai putea adăuga cel puțin patru aspecte care împiedică „soluții rapide în problemele majore" : pronunțata independență față de Casa Albă a membrilor Congresului și dorința lor de a-și menține prerogativele ; interesele locale (reprezentate de congresmeni), adesea diferite de cele federale, interese care, mai ales într-un an electoral, atîrnă foarte greu în balanța opiniilor ; redusa lealitate de partid ; numărul foarte mare de proiecte legislative înaintate de Casa Albă. Și, cum, de regulă, în raporturile dintre forul legislativ și forul executiv au existat, mai întotdeauna, deosebiri de vederi și stări de tensiune, lucrurile par, pînă la un punct, „normale".

Două fapte conturate în ultimul timp prezintă, însă, o semnificație aparte. În primul rînd, este vorba de ceea ce unii observatori numesc „tactica presiunii". În timpul campaniei electorale din 1976, Jimmy Carter a pledat foarte mult împotriva „vechii linii politice", care însemna o relativă obligare a personalităților aparținînd partidului reprezentat la Casa Albă de a se alătura proiectelor președintelui. În practică, renunțarea la „vechea linie" a dus la conturarea unor tendințe potrivnice Casei Albe, în mod justificat sau nu, chiar în rîndurile membrilor partidului democrat. Bob Bergland, ministrul agriculturii, a declarat, în august, că, după alegerile din noiembrie, Administrația va începe „disciplinarea" criticilor mai stridente, în mod esențial prin înlocuirea funcționarilor selecționați pe baza recomandărilor congresmenilor respectivi (evident, este vorba de cei democrați). Se va traduce, în fapt, această decisivă modificare în politica Administrației, care a evitat tehnicile politice tradiționale americane, sau avertismentul e menit să sondeze numai terenul ? Unii observatori înclină să creadă că ar fi consecința unei „fisuri sporite" în relațiile dintre Executiv și Legislativ.

Al doilea fapt privește apropiatele alegeri „de la jumătatea mandatului". De regulă, ele sînt un test pentru partidul aflat la putere. Dar, tot de regulă, celălalt principal partid obține un avans la aceste alegeri în care se reînnoiesc o treime din mandatele senatoriale și toate mandatele Camerei Reprezentanților. Republicanii au adoptat, ca slogan electoral, formula „78 în '78" (adică 78 de mandate în plus în acest an). Pentru a contracara acțiunea republicanilor, coroborată cu nemulțumirile provocate de starea economică și de impasul unor proiecte legislative, președintele Carter va face vizite în mai multe state, atît pentru susținerea candidaților democrați, cît și pentru explicarea politicii Administrației. Președintele speră într-un rezultat bun în luna noiembrie, mai ales că mai dispune de doi ani pentru a-și îndeplini promisiunile. Relativa indiferență cu care urmărește situația sa personală în sondajele de opinie îl diferențiază de alți președinți : „Dacă aș fi obsedat de sondaje și unicul meu țel ar fi realegerea în 1980, aș evita foarte atent problemele controversate". Într-adevăr, campania electorală din 1978 are multe, foarte multe probleme controversate.

Stelian Țurlea

„SOIUZ – 31": o nouă săptămînă în Cosmos

Spre sfîrșitul lunii august, cînd vara se pregătea să predea ștafeta toamnei, de pe cosmodromul Baikonur a fost lansată o nouă misiune spațială, „Soiuz-31", avîndu-i la bord pe „Ulii" — numele de cod al echipajului internațional format din pilotul cosmonaut sovietic Valeri Bîkovski, comandantul navei, și locotenent-colonelul Sigmund Jähn, cercetător din R.D. Germană.

Dacă Valeri Bîkovski, veteran al Cosmosului, era la al treilea său zbor spațial, pilotul de vînătoare din R.D.G., Sigmund Jähn, visa, din 1976, cînd a fost selecționat pentru programul „Intercosmos" de centrul de pregătire „Iuri Gagarin", la ziua startului spre Cosmos. Visul său a început să devină realitate la 26 august 1978, ora 16,51 (ora Bucureștiului), cînd „Soiuz-31" s-a desprins de Terra.

După aproape 27 de ore de zbor, la 27 august, ora 18,38, avea loc cea de-a 9-a joncțiune pe orbită a stației științifice „Saliut-6" cu un alt vehicul cosmic. Începea o săptămînă plină de cercetări și experimente ale noilor veniți — Bîkovski și Jähn — cu cosmonauții Vladimir Kovalionok și Aleksandr Ivancenkov, aflați la bordul „trenului" spațial „Saliut-6"—„Soiuz-29" de la 17 iunie 1978. Pînă la 3 septembrie, cei patru cosmonauți au realizat o serie de experimente, pregătite în comun de oamenii de știință din U.R.S.S. și R.D.G.

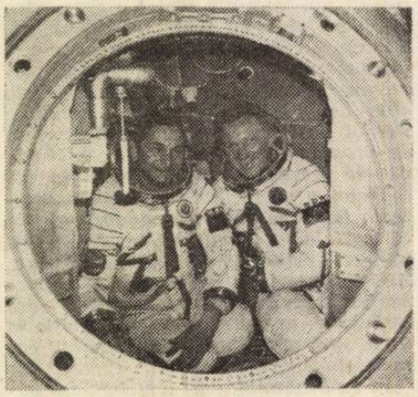

Echipajul lui „Soiuz—31" la antrenament : Valeri Bîkovski (stînga) și Sigmund Jähn

Un loc important l-a ocupat ansamblul de experimente tehnologice „Berolina", pentru studierea influenței lipsei de gravitație asupra desfășurării proceselor tehnologice și caracteristicile materialelor obținute atît la formarea cristalelor, cît și a unor materiale amorfe. Se știe că forța gravitațională, de regulă, are o influență negativă, în special, la „creșterea" cristalelor din masă fluidă, împiedicînd omogenizarea mai multor substanțe. În aparatura „Cristal", solidificarea compușilor fluizi se realizează într-o „fiolă" care este scoasă, încet, din „cuptor", cu mijloace mecanice. Se obține, astfel, un cristal cu o structură uniformă. De la cristalele realizate în Cosmos se așteaptă o compoziție omogenă și o structură mai perfectă.

A urmat, cum era și firesc, continuarea experimentului „Răgaz", care vizează crearea, în mod științific, a celui mai plăcut cadru pentru momentele de destindere a zborurilor cosmice de

MANAGUA

Incidentele din Nicaragua s-au extins în mai multe orașe ale țării. În imagine — aspecte din Leon

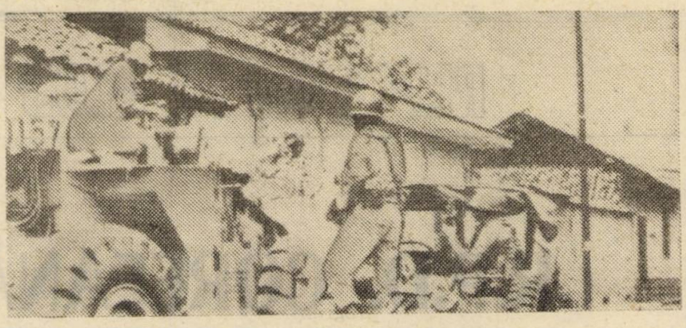

Represiune și impas politic

Rezistența populară împotriva dictaturii a luat amploare. S-a intensificat, de asemenea, represiunea regimului. Greva generală a paralizat aproape întreaga activitate economică. Cea mai acută criză care a confruntat vreodată regimul dictatorial din Nicaragua continuă. Pînă la închiderea ediției, evenimentele se aflau în curs.

În principalele orașe din Nicaragua s-au multiplicat revoltele populare declanșate, în ultimele două săptămîni, împotriva președintelui Somoza. Matagalpa, Leon, Granada, Jinotepe Coctal, Trinidad, Esteli — numărul localităților unde manifestațiile antiguvernamentale s-au transformat în puternice ciocniri armate a crescut. Se confirmă din ce în ce mai mult, cu puterea evidenței, că majoritatea populației și întreaga opoziție politică, de la mișcarea de gherilă la cercuri ale patronatului și marii burghezii, se declară în favoarea înlăturării de la putere a dinastiei Somoza.

Cele mai puternice incidente au avut loc la Matagalpa, al treilea oraș ca mărime al țării, devenit centru al rezistenței populare și teatru al unor largi operațiuni militare. Înfruntările dintre insurgenții înarmați și Garda Națională au fost urmate de bombardarea orașului, în special în cartierele controlate de civili. Știri de ultimă oră anunțau replierea insurgenților — majoritatea foarte tineri, înarmați sumar, în comparație cu dotarea tehnică a soldaților din Garda Națională — pe colinele din împrejurimile orașului Matagalpa.

Aceste incidente au avut loc pe fundalul unei greve generale, care a paralizat aproape întreaga activitate economică din Nicaragua. Apelul la grevă — participă 90 la sută din populația aflată în afara capitalei — a fost lansat de „Frontul lărgit de opoziție" (F.A.O.), care a chemat la organizarea unei greve cu durată nelimitată, pînă la prezentarea demisiei de către președintele Somoza. Reprezentanții patronatului industrial din Managua au anunțat că sprijină această inițiativă.

Pe de altă parte, autoritățile au comunicat dejucarea unui complot antistatal, organizat de membri ai Gărzii Naționale, împreună cu unele persoane civile. O juntă militară prezidată de cîțiva colonei a fost numită să ancheteze asupra complotului. Este o ruptură intervenită în rîndul forțelor armate, care ridică numeroase semne de întrebare pentru stabilitatea regimului. Garda Națională constituie, în fapt, unul din principalii piloni de sprijin ai dinastiei la putere, de care regimul nu se poate lipsi, mai ales în împrejurările actuale, cînd nemulțumirea populară a dus la ciocniri armate.

Realitatea este că baza de sprijin a președintelui Somoza s-a îngustat pînă la limita cea mai periculoasă și fragilă. În afara partidului liberal, de guvernămînt, toate organizațiile politice se pronunță pentru democratizarea vieții interne. La o ședință a parlamentului, deputații conservatori (ai singurului partid de opoziție legal) au propus formarea unei delegații care să ceară președintelui „să ia în considerație posibilitatea retragerii sale de la putere, ca mijloc de rezolvare a crizei politice". Liberalii au refuzat să sprijine această propunere, președintele Somoza fiind de altă părere — deținerea puterii, cu orice riscuri, chiar cu prețul războiului civil.

Într-adevăr, chiar în contextul dat, Anastasio Somoza a reafirmat, în cursul unei conferințe de presă, că, dispunînd de sprijinul unei părți a Gărzii Naționale, nu are intenția să-și dea demisia, în pofida grevei generale, a luptelor violente, a încercării de a fi înlăturat. „Intenționez să rămîn președinte pînă la expirarea mandatului (1981)", a relevat Anastasio Somoza, promițînd organizarea de „alegeri corecte și cinstite". Referindu-se la lovitura de stat eșuată, președintele a declarat că Garda Națională a reținut, în urma evenimentelor, un număr de ofițeri.

Importantă este, în acest cadru, poziția americană, știut fiind că, în Nicaragua, deține puterea de cîteva decenii unul din regimurile aflate prin tradiție sub influența S.U.A. Ca urmare, Statele Unite și-au exprimat „deosebita preocupare" față de agravarea situației din Nicaragua. „Sîntem foarte îngrijorați de violența în creștere care se manifestă în țară și care a produs deja numeroase victime", a declarat un purtător de cuvînt al Departamentului de Stat. Evitarea războiului civil, începerea unui dialog între părțile în conflict — aceasta este, în principiu, poziția promovată de Washington.

Forțele de opoziție propun instalarea unui guvern democratic. Dar aceasta va fi posibil numai prin plecarea actualului președinte de la putere. Contestat practic de întreaga țară, beneficiind de un sprijin minim, guvernul Somoza are create, mai curînd, condiții de cădere decît de menținere la putere. Ultimele zile au confirmat că, doar prin represiune, mai poate fi asigurată prelungirea existenței actualului regim, aflat într-un total impas politic.

Anca Voican

---

lungă durată. Fiind la al treilea echipaj internațional, la bordul complexului orbital „Saliut" există deja „tradiții". Oaspeții au adus pe „Saliut-6" înregistrări de televiziune, pregătite cu minuțiozitate de psihologi și studiourile de televiziune, cu „surprize" pentru echipajul de bază al stației orbitale, care este, totodată, material concret pentru experimentul „Răgaz". De data aceasta, prin intermediul videomagnetofonului „Vatra", Kovalionok, Ivancenkov, Bikovski și Jähn s-au delectat cu programe de estradă pregătite în R.D.G., cu telereportaje realizate cu cei dragi de pe Pămînt, au primit urări de bine de la cei de-acasă.

Și cum „răgazul" cosmonauților e mai scurt ca pe Pămînt, s-a trecut la experimentul „Biosfera", care constă în sondarea, de la distanță, a Pămîntului, pentru a obține noi date privind mediul ambiant, unele procese naturale de lungă durată, dinamica lor. Pentru aceasta s-au făcut observații vizuale ale configurației terestre, asupra norilor de fum și de praf din zone industriale, precum și asupra oceanului planetar și a unor fenomene meteorologice deosebite.

Paralel s-a urmărit și experimentul „Polarizarea", observîndu-se influența configurației geografice și compoziției atmosferei asupra funcționării exacte a aparaturii științifice de la bord.

Cercetătorul cosmonaut Sigmund Jähn a efectuat, de asemenea, patru experimente biologice : „Culturi de țesuturi", „Înmulțirea microorganismelor", „Creșterea bacteriilor" și „Metabolismul bacteriilor". Cercetările au fost dictate de dorința oamenilor de știință de a stabili influența stării de imponderabilitate asupra dezvoltării, metabolismului, formării de structuri celulare complexe și evoluției celulei organismelor vii. Particularitatea acestor observații constă în faptul că, în laboratoare terestre sînt urmărite aceleași experiențe, ale căror rezultate vor fi confruntate cu cele din laboratorul spațial. Ambele cercetări au ca scop final obținerea de cît mai multe informații despre formele primare de viață.

Desigur, „Soiuz-31" a marcat și un nou pas pe calea utilizării eficiente a stațiilor orbitale. După cum declara academicianul sovietic Valentin Gluşko, specialist în construcția de motoare de rachete, laboratoarele circumterestre de tipul „Saliut" au o durată tot mai mare. Dacă, în urmă cu cîțiva ani, resursele stației puteau fi măsurate în luni, acum se pot fi măsurate în ani. Sporirea misiunilor spațiale și prelungirea duratei lor de ședere trebuie realizate treptat, pe măsura obținerii de noi date care să le confirme utilitatea și avînd în vedere, în primul rînd, menținerea capacității de muncă și a sănătății echipajelor în condiții de imponderabilitate. Dacă rezultatele vor fi pozitive, într-un viitor apropiat, echipajele „de bază" vor putea rămîne în spațiu maximum un an de activitate. Afirmațiile academicianului sovietic și-au găsit confirmarea în faptul că „Saliut-6" a realizat și cea de-a opta decuplare reușită, trimițînd spre Pămînt nava „Soiuz-29", avîndu-i la bord pe „Ulii" ce și-au încheiat misiunea în spațiu.

Acum, cînd cosmonauții Valeri Bikovski și Sigmund Jähn valorifică o parte din „recolta" cercetărilor lor, echipajul format din Vladimir Kovalionok și Aleksandr Ivancenkov raportează, de la bordul complexului spațial „Saliut-6"—„Soiuz-31", că starea sănătății lor este bună și instalațiile de bord funcționează normal... Misiunea spațială continuă.

Nicolae Crețu

REPORTAJ PE GLOB

R.P.D. COREEANĂ

— apropiata țară de departe

Sergiu Andon

Pentru că avionul intrase în nori denși, n-aveam ce privi prin hublou. Așa m-am trezit numărînd pasagerii. Eram 17 cei care treceam frontiera de stat a R. P. D. Coreene. Doi erau cetățeni ai țării în care mergeam. Oaspeții erau 15, din 5 țări diferite. Dar eram 5 români. Astfel mi-am dat seama că, deși am parcurs 10–12 000 de kilometri, 6 fuse orare, un continent — cel mai lung —, mă aflu undeva, emoțional vorbind, foarte aproape.

Impresia avea să-mi fie, adesea, confirmată în timpul celor două săptămini de itinerar coreean. In primul rînd, întîlnind compatrioți aflați în Coreea cu diferite treburi. Însăși diversitatea preocupărilor lor dădea o imagine a legăturilor multilaterale cu această țară socialistă : activiști sindicali, activiste ale organizației noastre de femei, ingineri, tehnicieni, un geograf, un muzicolog. Vizitînd universitatea din Phenian, am aflat că, în matricolele ei, figurează și studenți români. Parcurgînd muzeul de la Panmunjon, am zărit, într-o vitrină cu suveniruri, o insignă a ziarului „Scînteia". Urcînd pe crestele Munților de diamant, călăuza localnică, o tînără țărăncuță, Ioung Sun, ne-a vorbit cu recunoștință și în amănunt despre o intervenție a delegației noastre la Națiunile Unite în favoarea reunificării Coreei. Că mulți coreeni au cunoștințe de limbă română, nu m-a surprins. Știam că vitregiile războiului din 1950–1953 i-a adus pe mulți copii din „țara dimineților liniștite" la poalele Carpaților în căutarea liniștii pe care avioanele și tunurile o alungaseră din patria lor. Dar traducătoarea noastră, ziarista Kim Kim Țu, nu aducea vorba să fi cunoscut pămîntul românesc. Spre sfîrșitul călătoriei, am întrebat-o direct cum ne-a deprins graiul. Răspunsul mi se pare notabil : soțul, vestit neurochirurg, s-a specializat la clinica profesorului Arsene, iar dînsa, dorind să învețe o limbă străină, a ales-o pe a noastră.

Iată, deci, cîteva motive suplimentare — dacă mai era nevoie — pentru a cunoaște realitatea socialistă din Coreea în profunzimea și complexitatea ei. Iar a cunoaște înseamnă a înțelege. Ce înțelege vizitatorul străin de bună credință, cu ochi de prieten, cînd vizitează Republica Populară Democrată Coreeană ?

Vizitînd, bunăoară, „Expoziția industriei și agriculturii", sinteză a realizărilor economiei naționale, mi s-a explicat, printre altele, ceea ce aș putea denumi „strategia cărbunelui negru și a cărbunelui albastru". Ea pornește de la realitatea lipsei de zăcăminte petrolifere, aparent un handicap Dar, cu rigoarea stabilirii științifice a opțiunilor, caracteristică economiei de tip socialist, s-au pus în valoare bogățiile excedentare ale acestei țări — huila, antracitul, cursurile de apă montane —, asigurîndu-se nu numai balanța energetică proprie unei industrii în avînt, agriculturii, transporturilor, consumului casnic, ci pînă și materia primă pentru industria textilă. E de notorietate, acum, în lume produsul „vinalon", un fel de bumbac artificial, obținut din cărbune. Numai în perioada 1971–1977 s-au deschis 26 noi mine de huilă de mare capacitate, printre care cele de la Obong, Seutciang, Deucseung. La adunarea națională a minerilor, ținută în septembrie anul trecut, s-au adoptat hotărîri concrete pentru ca industria extractivă să devanseze, în mod marcant, dezvoltarea industriei prelucrătoare. In consecință, 34,2 la sută din investițiile pe anul în curs au fost orientate înspre zăcămintele de cărbune superior. Se tinde ca, în 1984, producția anuală de huilă să ajungă la 70–80 milioane de tone. Am regăsit o realitate cunoscută și din țara noastră: *ce înseamnă un popor stăpîn pe bogățiile țării sale.*

Am vizitat întreprinderi constructoare de mașini, cum ar fi uzina de tractoare din Kiyan, ori cea de motoare electrice din Riongeang. In linii tehnologice de concepție și realizare autohtonă, cu oțel purtînd căldura cuptoarelor siderurgiei coreene, se obțin produse de performanță. Deși ca diversitate, gama producției industriale actuale nu comportă, nici pe departe, comparații cu perioada de dinainte de eliberare, valoric vorbind, producția anului 1944 a fost obținută în 1977 în numai 5 zile. Am înțeles ce înseamnă *ritmul legendarului Ciolima* aplicat aievea, care sînt rezultatele doctrinei *dezvoltării economice pe bazele independenței.*

Am călătorit confortabil pe calea ferată de la Phenian la Wonsan. Mi-am amintit de avalanșa imaginilor de muzeu, de arhivă, de film documentar care atestau situația căilor de transport defrișate de război. Compar în gînd acele imagini cu imaginile de călătorie, cu informații ca acestea : 82 de gări nou construite numai în anul trecut, 471 km de linie așternuți în perioada 1971–1976, tracțiune electrică în proporție de 66 la sută, trecerea la transportul containerizat al mărfurilor ; și înțeleg : fie și numai situația transporturilor atestă că *războiul n-a putut învinge* Coreea democrat-populară.

La Wonsan resimțeam din plin parfumul de oraș fiumos pe malul mării. La fel, o sută de kilometri pe faleză, spre sud. Țărmurile verzi, apa albastră, mici arhipelaguri stîncoase țîșnind din spuma ei. Dar, ca și în careul neutralității militare de la Panmunjon, ca și de-a lungul liniei de demarcație de la paralela 38°, se observau și consecințele echilibrului labil în care s-a încheiat războiul din 1950–1953. Nimeni nu uită că, de 25 de ani, pe peninsula coreeană n-a fost încheiat decît un armistițiu, neurmat de nici un progres marcant pe calea

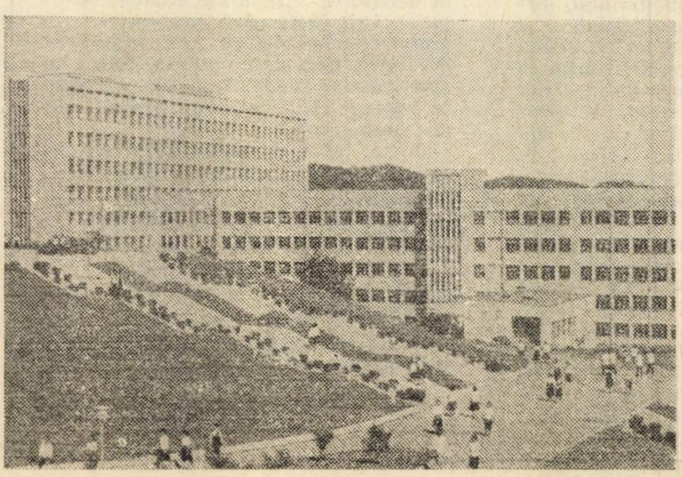

Universitatea Kim Ir Sen, cetate a științei, formează în fiecare an un mare număr de cadre de specialiști

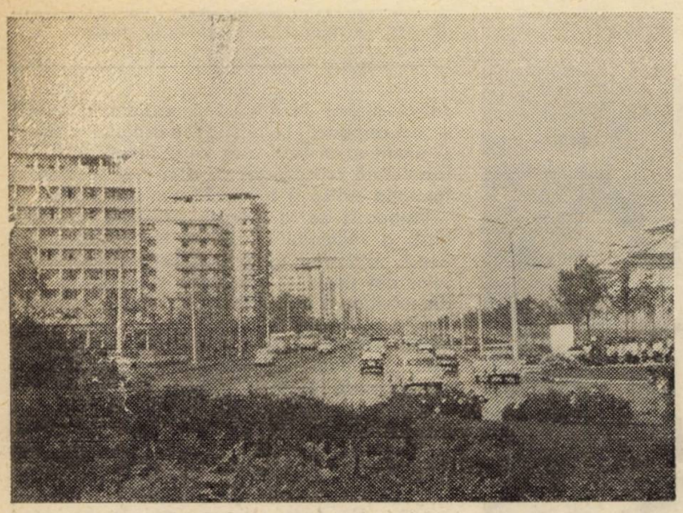

Imagine din Phenian — frumoasa capitală a „țării dimineților liniștite"

soluțiilor politice. Și, totuși, Wonsanul își duce cu sîrg viața de oraș la mare, ca și confratele său mai de la nord, portul Ceundjin, prin care traficul de mărfuri a crescut, în ultima perioadă, de două ori și jumătate, sau ca Nampho, situat la marea cealaltă, dinspre apus, care a cunoscut transformările corespunzătoare schimbării structurii exporturilor — de la, aproape în exclusivitate, orez, la produse cu un înalt grad de prelucrare. Și totuși la șantierele navale din Ceundjin izbucnesc adesea uralele lansării la apă a unui nou vas, iar mările ce mărginesc această țară peninsulară sînt străbătute, în toate anotimpurile, de pescari. Porturile sînt ferestrele unei țări. Și am înțeles că *ferestrele R. P. D. Coreene sînt deschise spre pace.*

Omniprezentele chioșcuri de vară de pe vîrfuri de deal sau morile !... Stăteam de vorbă cu inginerul O Țang Ho, în chioșcul de deasupra livezii cooperativei agricole de producție din Mikok, aproape de Sarion. Îl ascultam, priveam pădurea de meri, un crîmpei din cele 300 000 ha existente în republică. Iar mai departe, pe cîmpie, vedeam orezul întins la uscat de-a lungul benzilor de asfalt ale șoselelor. Aflam cîte ceva din prețul acestor roade. O rețea de irigații care a ajuns la 40 000 km, care înglobează 1 500 de bazine de acumulare mari și mici, împreună cu celelalte condiții ale agrotehnicii moderne, au condus în 1977 la recolta globală de 8,5 milioane tone de orez. În același timp, țăranii coreeni se mîndresc cu recoltele de legume, hamei, in, tutun, castane comestibile (soiul „Marele Inhin"), cu producția de ouă, carne de pasăre, gogoși de mătase. Cu cît sînt mai mari recoltele, cu atît înțelegi că, și în Coreea, ca pretutindeni, satisfacerea nevoilor de consum e *rezultatul muncii harnice.*

Am insistat pe laitmotivul înțelegerii poporului coreean, a muncii sale, a felului de viață, pentru că, printre multele năstrușnicii care pot fi citite pe telexurile anumitor agenții de presă, mi-a fost dat să parcurg, odată, o depeșă deosebit de semnificativă prin gratuitatea conținutului ei. Un corespondent dintr-o țară capitalistă, pretins specialist în problemele Extremului Orient, polua eterul cu o deducție pe care o considera senzațională. Odată cu încheierea precedentului plan de șapte ani, R. P. D. Coreeană — pretindea însul — va renunța la planificare. După locul din care transmitea, se vedea că „specialistul" n-a cunoscut realitățile țării socialiste la care se referea nici măcar cu binoclul. Altfel n-ar fi riscat, într-o asemenea măsură, ridicolul. Ar fi interesant de știut, cum a reacționat „specialistul" după ce Adunarea Populară Supremă a R. P. D. Coreene a adoptat noul plan septenal. Spicuiesc din prevederile planului :

— creșterea producției industriale de 2,2 ori, din care a producției bunurilor de consum de 2,1 ;

— atingerea unor niveluri de producție anuală ca : 56–60 miliarde kWh energie electrică, 70–80 milioane tone de cărbune, 1–6 milioane tone de minereu de fier, 7,4–8 milioane tone oțel, 45 000 tractoare, 12–13 milioane tone ciment, 800 milioane mp țesături, 300 000 tone zahăr, 10 000 000 tone cereale, 3 500 000 t de produse marine, din care 2 700 000 t de pește ;

— recuperarea a 100 000 ha teren arabil, în zone mlăștinoase, terasarea a 150 000 ha în zone de teren accidentat.

■

Poporul nostru urmărește cu interes și se bucură atît de succesele, cît și de perspectivele construcției socialiste din R. P. D. Coreeană. Sînt succesele și sînt perspectivele unui stat de care ne leagă o adevărată prietenie frățească, multiple relații de colaborare, o continuă solidaritate revoluționară între cele două partide, țări și popoare.

De o covîrșitoare importanță pentru dezvoltarea relațiilor bilaterale, mereu ascendente, între România și R. P. D. Coreeană, s-au dovedit a fi întîlnirile la nivelul cel mai înalt, convorbirile purtate între tovarășii Nicolae Ceaușescu și Kim Ir Sen în anii 1971, 1975 și în acest an.

Opinia publică din România și Coreea, ca și din întreaga lume, a putut urmări, prin intermediul relatărilor din presă și al transmisiilor de radio și televiziune, acea mărturie de profundă semnificație a înțelegerii și conlucrării dintre cele două popoare, pe care a constituit-o primirea grandioasă, sărbătorească rezervată de poporul coreean tovarășului Nicolae Ceaușescu, tovarășei Elena Ceaușescu, celorlalți membri ai delegației Republicii Socialiste România, care a efectuat vizita de prietenie în perioada 20–23 mai 1978. Nesfîrșitul culoar viu, al oamenilor în ținută de aleasă sărbătoare, ce a încadrat traseele parcurse, cele 120 000 de piepturi care au scandat pe stadionul „Moranbon" pentru indestructibila prietenie româno-coreeană, cîntecele și dansurile românești interpretate de artiști amatori coreeni, minunatul „Cîntec al prieteniei româno-coreene", compus special pentru a sărbători deosebitul eveniment — au reprezentat tot atîtea expresii ale înaltei prețuiri acordate președintelui României, politicii de pace, colaborare și solidaritate revoluționară promovată cu consecvență de partidul și statul nostru.

Prietenia dintre popoarele român și coreean, devenită istorică, are la temelia ei comunitatea de ideologie, țelurile comune ale socialismului și păcii, solidaritatea militantă cu toate forțele înaintate ale contemporaneității. Ea beneficiază de cadrul deosebit de fertil al Tratatului de prietenie și colaborare dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Democrată Coreeană, întărit, în cursul vizitei din acest an, și prin Declarația comună privind aprofundarea prieteniei, solidarității și dezvoltarea colaborării frățești dintre Partidul Comunist Român și Partidul Muncii din Coreea, dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Democrată Coreeană. În spiritul și litera acestor importante documente, relațiile bilaterale româno-coreene au căpătat un nou impuls prin semnarea protocolului privind schimbul de mărfuri și plățile pe anul 1979 și a Acordului privind colaborarea în domeniul turismului. La încheierea vizitei din acest an, tovarășul *Nicolae Ceaușescu* sublinia : *„Vom duce cu noi amintiri de neuitat, vom purta mereu în inimă căldura sentimentelor de prietenie cu care ne-a înconjurat tot timpul poporul coreean... Sîntem convinși că această vizită se va înscrie ca un nou și important moment în cronica minunatelor relații de prietenie româno-coreene, a solidarității și colaborării multilaterale dintre partidele și popoarele noastre".*

...„Mări și oceane ne despart, dar întotdeauna inimile noastre împreună bat", spun versurile „Cîntecului prieteniei româno-coreene".

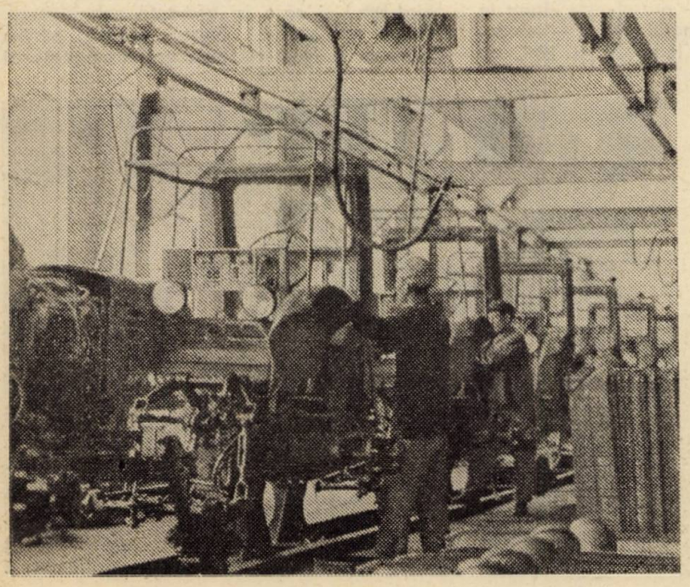

Industria constructoare de mașini — în pas cu marile sarcini ce stau în fața acestei importante ramuri a economiei naționale, în actualul septenal

Recife — moderna capitală a statului Pernambuco

REPORTAJ PE GLOB

RECIFE

Veneția australă a Braziliei

Gheorghe R. Burlacu

O barieră de recife, ce străjuiește țărmul și care i-a dat numele — iată poarta de intrare în Recife, Veneția australă a Braziliei. O spumă albă, a cărei linie se pierde în nemărginirea oceanului, se prefigurează de la mare distanță, ca un strat de flori imaculate, care-ți dau bun venit în capitala statului brazilian Pernambuco, supranumită și capitala Nord-Estului. Și, pe măsură ce te apropii, se înmulțesc soliile, de această dată nu figurative ci reale, ale acestor ținuturi — siluetele zvelte ale „jangadelor", tradiționale ambarcațiuni cu pînze ale pescarilor din regiune, căci pescuitul în apele verzui ale Nord-Estului este tot atît de vechi precum omul pe aceste meleaguri.

Odată trecută linia dantelată a valurilor ce se sfarmă înspumate de bariera albă de recife, pătrunzi în împărăția liniștită și primitoare a apelor de țărm, ce nu mai aparțin parcă oceanului, sugerînd mai degrabă un prelung bazin de înot al Veneției australe. Și toate sub o briză plăcută și răcoroasă, îmbălsămată de miresmele ce vin de pe uscat, în decorul plajelor largi pe care fluturâ, ca niște stindarde ale Tropicelor, pîlcurile de cocotieri. Litoralul brazilian dă, aici, minunatele fructe ale mării — să ne amintim că acesta este scenariul războiului langustelor —, dar și cele mai parfumate și multicolore fructe ale Tropicelor. Căci și agricultura are, aici, începuturi la fel de vechi ca prezența omului.

Pătrunzi, apoi, purtat parcă pe aripile irealului, în labirintul de străzi și canale, de viaducte și piețe, care întreține, mai departe, atmosfera de poezie ce te-a învăluit încă din larg. Înălțat doar cîțiva metri deasupra nivelului oceanului, ce-l înconjoară sau îl străpunge cu limbile multiple ale apelor sale sărate, fragmentat în insule sau peninsule, de meandrele numeroase ale riurilor Capibaribe și Beberibe, de canalele cu ape dulci sau sărate, ce aduc marca lor de poezie și farmec, Recife ascunde parcă linia fluidă de demarcație a mării de uscat, justificîndu-și, pe de-a-întregul numele de Veneția australă. Soarele fierbinte al Tropicelor — orașul este situat la numai 8° sud —, și climatul plăcut — temperaturile medii variază între 23 și 28°C cu valori minime în august și maxime în aprilie — exacerbează coloristica peisajului natural și uman al acestui oraș care sintetizează, într-o formă fericită, tot ce este mai specific în formația etnică și spiritualitatea braziliană.

Frapează de la început simbioza armonioasă a vechiului și noului, contrastul dintre aerul patriarhal al cartierelor sau așezămintelor din trecut și amprenta puternică a modernului, ce-ți vorbește din cartierele noi. Cartierele vechi ale orașului, precum Sao José, Santo Antonio, Boa Vista, clădirile monumentale din Piața Republicii, în zona centrală, numeroasele biserici, palate, capele, muzee și cu deosebire Olinda, situată la numai 7 km, pe coline domoale, sînt tot atîtea mărturii ale trecutului. Ele au o mîndrie rece, demnă, de parcă ar vrea să spună că încheie singurul ciclu de viață adevărată a acestei așezări. De fapt, Olinda, mai veche decît Recife, a fost, în secolul al XVI-lea, una dintre remarcabilele așezări ale Braziliei, uimind lumea cu opulența palatelor, catedralelor, a caselor etajate, cu balcoane minuțios lucrate și aurite, care în pofida incendiului declanșat de olandezi în timpul ocupației au supraviețuit în parte, pentru a fi mărturie pietrificată a unei epoci de glorie. Pare că orașul ar vrea să demonstreze că timpul s-a oprit atunci, refuzînd să-și recunoască tumultul de viață, care, fără voie, îl împresoară din imediata apropiere a metropolei surori.

Recife a fost fondat în 1627, ca o mică așezare portuară, devenind în secolul al XVII-lea capitala ocupației olandeze în Pernambuco. După retragerea olandezilor, ca urmare a luptei populației locale — albi, negri, indieni deopotrivă —, orașul se dezvoltă rapid, beneficiind de așezarea sa în drumul căilor de legătură cu Europa. Eliberarea Olindei și a orașului Recife, la 24 ianuarie 1654, a constituit cel mai însemnat eveniment al secolului al XVII-lea în Brazilia, avînd semnificații deosebite pentru unitatea națională și pentru cristalizarea spiritului revoluționar care avea să ducă la independența statului și, mai tîrziu, la proclamarea sa ca republică.

Între secolele XVIII—XIX, Recife devine un nod de transporturi navale, iar, mai tîrziu, aeriene, un important centru comercial și industrial, ajungînd ca astăzi, cu cele aproape două milioane de locuitori, împreună cu suburbiile, să merite numele de capitala Nord-Estului. Suflul dezvoltării se simte pretutindeni : în ritmul construcțiilor civile și industriale, în preocupările locale și guvernamentale de a valorifica avantajele așezării acestui oraș pe litoral, de a dezvolta ocupațiile tradiționale legate de pescuit și cultura trestiei de zahăr, dar mai ales în bogățiile subsolului, al căror leagăn s-a dovedit a fi Nord-Estul și care își așteaptă valorificarea. Aici își are sediul „Superintendența pentru Dezvoltarea Nord-Estului", organism regional

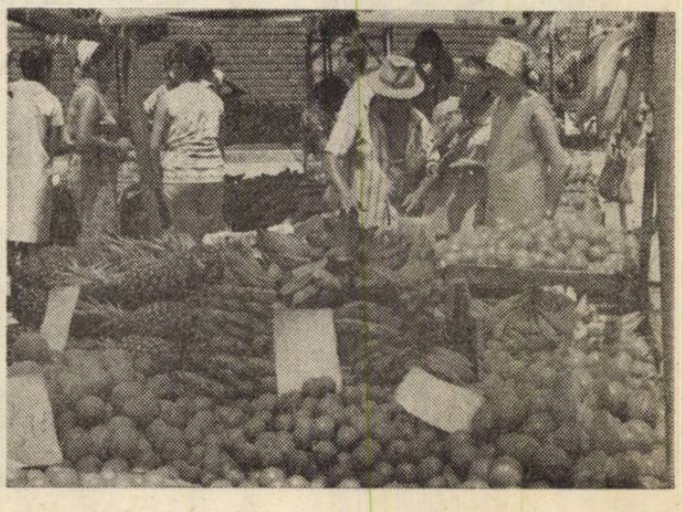

Piețele oferă cumpărătorilor o bogată varietate de fructe exotice

creat pentru dezvoltarea acestei zone, un fel de superminister care, prin stimulente fiscale și de investiții, încearcă, și a reușit în bună măsură, să dea un plus de vitalitate vieții economice a regiunii. În discuțiile cu autoritățile și oamenii de afaceri apare mereu, ca un simbol superlativ al speranțelor de dezvoltare viitoare, proiectul SUAPE, ce vizează transformarea zonei din sudul orașului Recife în cel mai important port și atelier naval al Americii de Sud, putînd repara nave de pînă la 400 000 tone. Recife va deveni și principalul pol industrial al Nord-Estului. În plus, orașul își trăiește rolul său de important nod aviatic – reprezentînd, prin aeroportul Guararapes, o importantă escală pe drumul Europa – Africa – America de Sud –, precum și un nod rutier, de legătură pe coasta atlantică, între Rio de Janeiro (2 600 km) și gurile Amazoanelor.

Recife și-a cîștigat, de asemenea, o binemeritată faimă prin marea diversitate și originalitate a manifestărilor folclorice, în care se valorifică tradiții regionale. Dacă ai șansa să poposești aici în timpul carnavalului – februarie – vei gusta cel mai autentic spectacol carnavalesc al Braziliei, aproape tot atît de grandios ca cel de la Rio de Janeiro, dar incomparabil mai autentic și spontan. Pe de altă parte, muzeele orașului desfășoară sub ochii vizitatorului istoria ciclurilor economice ale regiunii, între care se remarcă trestia de zahăr – o permanență de patru secole în viața economică a zonei.

Praia do Pina — una din cele mai frumoase plaje din Recife

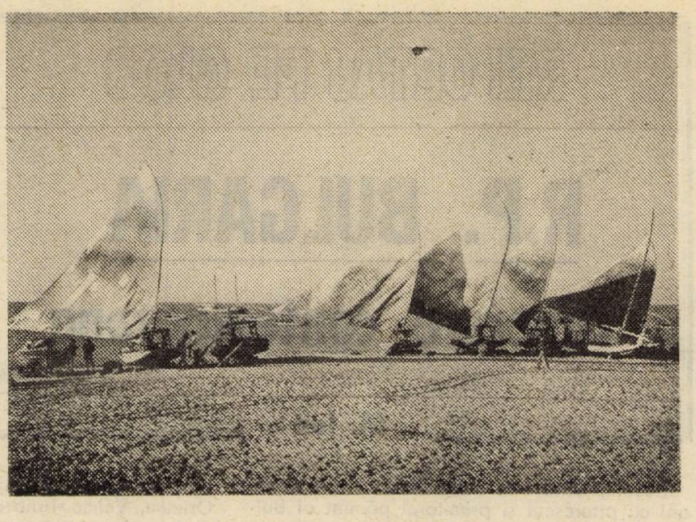

Un oraș, deci, cu toate atributele împlinirii pe plan istoric, cultural, al frumuseților naturale și arhitectonice, aflat în plin proces de desfășurare a dezvoltării economice. Un oraș în care milioane de albi, negri, indigeni și-au unit eforturile pentru creație, pentru a sparge barierele subdezvoltării, care în nord-estul Braziliei sînt mai acute decît în celelalte zone ale acestei vaste țări. Unul dintre polii pe care se va sprijini, în viitor, dezvoltarea Braziliei, prin care își vor cunoaște valorificarea bogățiile ascunse ale unei frumoase și tradiționale arii a acestei țări, Nord-Estul.

Dezvoltarea relațiilor multilaterale româno – braziliene

O trecere în revistă a raporturilor bilaterale dintre România și Brazilia, acum, la împlinirea unui veac de la primele contacte oficiale între reprezentanții celor două țări, oferă o imagine convingătoare asupra evoluției constante și în ultimul timp dinamice a legăturilor de prietenie româno-braziliene, bazate temeinic pe principiile independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc. Tradițiilor îndepărtate de limbă și cultură de origine latină comună li se adaugă, ca un corolar, în prezent, preocupări și eforturi comune pe planul emancipării și dezvoltării proprii, al conlucrării pe linia făuririi unei lumi mai drepte și mai bune.

Momentul culminant în evoluția de pînă acum a raporturilor bilaterale româno-braziliene l-a constituit, fără îndoială, vizita oficială de prietenie realizată în Brazilia de președintele României, Nicolae Ceaușescu, în perioada 4—7 iunie 1975, ca răspuns la invitația adresată de președintele Ernesto Geisel. Această acțiune istorică a permis lărgirea considerabilă a cadrului juridic și politic al relațiilor bilaterale, încheierea a numeroase acorduri și înțelegeri în domeniul politic, economic, industrial. Declarația solemnă comună a celor doi șefi de stat, comunicatul comun asupra vizitei, acordul comercial și de plăți pe termen lung, acordul de cooperare în domeniul industriei siderurgice, acordul guvernamental privind transferul de tehnologie în domeniul farmaceutic, în cel minier, ca și numeroasele contracte specifice încheiate cu prilejul vizitei au pus baze trainice colaborării economice și tehnico-științifice între cele două state, ca fundal pentru dezvoltarea de ansamblu a legăturilor mai largi pe plan politico-diplomatic, al cunoașterii și altele.

Schimburile comerciale au crescut și s-au diversificat în mod deosebit după realizarea vizitei la nivel înalt, demonstrîndu-se astfel fără tăgadă rolul factorului politic, al cunoașterii reciproce reale în dezvoltarea legăturilor de prietenie și înțelegere între popoare. De asemenea, s-au inițiat o serie de acțiuni de cooperare în domeniile prelucrării minereului de fier și siderurgic în general, farmeceutic, petrochimic, al metalelor neferoase, în construcția unor fabrici de ciment și de îngrășăminte chimice, al asamblării de vagoane și tractoare și altele. Au continuat totodată contactele la nivel guvernamental sau al specialiștilor în domeniul siderurgiei, minelor, comerțului exterior, ca și întîlnirile între factorii de răspundere pe linie parlamentară, a unor instituții și personalități ale vieții cultural-artistice etc.

În domeniul cunoașterii reciproce a valorilor spirituale ale celor două popoare, este concludentă apariția în Brazilia a peste 20 de lucrări sau traduceri din literatura română, iar în România, un număr similar de volume sau traduceri din literatura braziliană. Între acestea se reliefează, prin semnificația deosebită pe planul cunoașterii și prețuirii reciproce, publicarea a două volume de articole și cuvîntări ale tovarășului Nicolae Ceaușescu în Brazilia — unul în 1971 (Încotro se îndreaptă România) și altul în 1975 (Mesaje către America de Sud), ultimul incluzînd și aspecte legate de vizita la nivel înalt în Brazilia. Schimburi importante au mai avut loc pe linia expozițiilor cu diverse tematici, a filmului, prin participarea la diverse manifestări cu caracter internațional organizate pe teritoriul celor două țări, vizite ale unor ziariști etc.

Un capitol de seamă în promovarea colaborării și prieteniei româno-braziliene îl constituie colaborarea fructuoasă în cadrul organismelor internaționale. Preluînd și dezvoltînd tradițiile colaborării din perioada interbelică, delegațiile române și braziliene în cadrul O.N.U. și instituțiilor specializate își sprijină reciproc inițiativele și candidaturile în diferite organisme, ceea ce reflectă de fapt punctele de vedere comune sau apropiate ale celor două țări în ceea ce privește problematica dezvoltării, formarea unei noi ordini economice și politice mondiale, dezarmarea etc.

Brazilia a sprijinit activ prezența României în „Grupul celor 77", inclusiv participarea în cadrul subgrupului latino-american al celor 77, fapt semnificativ prin el însuși și care va permite adîncirea cunoașterii pozițiilor similare sau apropiate ale celor două țări în problematica mondială, a conlucrării lor pe linia făuririi unei noi ordini economice mondiale.

Evoluția dinamică din ultimii ani a raporturilor dintre cele două țări, caracterul sistematic al legăturilor bilaterale ilustrează faza calitativ nouă în care s-au înscris relațiile de ansamblu dintre România și țările latino-americane. Pornind de la premisele favorabile pe care le creează afinitățile de origine, cultură și limbă ce ne leagă de aceste popoare, de la cadrul juridic amplu al raporturilor bilaterale, care constituie o „bază propice de intensificare a schimburilor economice, de cooperare pe multiple planuri, de întărire a relațiilor de prietenie și întrajutorare reciprocă în efortul pentru dezvoltarea economiilor naționale", de la dorința comună a României și popoarelor latino-americane de a dezvolta relațiile reciproce, șeful statului român consideră cu tot temeiul „că există toate condițiile pentru a realiza o conlucrare mult mai largă și eficientă între România și statele continentului latino-american", între care Brazilia ocupă un loc important.

REPORTAJ PE GLOB

R.P. BULGARIA

Itinerare contemporane

M. Ion

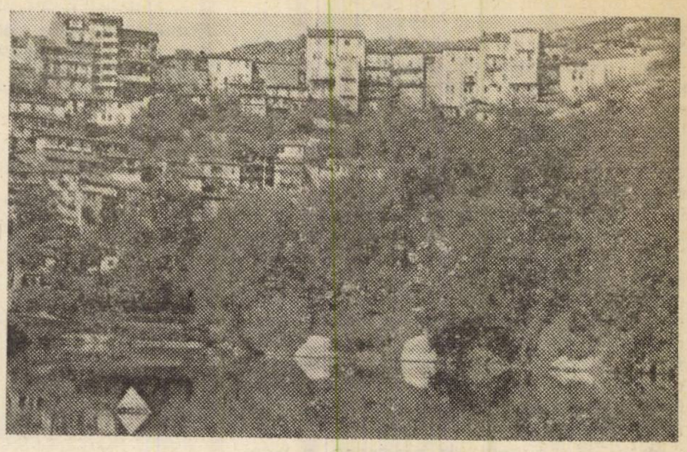

Veliko Tîrnovo, unul dintre cele mai cunoscute orașe bulgare, așezat într-o regiune deosebit de pitorească

Reconstituind mai multe întîlniri din ultimii ani cu pitorescul și primitorul pămînt al Bulgariei, memoria aduce la suprafață o varietate de imagini, peisaje și profiluri urbane impunătoare, dominate, toate, de forța unui suflu înnoitor. Pretutindeni, pe întinderea Bulgariei socialiste, se simte ritmul unor profunde prefaceri, preocuparea pentru modernitate, eficiență și calitate, în conformitate cu hotărîrile P.C. Bulgar, cu măsurile privind continua propășire socialistă a patriei.

Întîmplarea a făcut ca itinerarele mele pe pămîntul Bulgariei să treacă, de fiecare dată, prin munții care constituie coloana vertebrală a țării — munții Balcani. De o parte și de alta a străvechiului lanț muntos, cîteva așezări — deopotrivă vechi și moderne — dau acestor meleaguri un farmec deosebit. **Veliko Tirnovo — Drianovo — Gabrovo** este un itinerar, la nord de Balcani, început în așa-numita regiune „prebalcanică" ; **Kazanlîk — Karlovo — Kalofer — Stara Zagora** este un alt itinerar, la sud de Balcani, prin „culoarul" neobișnuit al Văii Trandafirilor, flancat, la nord, de Balcani și de munții Sredna Gora la sud. Între cele două itinerare — undeva sus, în Balcanii centrali — se află pasul istoric Șipka, adăpostind numeroase mărturii ale luptei pentru eliberare națională și socială a poporului bulgar.

Așezat pe cursul spectaculos al riului Iantra, orașul Veliko Tîrnovo are, mai curînd, aspectul unei așezări montane suspendate. Nu știu ce concură mai mult la crearea acestei impresii : cele trei coline vestite — Sveta-Gora, Țarevețt, Trapezița — pe care este așezat orașul ? ; cursul neobișnuit al riului Iantra, care străbate aici o rocă nu prea dură, calcaroasă, șerpuind de trei ori, în unghi de 180° printre colinele amintite ? ; dispunerea clădirilor — vechi și noi — în formă de amfiteatru pe pantele care înconjoară centrul localității ? Oricum, Veliko Tîrnovo rămîne locul unora dintre cele mai pitorești peisaje ale Bulgariei, o localitate cu aer tare, curat, în care roșul cărămiziu al acoperișurilor mai vechi se îmbină cu verdele pădurilor de brad și cu siluetele zvelte ale noilor cartiere (mai ales în partea de sud-est). Denumit, în urmă cu secole, „al doilea Țarigrad" sau „regina cetăților", orașul a servit drept capitală celui de al doilea țarat bulgar al lui Petru și Asan, legîndu-și numele, apoi, de alte momente importante ale istoriei poporului bulgar. Astăzi, localitatea a devenit un puternic centru industrial și important nod de cale ferată.

De la Veliko Tîrnovo, o șosea asfaltată, la început coborîtoare sau dreaptă, apoi urcînd tot mai mult pe serpentinele Balcanilor, conduce, pe distanțe de vreo 60 kilometri, printre ogoare bine întreținute, păduri și livezi, prin localitățile Drianovo (loc al unor acțiuni de partizani în timpul celui de-al doilea război mondial) și Gabrovo, cunoscută ca o veritabilă „capitală" a umorului bulgar. Purtînd un nume cu rezonanțe specifice pentru istoria și destinul său („gabrovo" pare să însemne „negustor" sau „tîrgoveț"), orașul acesta — de pe aceleași maluri ale Iantrei — este situat la poalele nordice ale Balcanilor, fiind născut, parcă, pentru a îndeplini o funcție specifică în ansamblul preocupărilor multilaterale ale poporului bulgar : pentru a înveseli și binedispune, cu ocazia unor cunoscute festivaluri de satiră și umor, organizate la fiecare doi ani, cu o bogată reprezentare de peste hotare. Orașul, însă, este și un cunoscut centru industrial, fiind denumit de localnici „Manchesterul Bulgariei". Sînt reunite aici, într-o ambianță deosebit de pitorească, unități ale industriei constructoare de mașini, de textile, alte ramuri ale industriei ușoare.

De la Gabrovo, itinerarul devine mai dificil, urcînd neîntrerupt, pe distanțe de circa 20 km, pe serpentinele înguste ale Balcanilor centrali, printre păduri de fag și de conifere. Sus, în apropierea vîrfului Stoletov (1400 m altitudine), totul redevine calm, maiestuos, ordonîndu-se într-o vastă și măreață panoramă a Bulgariei centrale. Piscuri încărcate de timp și de legende, cu numeroase și profunde rezonanțe în istoria multiseculară a poporului bulgar ; aici, la numai cîțiva metri de pasul Șipka (cel mai cunoscut loc de trecere spre versantul sudic al bătrînului lanț muntos) se află impunătorul „Monument al libertății", în formă de piramidă cu vîrful tăiat, care eternizează memoria soldaților căzuți în luptele din 1877—1878. 99 de trepte seculare, începînd chiar din vecinătatea imediată a șoselei, conduc spre această construcție care domină piscurile Balcanilor centrali. Urcîndu-le de mai multe ori, în ultimii ani, mi-am amintit totdeauna de cîmpiile nord-vestice ale Plevnei, Griviței și Smîrdanului, unde dorobanții români, alături de soldații ruși și voluntarii bulgari, au dat nepieritoare jertfe pentru eliberarea de sub dominația otomană. Epopeea scrisă cu sînge pe cîmpiile de la sudul Dunării — de la desfășurarea căreia ambele popoare au sărbătorit împlinirea a 100 de ani — a constituit și constituie un puternic liant al prieteniei româno-bulgare, al întrajutorării și bunei vecinătăți, toate ridicate pe o treaptă superioară în anii construcției noii orînduiri. Numeroase alte mărturii evocatoare ale profundei prietenii româno-bulgare te întîmpină la tot pasul în această zonă-cheie a

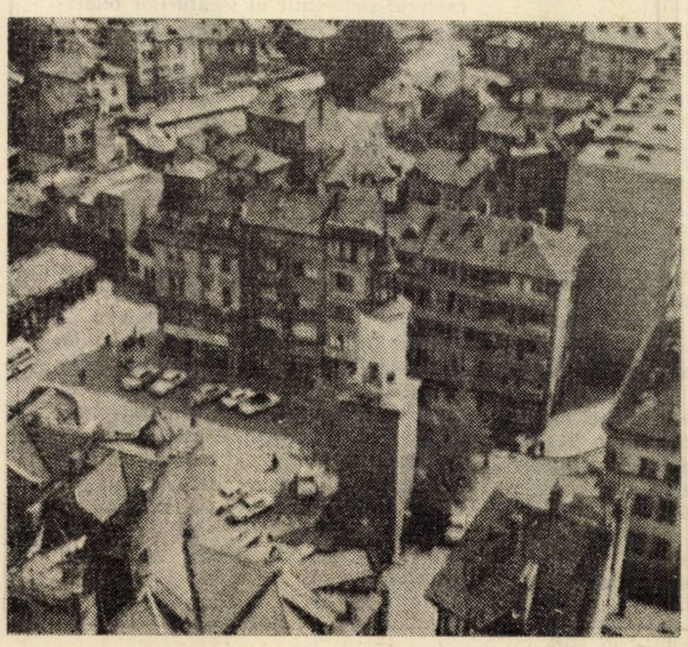

Gabrovo — important centru industrial și cultural al Bulgariei socialiste

Culegătoare de plante eterice în celebra Vale a Trandafirilor

Balcanilor centrali, în întreaga regiune înconjurătoare. Chiar aici, în apropierea vîrfului Stoletov, se află locul unde s-a jertfit, în 1868, un cunoscut revoluționar bulgar, Hagi Dimităr, venit din România în fruntea unei cete de haiduci, pentru a aprinde flacăra luptei de eliberare națională de sub dominația otomană. La Kazanlik, în chiar centrul orașului, te întîmpină monumentul a doi dintre membrii cetei sale — Hristo Ianikov și Stefan Oreskov ; sub efigia lor, o deviză a altui înflăcărat patriot, poetul Hristo Botev : „Cel care cade în lupta pentru libertate nu moare". Dovezi similare ale prieteniei româno-bulgare, cu adînci rădăcini istorice, se află în întreaga regiune înconjurătoare : la Kalofer, orășelul natal al lui Hristo Botev, la Karlovo, unde s-a născut Vasil Levski, ideologul și conducătorul revoluției național-democrate bulgare, regiunea fiind cunoscută ca adăpostind continuu, de-a lungul unei întregi perioade istorice, flacăra luptei de eliberare națională. Aceasta amintește de sprijinul pe care patrioții bulgari l-au primit totdeauna pe pămîntul României, la București sau în alte orașe ale țării, unde au trăit și activat o vreme revoluționarii născuți în așezările de lîngă piscurile legendare ale Balcanilor. În aceiași munți, la numai 12 km de vîrful Stoletov, se află un alt pisc intrat în istorie : vîrful Buzlugea, unde D. Blagoev și alți revoluționari bulgari au pus, în 1891, bazele Partidului Muncitoresc Social-Democrat Bulgar.

Kazanlikul, Karlovo, Kalofer sau Stara Zagora — orașe situate în sudul Balcanilor — primesc o anumită aură și un parfum specific de la regiunea deosebită în care se află : celebra Vale a Trandafirilor. În aprilie și mai, cînd vastele plantații de plante eterice sînt în floare, întreaga regiune este locul unor activități delicate, de întreținere sau valorificare a culturilor. Economia locală — mai ales la Kazanlik și Karlovo — este strîns legată de aceste preocupări, fiind ilustrată de cunoscutele combinate (cel de la Kazanlik se cheamă chiar „Rosovo-Dolina", adică „Valea Trandafirilor") pentru distilarea și tratarea esențelor de trandafiri, ale celorlalte plante care se cultivă aici. În egală măsură, însă, consecință directă a programelor de dezvoltare multilaterală și armonioasă a țării, orașele amintite au devenit centre industriale cu profiluri distincte, centre urbane importante, cu o populație în continuă creștere. Kazanlikul, de exemplu, are o populație de 60 000 locuitori, dar, adăugînd și pe cei 13 000 de muncitori care vin în fiecare zi din împrejurimi (salariați ai uzinei „Hidraulika" sau ai combinatului „Rosovo-Dolina"), el se situează pe locul 17 între localitățile Bulgariei socialiste. Ca producție industrială, locul său este între primele zece localități ale țării. Citeva dintre produsele de înaltă calitate ale uzinei „Hidraulika" (înființată înainte de război, dar reprofilată și extinsă mult în anii construcției socialiste) sînt livrate și în țara noastră, în cadrul schimburilor bilaterale multilaterale dintre cele două țări.

Dacă aceste localități sînt dispuse, toate, aproape în linie dreaptă, la depărtări mai mici sau mai mari de Balcani, în perimetrul strict al Văii Trandafirilor, Stara Zagora — capitala a județului care include și raionul Kazanlik — este situată ceva mai la sud, după o cotitură de circa 30 km a șoselei spre un alt lanț muntos : Sredna Gora. Așezat în nord-estul Cîmpiei Tracice, chiar în centrul Bulgariei, orașul este reprezentativ pentru cele mai importante aspecte ale acestor meleaguri : istoria bogată, multiseculară, și ritmul deosebit de înalt al prefacerilor contemporane. Aici, la Stara Zagora, s-a scris, în secolul trecut, cunoscuta „epopee de la Stara Zagora", în timpul căreia 8 000 din cei 12 000 de locuitori ai orașului au murit în lupta cu armata otomană. Aici s-au aflat, de asemenea, numeroase centre ale luptei de partizani în timpul celui de al doilea război mondial. Astăzi, orașul și județul cu același nume (4 900 kmp, 400 000 locuitori) oferă o imagine spectaculoasă a înaltelor ritmuri de dezvoltare economică la scara întregii țări. Unități importante : uzina „Beroe" (de la numele trac al orașului Stara Zagora), care produce elemente de automatizare ; uzina de elemente integrate pentru calculatoare, datorită cărora orașul și-a înscris numele pe lista principalelor centre ale electronicii bulgare ; complexul agroindustrial „Zagore", unul dintre cele mai mari din țară. La sfîrșitul lui 1977, producția industrială calculată a fost de 1,6 miliarde leva. Dar nu numai atît : pe teritoriul județului se află în construcție cîteva din obiectivele mari ale economiei bulgare : termocentrala „Maritza Est — 3", noi uzine și fabrici. Județul furnizează 19 la sută din energia electrică a Bulgariei și 57 la sută din producția ei de cărbune. Agricultura — altădată singura ramură a economiei locale — cunoaște un progres remarcabil în cele șase complexe agroindustriale existente, accentul fiind pus pe mecanizarea lucrărilor, pe specializare și industrializarea producției. Pentru cincinalul actual, volumul investițiilor, la scara județului Stara Zagora, se ridică la 1,250 miliarde leva, dintre care, în 1977, s-a prevăzut realizarea a 250 milioane.

Alături de capitala Bulgariei socialiste, Stara Zagora s-a aflat, în septembrie anul trecut, printre localitățile înscrise în programul vizitei oficiale de prietenie întreprinse în țara vecină și prietenă de către secretarul general al P.C.R., președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu. Făcînd o primire deosebit de călduroasă înalților oaspeți români, locuitorii acestor meleaguri au dat expresia sentimentelor de profundă stimă și prietenie față de poporul român, satisfacției lor pentru continua dezvoltare a colaborării frățești româno-bulgare, cu adînci rădăcini în lupta comună pentru eliberare națională și socială. S-au examinat amănunțit, cu această ocazie, și o serie de căi și mijloace pentru dezvoltarea cooperării existente între unele uzine importante din Stara Zagora și unități similare din România, în cadrul schimburilor deosebit de intense dintre cele două țări.

Găsindu-și un îmbold permanent și o orientare cuprinzătoare în frecventele întîlniri dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov, devenite tradiționale, colaborarea prietenească româno-bulgară înscrie, astăzi, realizări remarcabile, alături de unele obiective importante care se profilează pentru viitor. Sporirea continuă a schimburilor reciproce de mărfuri, numeroasele acțiuni din domeniile energeticii, electrotehnicii, industriei chimice și altor sectoare, trecerea la formele noi ale cooperării în producție într-o serie de ramuri economice esențiale — sînt cîteva dintre aspectele cele mai valoroase prin care se exprimă, în momentul de față, relațiile tradiționale de prietenie, stimă și colaborare, statornicite între țările și popoarele noastre. Rememorarea acestor importante trăsături ale cooperării și colaborării româno-bulgare — în preajma celei de a 34-a aniversări de la victoria revoluției socialiste în țara vecină și prietenă — constituie un justificat motiv de bucurie.

QATAR

La 3 septembrie, statul Qatar — situat pe țărmul marelui golf al petrolului, ce mărginește partea de est a Peninsulei Arabice — și-a sărbătorit a șaptea aniversare a proclamării sale ca stat independent.

Ocupînd o suprafață de 22 000 kmp de teren arid, la margine de deșert, micul emirat — aflat pînă în 1916 sub dominație otomană, iar, apoi, sub protectorat britanic pînă în 1971 — era foarte puțin dezvoltat din punct de vedere economic, populația sa destul de redusă numeric ocupîndu-se cu pescuitul perlelor și creveților din Golf și cu vînarea gazelelor pitice și a orixului în interiorul deșertic.

Descoperirea petrolului și punerea în valoare a importantelor zăcăminte de „aur negru" a schimbat complet înfățișarea țării, îndeosebi după dobîndirea independenței de stat. În 1974, Qatarul a preluat 60 la sută din acțiunile societăților petroliere străine, iar, la începutul anului 1977, a stabilit controlul complet asupra acestei mari avuții naționale. Primul puț petrolier a fost forat în 1939, însă exploatarea sa comercială a început cu zece ani mai tîrziu, ajungîndu-se treptat la o producție anuală de peste 25 milioane tone. Veniturile petroliere cifrate anul trecut la 2,7 miliarde dolari au permis o rapidă transformare a țării. Capitala Doha, în care trăiesc aproximativ 80 la sută din cei 200 000 de locuitori ai țării, este astăzi un oraș ultramodern, cu splendide construcții arhitectonice, numărul populației fiind de 15 ori mai mare decît acum un sfert de veac. La 40 km sud de capitală, în zona orașului Umm Said, se dezvoltă în prezent o întinsă zonă industrială care va însuma, pînă la definitiva sa construire, investiții estimate la 4 miliarde de dolari. Aici a intrat, recent, în funcțiune o uzină de îngrășăminte chimice ; se află în stadiu de finisare un combinat siderurgic cu o capacitate de 400 000 tone oțel anual și, pînă în 1980, se va construi o mare rafinărie petrolieră.

Este semnificativă, pentru mutațiile economice și sociale din Qatarul de azi, preocuparea pentru pregătirea de cadre necesare dezvoltării, fapt exemplificat și prin aceea că peste 20 la sută din populație învață în școli de diferite grade.

Qatarul întreține relații cu numeroase țări ale lumii. În ultimii ani, o serie de delegații din România au vizitat Qatarul, evidențiindu-se largi posibilități de cooperare economică, dezvoltarea relațiilor dintre cele două state servind atît interesele proprii, cît și ale înțelegerii și colaborării internaționale.

Vedere din Doha : clădirea Băncii Naționale din Qatar

Generalul austriac Hannes Phillip, candidat potențial la funcția de comandant al forțelor O.N.U. pentru Namibia. Potrivit agenției A.P., secretarul general al O.N.U., Kurt Waldheim, ar fi avansat în acest sens numele generalului austriac, în cazul în care trimiterea forțelor O.N.U. în Namibia va fi autorizată de Consiliul de Securitate

Declarație

Președintele interimar al Kenyei, Daniel Arap Moi, a anunțat convocarea la 6 octombrie, la Nairobi, a unei sesiuni a Conferinței naționale a Partidului Uniunea Națională Africană din Kenya (K.A.N.U.), care urmează să desemneze candidatul pentru postul de președinte al țării, în conformitate cu statutul K.A.N.U. și Constituția țării. Relevînd că țara a moștenit de la președintele Jomo Kenyatta unitatea, legalitatea, baza stabilității politice, a dezvoltării economice și sociale, Daniel Arap Moi a adresat tuturor cetățenilor Kenyei apelul de a pune interesele națiunii mai presus de orice și de a întări spiritul unității naționale. Guvernul Kenyei – a subliniat el – va respecta și în viitor legile, acordurile și convențiile internaționale, va sprijini O.N.U. și O.U.A., precum și mișcarea de nealiniere. Sprijinim în mod deosebit principiile neamestecului în treburile interne ale altor țări – a declarat Daniel Arap Moi.

Primul ministru al Japoniei, Takeo Fukuda, l-a primit pe ministrul vest-german al economiei, Otto Lambsdorff (la stînga, în imagine), care a întreprins o vizită la Tokio. Ministrul vest-german a avut, de asemenea, convorbiri cu alte oficialități și reprezentanți ai cercurilor de afaceri nipone

Precizare

Șeful guvernului panamez, generalul Omar Torrijos, a afirmat că, la expirarea mandatului său, prevăzută luna viitoare, nu va candida pentru realegerea sa în această funcție. Adunarea Națională a Reprezentanților Populari urmează să aleagă la 11 octombrie un nou președinte și șef al guvernului. Omar Torrijos a precizat că nu vizează, de asemenea, nici funcția de viitor șef al statului. „În convorbirile cu comandanții de Stat Major am hotărît că nu voi candida nici pentru funcția de președinte și nici pentru cea de șef al guvernului, dar voi păstra calitatea de comandant al Gărzii Naționale" – a declarat Torrijos.

Etna

După mai multe zile de explozii subterane, însoțite de șuvoaie de lavă, activitatea eruptivă a vulcanului Etna a încetat. Fenomenul erupției a fost urmărit cu viu interes de numeroși turiști, imaginea spectaculoasă oferită de cel mai înalt vulcan din Europa putînd fi văzută, de asemenea, de pe litoralul Siciliei și al sudului Calabriei. Revărsîndu-se spre Valle del Bove, lava incandescentă s-a strîns într-un „lac de acumulare" natural. O activitate puternică a Etnei a fost înregistrată la 28 august, cînd opt erupții de lavă s-au declanșat simultan la altitudini cuprinse între 2 500 și 2 800 metri.

1000+1

Interviu

Ministrul petrolului al Kuweitului, șeic Ali Al-Khalifa Al Azbi Al-Sabah, președintele în exercițiu al O.P.E.C., a arătat, într-un interviu, că Organizația țărilor exportatoare de petrol nu a adoptat deocamdată nici o hotărîre referitoare la examinarea prețurilor la petrol în cadrul unei reuniuni extraordinare a O.P.E.C. El a menționat că țările membre ale O.P.E.C. nu au stabilit nici o dată în vederea convocării unei reuniuni extraordinare a organizației înaintea conferinței prevăzute pentru 16 decembrie, la Abu Dhabi. Un comitet al O.P.E.C., reunit în iulie la Londra, sub președinția ministrului kuweitian, a recomandat convocarea în luna octombrie a unei reuniuni extraordinare a organizației pentru a lua în dezbatere problemele legate de modificarea prețurilor la petrol și consecințele fluctuației valorii dolarului pe piețele valutare internaționale asupra cuantumului redevențelor realizate de țările exportatoare de petrol.

Uzină

Cea mai mare întreprindere producătoare de automobile din R.S.F. Iugoslavia, uzina „Trvena Zastava", a realizat, în cursul celor 25 de ani care au trecut de la înființarea sa, 1,5 milioane autovehicule de diverse tipuri. De-a lungul acestui sfert de veac, uzina și-a sporit continuu producția de automobile ; dacă în primul an al funcționării sale realiza 1 000 autovehicule, în acest an planul de producție vizează atingerea cifrei de 200 000.

Cărbune

Geologi australieni au descoperit un important zăcămînt carbonifer la 270 km nord-vest de Sydney. Experții apreciază că este vorba de resurse energetice cu un înalt potențial, care ar putea fi mai valoroase chiar decît rezervele carbonifere aflate la 160 km nord de Sydney, considerate în prezent cele mai bogate din Australia.

Vizită

Președintele Republicii Arabe Egipt, Anwar El Sadat, a acceptat invitația de a întreprinde o vizită oficială în Canada – relatează cotidianul cairot „Al Ahram". Cu acest prilej, Anwar El Sadat va examina cu premierul canadian Pierre Elliott Trudeau o arie largă de probleme privind, îndeosebi, evoluția situației din Orientul Apropiat, precum și relațiile de colaborare dintre Republica Arabă Egipt și Canada.

Această fotografie a unui avion de tip „DC-10", care pare să treacă prin dreptul Lunii, a fost luată de John Wakeman de la Observatorul astronomic al Universității „Alfred" din statul New York. Fotografia a fost realizată de un dispozitiv automat

La sesiunea comitetului său executiv, desfășurată recent la Lausanne, în Elveția, Comitetul Olimpic Internațional a examinat candidatura Los Angeles-ului pentru organizarea Jocurilor Olimpice de vară din 1984

Caligrafie

Continuindu-se o tradiție chineză milenară, la Pekin s-a desfășurat recent un interesant concurs de caligrafie, la care protagoniștii au fost 160 de copii și tineri, în vîrstă de 6–17 ani. Ei și-au demonstrat talentul în desenarea ideogramelor chineze, realizate atît în stilul și formele mai vechi, specifice caligrafilor din prima jumătate a milenului trecut, cît și în formele oferite de structura actuală a scrierii chineze. Concursul, foarte apreciat de public, a stabilit drept cîștigător pe tînărul Li Ciun-po, în vîrstă de numai 14 ani, care a excelat în realizarea artistică a liniilor componente ale ideogramelor, deopotrivă în stilul vechi și în cel modern.

Automobil

După trei ani de cercetări intense, doi ingineri francezi din localitatea Caen au realizat prototipul unui automobil electric cu două locuri, echipat cu patru baterii ce pot fi reîncărcate, care îi asigură o autonomie de deplasare de 120 km. Automobilul, silențios și foarte ușor, poate atinge viteza de 100 km pe oră. Caroseria este realizată din fibre de sticlă. Constructorii noului autoturism sînt convinși că acesta va putea fi produs în serie, la un preț relativ modest.

Deficit

Directorul pentru problemele bugetului orașului New York, James Brigham, a anunțat că administrația marii metropole americane va fi confruntată cu un deficit al bugetului municipal cu 126 milioane dolari mai mare față de estimările făcute inițial de primarul Edward Koch pentru viitorul exercițiu financiar, care începe la 1 iulie 1979. El a procedat la o revizuire a planului fiscal al orașului, precizînd că, pentru anul fiscal viitor, deficitul bugetar al New York-ului va fi de 488 milioane dolari. Această creștere a deficitului – a menționat Brigham – se datorează, în principal, reducerii asistenței din partea guvernului federal.

Alegeri

Partidul guvernamental brazilian Alianța Renovatoare Națională („A.R.E.N.A.") a cîștigat, în 20 de state, scrutinul pentru desemnarea guvernatorilor. În statul Rio de Janeiro victoria a fost obținută de Mișcarea Democratică Braziliană. Aleși pe o perioadă de patru ani, cei 21 de guvernatori își vor prelua oficial atribuțiile la 15 martie 1979.

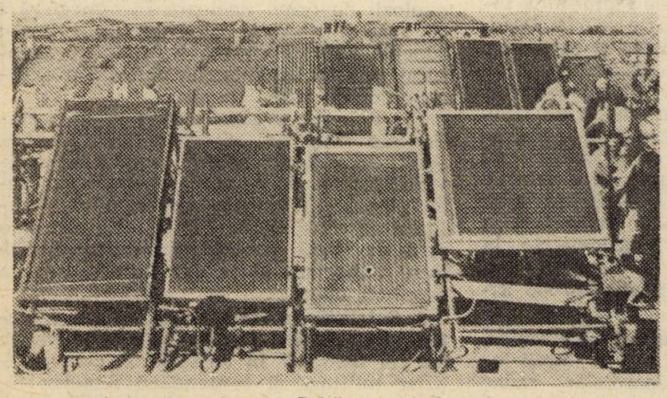

La inițiativa revistei „Schöner Wohnen", universitatea München a testat, timp de șase luni, capacitatea a 12 colectori solari, făcîndu-se astfel un calcul comparativ, la temperaturi variind între 0,7 și 18,7 grade. Scopul principal al acestei testări științifice l-a constituit prelucrarea unor norme de folosire a colectorilor. În fotografie, o parte a instalației de testare a colectorilor solari, pe acoperișul uneia din clădirile universității

Peste 3 000 de simpatizanți ai Organizației Poporului din Africa de Sud-Vest (S.W.A.P.O.) au participat la Windhoeck (suburbia Katutura) la un miting consacrat „Zilei Namibiei". Mitingul a fost organizat în pofida mobilizării la Katutura a unor importante efective polițienești ale regimului sud-african de ocupație

Document

O.N.U. a dat publicității, la Geneva, o listă cuprinzînd 593 de întreprinderi occidentale care au violat sancțiunile impuse de Consiliul de Securitate în ce privește schimburile comerciale cu Africa de Sud și Rhodesia. Comerțul cu Rhodesia a fost interzis încă din 1968, iar din anul 1977 se află sub embargo orice livrări de arme către Africa de Sud. Toate firmele vinovate de încălcarea acestor sancțiuni sînt occidentale, majoritatea britanice și americane. Documentul O.N.U. informează, totodată, că 43 de firme occidentale au vîndut arme regimului de la Pretoria, fără să precizeze, însă, dacă tranzacțiile au avut loc înainte sau după instituirea embargoului din 1977.

Vară

Anul 1978 a avut, în Japonia, cea mai călduroasă vară, din 1875, cînd în această țară au început observațiile meteorologice. Oficialitățile Agenției meteorologice nipone susțin că, în perioada iunie-august a.c., Japonia a avut un climat ecuatorial. În diferite regiuni ale arhipelagului nipon, mercurul termometrelor s-a apropiat sau chiar a depășit, la 3 august în prefectura Yamagata (orașul Sakata), temperatura de 40 grade Celsius. Timp de peste două luni, temperatura s-a menținut la Tokio și în alte localități nipone la peste 30 grade, iar noaptea, de multe ori, nu a coborît sub nivelul de 25 grade.

Președintele firmei „Rolls Royce", Kenneth Keith (la stînga imaginii), și șeful firmei „Boeing", Tex Houillioun, la o conferință de presă, cu un model al noului avion „Boeing 757", care va fi dotat cu motoare produse de „Rolls Royce". „British Airways" a primit avizul guvernului britanic pentru a achiziționa 19 din noile avioane ce vor fi produse de „Boeing"

Rubrică realizată de Sabina Diaconu

Exigențe ale dezarmării

Necesitatea demilitarizării urgente a spațiului cosmic (I)

Nicolae Ecobescu

Fenomen de mare complexitate, care încorporează, în afara factorului militar, nuroase aspecte politice, economice, sociale, tehnico-științifice și de altă natură, cursa modernă a înarmărilor se distinge, între altele, în raport cu competițiile militare din alte perioade istorice, prin caracterul ei global și multidimensional. Competiția înarmărilor se desfășoară azi la scară planetară — pe uscat, pe mare și în adîncul Oceanului mondial, în aer și în străfundurile Pămîntului, pe orizontală și pe verticală ; ea s-a extins în toate direcțiile, fiind deopotrivă cantitativă și calitativă, nucleară și convențională.

Cu toate că planeta noastră cunoaște o densitate fără precedent în privința acumulării de armamente de toate tipurile, care fac — și aceasta de mai mulți ani — să se vorbească despre un prag de „suprasaturație" și despre o „capacitate de supraucidere", în programele de înarmări ale principalelor puteri militare figurează atragerea în sfera înarmărilor a unor spații noi, cu toate pericolele ce decurg din aceasta pentru securitatea internațională, pentru însăși conservarea mediului ambiant și salvgardarea civilizației umane.

Cel mai recent domeniu inclus în cîmpurile de desfășurare a cursei moderne a înarmărilor îl reprezintă spațiul extraatmosferic, ceea ce a determinat să se vorbească în ultimii ani tot mai frecvent despre „războiul cosmic".

Este vorba, firește, de includerea deliberată — pentru rațiuni militar-strategice, tehnologice și politice — a acestor spații imense în sfera calculelor și competiției de ordin militar, în cadrul unor concepții globale, care pornesc de la premisa că un viitor conflict se va desfășura în condițiile existenței armelor racheto-nucleare și de altă natură, la dimensiunea întregii planete, concomitent pe uscat, pe apă, în aer și spațiul extraatmosferic.

De reținut că, în afara faptului că reprezintă o dimensiune calitativ nouă, esențialmente tehnologică a cursei înarmărilor, un nou gen de competiție militară, cu mijloace de distrugere specifice, „războiul cosmic" vizează și „coordonarea" din spațiul extraatmosferic a activităților militare — nucleare și convenționale — de pe uscat, de pe mare și din aer, în timp de pace și în cazul producerii unor conflicte.

Deși declanșată relativ recent, de circa două decenii, militarizarea spațiului cosmic s-a desfășurat în ritm accelerat, dobîndind proporții îngrijorătoare. Rațiuni politice și militare, interese competitive și rivalități multiple, dimpreună cu o seamă de progrese revoluționare ale tehnologiei militare spațiale au spulberat astfel iluzia transformării Cosmosului într-o „zonă a păcii", pe care o generase Tratatul privind spațiul extraatmosferic încheiat în urmă cu peste zece ani. O învederează în chip deosebit de pregnant faptul că circa 75 la sută din totalul celor 2 000 de sateliți artificiali plasați de membrii „Clubului spațial" pe orbite circumterestre pînă la finele anului 1977 aveau destinații militare. Ponderea sateliților militari în totalul lansărilor de sateliți a înregistrat o tendință de creștere constantă, ajungîndu-se ca, în 1977, din cei 135 de sateliți plasați pe orbită, 95 să îndeplinească misiuni militare. Actualmente, așadar, circa trei din fiecare patru lansări de sateliți spațiali urmăresc, într-o măsură sau alta, scopuri militare.

Potrivit datelor existente, sateliții cu destinație militară, care cunosc o dezvoltare și perfecționare rapidă, se împart în următoarele categorii principale :

1. **Sateliții de recunoaștere și culegere de informații.** Supraveghind continuu Terra, sateliții aparținînd acestei categorii servesc la obținerea unor date esențiale pentru programarea acțiunilor militare, luarea deciziilor și desfășurarea operațiunilor militare, îndeosebi cele strategice. Dar, așa cum remarca recent un specialist francez, supravegherea prin sateliții de observație se efectuează nu numai asupra armelor și operațiunilor strategice, ci se aplică și în domeniul tactic, sateliții putînd furniza informații instantanee asupra mișcării navelor de suprafață și unităților terestre. Actualmente ei sînt capabili să detecteze obiecte de dimensiuni foarte reduse — mai mici de un metru.

Sateliții din această categorie sînt destinați în principal următoarelor activități : culegerea de informații secrete cu caracter general (economice, industriale, agricole, militare, demografice etc.) și special (nucleare, convenționale, genistice, tactice, strategice etc.) ; verificarea procesului de înarmare a adversarului potențial în diverse etape ; efectuarea controlului asupra modului de îndeplinire a acordurilor de limitare a înarmărilor nucleare și convenționale.

Din categoria sateliților de recunoaștere fac parte următoarele cinci tipuri :

a) **Sateliții de recunoaștere fotografică.** În comparație cu recunoașterea aeriană efectuată cu ajutorul unor avioane, recunoașterea prin sateliți prezintă numeroase avantaje de prim ordin. Viteza înaltă a sateliților — circa 30 000 kilometri pe oră — le permite să supravegheze și să fotografieze zone foarte întinse ale Pămîntului într-o perioadă de timp foarte scurtă. Datorită altitudinii relativ înalte a sateliților de recunoaștere prin fotografiere, o zonă de cîteva mii de kilometri pătrați poate fi fotografiată pe un singur cadru de film. Un satelit de recunoaștere prin fotografiere, aflat pe orbită la o altitudine de 130 kilometri, poate cuprinde o arie de aproape 18 ori mai mare decît cea care poate fi văzută de un avion ce zboară la o altitudine de circa 9 kilometri ; la această altitudine, zona de cuprindere a avionului este de aproximativ 290 000 kilometri.

b) **Sateliții de recunoaștere electronică.** Funcția lor principală este de a stabili locurile de amplasare a aparatelor radar pentru apărarea antiaeriană și apărarea antirachetă dispuse în mod obișnuit de-a lungul frontierelor unei țări. Ei determină totodată caracteristicile de semnalizare și raza de detecție ale aparatelor radar, astfel încît, cunoscîndu-se amplasarea lor, se poate realiza penetrarea apărării antiaeriene a adversarului de către bombardiere strategice. Acești sateliți sînt folosiți de asemenea pentru a localiza stațiile militare de radio și a intercepta comunicațiile militare.

c) **Sateliții de supraveghere oceanică.** O dezvoltare semnificativă în tehnologia sateliților de recunoaștere care a reținut atenția în ultimii ani se referă la sateliții destinați supravegherii oceanice. Supraveghind porțiuni întinse ale oceanului planetar, acești sateliți au drept funcție esențială identificarea și localizarea flotelor navale de suprafață, precum și a facilităților de coastă. Se preconizează dotarea sateliților avînd această misiune cu aparatură de mare sensibilitate și precizie, pe bază de raze infraroșii — aflată încă în fază de dezvoltare — spre a putea detecta submarinele nucleare care se deplasează la adîncimi foarte mari.

d) **Sateliții de alertă timpurie în caz de atac.** Menirea lor este de a supraveghea locul de amplasare, lansarea și traiectoriile ICBM (rachetă balistică intercontinentală), SLBM (rachetă balistică lansată de pe submarine) sau decolarea aviației strategice și tactice în scopul măririi sensibile a timpului de avertizare a unui atac nuclear și a permite lansarea unui masiv contraatac nuclear. Spre sfîrșitul anilor '50, perioada de avertizare a unui atac prin surprindere cu rachete intercontinentale era de circa 15 minute. În cazul S.U.A., de exemplu, acest lucru se asigura cu ajutorul sistemului radar The Ballistic Missile Early-Warning System (BMEWS), instalat în Alaska și Groenlanda. Raza de acțiune a radarelor fiind totuși limitată de curbura Pămîntului, sistemul acesta prezenta inconveniente evidente. Introducerea sateliților artificiali ai Pămîntului la sfîrșitul anilor '50 a modificat radical situația, un atac nuclear cu rachete putînd fi acum detectat imediat după lansarea lui, prin aceasta dublîndu-se aproape perioada de avertizare.

e) **Sateliții pentru detectarea exploziilor nucleare.** Rațiunea pentru care au fost dezvoltați acești sateliți a fost aceea de a detecta, pe această cale, eventualele explozii cu arme nucleare în atmosferă și în spațiul cosmic. Ei îndeplinesc astfel funcția de verificare a îndeplinirii tratatului privind interzicerea parțială a experiențelor cu astfel de arme.

Priviți prin prisma normelor democratice ale dreptului și eticii internaționale, acești sateliți desfășoară numeroase activități ilicite, de spionaj, contrare normelor și principiilor fundamentale ale legalității internaționale. Pe de altă parte, o serie de studii efectuate de experți indică locul important al acestor sateliți într-un eventual conflict.

2. **Sateliții de comunicații militare tactice și strategice.** Acestor sateliți le revine un rol esențial în asigurarea comunicațiilor militare și comandării forțelor terestre, navale și aeriene în timp de pace și de război. În zona de conflict, sateliții de comunicații tactice asigură legătura dintre avioane și baze, între nave și centrele navale, între forțele terestre și pósturile lor de comandă. Totodată, prin satelit se asigură cu o mare rapiditate și eficiență cooperarea dintre armate și comanda strategică de la un comandament

suprem. Sistemele de comunicaţii prin sateliţi sînt folosite pe scară largă de puterile nucleare. Vom menţiona, spre ilustrare, că aproximativ două treimi din totalitatea comunicaţiilor militare ale S.U.A. sînt concepute să funcţioneze prin satelit.

3. **Sateliţii de navigaţie.** Misiunea acestei categorii de sateliţi constă în supravegherea detaliată a zonelor de navigaţie maritimă şi aeriană şi identificarea poziţiei, vitezei şi direcţiei avioanelor, rachetelor şi navelor adverse, precum şi în dirijarea operaţiunilor forţelor navale, aeriene şi de rachete proprii, în scopul realizării unor lovituri şi acţiuni optime.

De notat, în context, că în cadrul programului spaţial american Space Shuttle System (SSS), constînd în îmbinarea de avioane recuperabile şi rachete pentru efectuarea mai multor misiuni succesive în spaţiul cosmic, se prevede lansarea pe orbite circumterestre a unor sateliţi de navigaţie de tip NAVSTAR (Navstar Global Positioning System), aflaţi în curs de construcţie. Sistemul de localizare a poziţiilor „NAVSTAR" va fi compus din 24 de sateliţi plasaţi în grupuri de opt în fiecare din cele trei planuri orbitale înclinate la 60 grade faţă de Ecuator. Se apreciază că sistemul va permite navigatorilor să-şi determine poziţia cu o precizie de 10 metri longitudine, latitudine şi altitudine. Ceasul de pe satelit va avea o eroare de o secundă la 30 de ani, iar satelitul va putea calcula viteza navigatorului pînă la o toleranţă de 10 centimetri pe secundă în trei dimensiuni. Sistemul va fi folosit pentru transportul cu precizie al armelor la ţintă, dirijarea zborului vehiculelor spaţiale, aeronavelor, rachetelor, navelor şi submarinelor. Instrumentele de navigaţie ce vor fi folosite în sistemul NAVSTAR au fost deja testate cu succes cu ajutorul unui satelit denumit NTS—2, lansat la 23 iunie 1977, dotat cu două ceasuri atomice pe bază de cesiu.

4. **Sateliţii geodezici.** În afara unor aplicaţii civile (întocmirea de hărţi cu destinaţie paşnică, economică sau ştiinţifică), sateliţii geodezici militari au multiple aplicaţii în războiul modern. Hărţi cartografice precise şi detaliate, hărţi aeronautice şi alte documente cartografice pot fi pregătite din timp şi în condiţii avantajoase folosindu-se fotografierea de la mare altitudine. Alţi sateliţi de fotografiere de la joasă altitudine sînt utilizaţi pentru acoperirea detaliată a unor zone şi pentru evaluarea resurselor terestre, sub raport geodezic sau chiar logistic. Controlul geodezic pentru aceste hărţi şi pentru calcularea traiectoriilor rachetelor cu rază medie şi lungă de acţiune, în special a rachetelor de croazieră, sînt realizate din timp sau într-o perioadă scurtă de la declanşarea conflictului, folosind datele acumulate pe parcursul mai multor ani de activitate a sateliţilor geodezici.

5. **Sateliţii meteorologici.** În programarea operaţiunilor militare înaintea unui conflict sau în timpul acestuia, ieşirile avioanelor, activităţile navale şi alte operaţiuni care depind de factori meteo sînt programate pe baza previziunilor vremii făcute de sateliţii meteo ce fotografiază straturile de nori sau efectuează alte măsurători de prognoză a vremii. De asemenea, sateliţii meteo sînt folosiţi pentru camuflarea manevrelor sateliţilor-spioni proprii, iar măsurarea, prin sateliţi, a cantităţii de vapori din atmosferă poate fi utilizată pentru calcularea preciziei de lovire a ţintelor şi operarea corecţiilor de tragere. Datele transmise de sateliţi sînt captate de staţiile de prelucrare terestre şi ajung, apoi, la cartierele generale ale armatelor.

6. **Sateliţii antisateliţi sau „ucigaşi" (Killer-Satelite).** Precum observă dr. Bhupendra M. Jasani, astăzi devine realitate ceea ce înaintea anului 1957, cînd a fost lansat primul satelit artificial al Pămîntului, părea doar de domeniul ficţiunii ştiinţifice — interceptarea şi distrugerea unui satelit de către altul. Punerea la punct a sateliţilor antisateliţi se înscrie printre dezvoltările tehnologice cele mai avansate, care conferă o nouă dimensiune, şi mai primejdioasă, cursei spaţiale a înarmărilor. Sateliţii din această categorie, cu destinaţie exclusiv militară, presupun un sistem complex de aparatură pentru identificarea sateliţilor ostili (cu caracter militar) ; stabilirea priorităţilor de distrugere ; pregătirea datelor de localizare pentru a se putea realiza doborîrea lor (interceptarea) ; neutralizarea activităţii, deteriorarea sau distrugerea sateliţilor inamici.

În cazul S.U.A., de exemplu, aceste funcţii revin unei instituţii speciale, denumită SPADATS — Space Detection and Tracking System of USAF (United States Air Forces) — care are misiunea de supraveghere a tuturor obiectelor lansate de om în spaţiul cosmic şi identificarea celor cu destinaţii militare, ierarhizarea periculozităţii lor etc. SPADATS a devenit operaţională în iulie 1961 şi îşi are cartierul în Colorado, unde se află cartierul NORAD (North American Air Defense Command).

Concomitent cu activităţile relative la dezvoltarea sateliţilor „ucigaşi", în prezent se depun eforturi considerabile pentru a spori capacitatea de „supravieţuire" în război a sateliţilor militari. S-a extins, în acest scop, cercetarea privind protecţia sateliţilor aflaţi pe orbită împotriva interceptării şi distrugerii de către sateliţi ostili. În acelaşi timp, se caută punerea la punct a unor sisteme de detecţie pentru alertă timpurie privind atacurile cu sateliţi, bazate pe supravegherea spaţiului cu sensori plasaţi pe Pămînt sau în spaţiu.

În afara sateliţilor cu destinaţii militare, nu se poate neglija, de asemenea, faptul că spaţiul extraatmosferic a fost şi este disponibil pentru rachetele intercontinentale transiente, încărcate cu una sau mai multe ogive nucleare, pentru aşa-numitele sisteme de bombardament orbital fracţional, pentru alte sisteme şi genuri de activităţi militare.

Dacă la începutul erei spaţiale, spre sfîrşitul anilor '50 şi începutul anilor '60, se părea că războiul cosmic este abia la orizontul tehnologic, ultimele două decenii au adus dovezi concludente că spaţiul extraatmosferic a devenit arena vastă a unei ample şi diversificate penetraţii a factorului militar, a unei veritabile curse a înarmărilor cosmice, iar perspectivele în acest domeniu sînt şi mai îngrijorătoare, ca urmare atît a progreselor tehnologice, cît şi a locului preferenţial rezervat activităţilor militare în spaţiul extraatmosferic în ansamblul cursei moderne a înarmărilor. Iată ce arată despre aceasta ultima ediţie, pe anul 1978, a Anuarului SIPRI : „Cea mai mare parte a cercetărilor din ultima perioadă s-au orientat spre punerea la punct a unor mecanisme nenucleare de distrugere a sateliţilor. Aceasta s-ar putea datora capacităţii limitate de distrugere a unei explozii nucleare în vidul cosmic, unde nu se produce undă de şoc, sau s-ar putea datora preocupării de a se găsi soluţii mai eficiente şi mai simple pe plan politic pentru distrugerea sateliţilor inamici, în cazul unor războaie viitoare limitate, pentru a se reduce pericolul iniţierii unui război spaţial de proporţii. Din cauza distincţiei incerte dintre utilizările tactice şi strategice ale sateliţilor, ar fi lesne ca un atac împotriva sateliţilor, ca un prim pas spre un război limitat, să fie interpretat de statul posesor al sateliţilor ca o mişcare de escaladare a unui conflict local într-un conflict general, strategic".

Pe de altă parte, experţii atrag atenţia că în cadrul „războiului cosmic" există un alt risc major, ce decurge din dificultatea, dacă nu imposibilitatea, de a se stabili o linie de demarcaţie între armele sau sistemele de arme nucleare (şi de nimicire în masă, în general) şi cele convenţionale. Astfel, un mare număr de experţi arată că, cel puţin în condiţiile actuale de dezvoltare a tehnicilor spaţiale, nu se poate afirma cu precizie dacă sateliţii sînt în mod necesar „arme convenţionale" sau „clasice", deoarece, în cvasitotalitatea situaţiilor, ei sînt integraţi unor sisteme de arme nucleare (rachete cu încărcături nucleare de tip ICBM, SLBM, MIRV, MARV, submarine cu rachete nucleare, aviaţie strategică cu arme nucleare etc.). De asemenea, sateliţii nu sînt în mod necesar arme defensive, deoarece în multe cazuri ei servesc la ghidarea unor arme prin excelenţă ofensive (ICBM sau rachete de croazieră, de exemplu).

Evoluţiile pe care le rezervă viitorul în sfera „războiului cosmic" sînt imprevizibile, ca urmare a unor factori importanţi, între care perfecţionarea continuă a armelor de nimicire în masă, dezvoltarea rachetelor de lansare, apariţia „navetelor spaţiale" capabile să efectueze mai multe misiuni în spaţiul cosmic pentru activităţi ce pot fi foarte variate — întreţinerea şi repararea sateliţilor şi altor instalaţii militare spaţiale, distrugerea sateliţilor inamici, aducerea pe Pămînt a unor obiecte cosmice etc. Informaţii recente indică, de exemplu, că se studiază activ, în etapa actuală, şi posibilitatea lansării pe orbită a unor aşa-numiţi „sateliţi de rezervă" sau „sateliţi liniştiţi" („dark — silent"), care — echipaţi cu arme nucleare sau alte dispozitive militare sofisticate — ar urma să fie activaţi doar în caz de război, după ce sateliţii aflaţi în stare operaţională ar fi distruşi.

Referindu-se la expansiunea activităţilor militare în spaţiul cosmic, specialiştii SIPRI conchid : „Este de aşteptat ca războiul viitorului să se desfăşoare în spaţiu, la fel ca şi pe Pămînt. Acest nou accent pus pe dezvoltarea capacităţii marilor puteri de a distruge sateliţii militari aparţinînd celeilalte părţi şi contramăsurile ce decurg din aceasta pot fi definite ca o cursă a înarmărilor în spaţiul cosmic. Ea va conduce la o nouă expansiune a bugetelor militare şi la destabilizarea strategică. Pe măsură ce tehnologia sateliţilor devine tot mai accesibilă unui număr tot mai mare de naţiuni şi conduce la dispersarea tehnologiei bazate la sol în mai multe locuri, vor trebui identificate unele modalităţi de control al războiului cosmic".

■

Pe lîngă caracteristicile proprii cursei moderne a înarmărilor, competiţia militară spaţială se distinge printr-o serie de trăsături specifice, care îi sporesc gravitatea şi îi amplifică consecinţele negative — pe plan militar, economic, tehnologic şi în alte domenii — pentru întreaga comunitate internaţională.

1. Reţine mai întîi atenţia numărul extrem de redus al statelor participante, ca urmare, în principal, a costului ridicat al programelor spaţiale, în general, şi al celor cu caracter militar, în special, avînd în vedere că activităţile în spaţiul extraatmosferic se desfăşoară pe baza unor tehnici de vîrf — nucleare, electronice şi minielectronice, cibernetice, a materialelor ultrarezistente, opticii, laserilor etc. În prezent, doar cîteva ţări dispun de cercetarea fundamentală şi aplicativă, de tehnologii, industrii, instalaţii complexe şi fonduri necesare pentru desfăşurarea unor activităţi militare ori civile în Cosmos, protagoniştii principali fiind puterile nucleare. Este una din consecinţele cele mai frapante şi mai grave ale enormului decalaj economic, tehnic, ştiinţific şi militar dintre aceste ţări şi imensa, covîrşitoarea majoritate a statelor lumii.

Le Monde

PARIS

„VIRUSUL SĂRĂCIEI"

ÎN FIECARE AN, în cadrul discursului său în fața consiliului guvernatorilor, Robert Mc Namara, președintele Băncii Mondiale, atrage atenția cu privire la soarta celor mai defavorizați de pe planeta noastră. În septembrie anul trecut, el a anunțat o nouă inițiativă a Băncii : publicarea, în fiecare an, a „unui raport cu privire la dezvoltarea în lume". Primul din această serie tocmai a apărut. El este copleșitor.

Fără îndoială, în timpul ultimului sfert de secol, s-au înregistrat numeroase progrese economice și culturale în țările lumii a treia. Dar, „aproximativ 800 milioane de persoane trăiesc încă într-o stare de sărăcie absolută", adică fără mijloace care să le asigure o alimentație adecvată și fără a avea acces la serviciile publice elementare, cum ar fi învățămîntul, asistența medicală și sănătatea. În anul 2000, acestora li se vor adăuga alte 600 milioane, ținînd seama de creșterea demografică rapidă, care pare inevitabilă, și lipsa de progrese economice.

Serviciile Băncii Mondiale nu au numai meritul de a evidenția în fața statelor industrializate aceste adevăruri neplăcute. Ele au curajul să dezvăluie că „țările sărace nu beneficiază de partea ce li se cuvine din roadele dezvoltării."

Studiul nu trece cu vederea nici faptul că țările occidentale industrializate consideră că își pot reduce numărul șomerilor, propovăduind măsuri protecționiste împotriva anumitor mărfuri de peste mări. Trebuie să amintim că țările în curs de dezvoltare absorb „un sfert din exporturile țărilor industrializate" și că această piață a constituit unul dintre elementele cele mai dinamice ale cererii în perioada de recesiune. Aceasta nu înseamnă, desigur, că unele sectoare nu sînt, în mod special, afectate de importurile ce provin din lumea a treia. Ele trebuie să releve, însă, măsuri speciale, căci măsurile globale protecționiste s-ar îndrepta, în cele din urmă, împotriva țărilor bogate.

O aspră critică binemeritată este lansată țărilor bogate care nu au realizat decît jumătate din obiectivul ajutorului convenit în fața instanțelor internaționale (0,36 la sută din produsul național brut, în 1975, față de 0,7 la sută cît se propusese).

Este regretabil, însă, că Banca Mondială nu a mers mai departe în analiza cauzelor situației prezente. În excelenta sa carte „Cum moare cealaltă jumătate a lumii", Susan George arată cum hrana a devenit, în lume, o sursă de profit, un mijloc de presiune economică și politică, un mijloc de a asigura, sub controlul Statelor Unite, o dominație, în special, asupra „osîndiților pămîntului".

Experții, la fel ca și cele mai înalte instanțe morale, au acuzat Occidentul de dezinteres față de „adevărata" dezvoltare a lumii a treia. Papa care a murit recent a insistat, în enciclica sa „Populorum progressio", asupra efortului de a consimți la combaterea virusului sărăciei. Un text frumos. Din nefericire, nimic mai mult decît un text frumos ! Cu acest prilej, ca și în altele...

„O creștere economică rapidă reprezintă componenta fundamentală a oricărei strategii a dezvoltării" — afirmă Banca Mondială. „Țările cu un venit redus — în special cele al căror venit pe locuitor era mai mic de 250 de dolari în 1976 — se vor afla în imposibilitate de a reduce, într-un mod apreciabil, sărăcia, dacă ele nu-și vor accelera ritmul lor de creștere". Dezvoltarea țărilor sărace depinde, într-o mare măsură, de creșterea economică în țările industrializate. Ritmul de 4,9 la sută, între anii 1960 și 1970, va fi, în orice caz, foarte greu de menținut. Experții Băncii Mondiale au luat drept ipoteză cifra de 4,2 la sută (considerată deja optimistă) între 1975 și 1985. La acest ritm de creștere anuală a P.I.B. (produsul interior brut) al țărilor industrializate, ar corespunde un ritm de creștere de 5,1 la sută pentru țările din Asia cu un venit mic, 4,1 la sută — pentru țările sărace din Africa, și 5,9 la sută — pentru țările cu un venit intermediar. Dar Banca Mondială nu elimină posibilitatea unui ritm de creștere anuală și mai lent : 3,7 la sută în țările industrializate. Incetinirea activității economice se va traduce printr-o frînare a schimburilor internaționale și va intensifica protecționismul față de țările în curs de dezvoltare.

Raportul condamnă, însă, cu fermitate, recurgerea la protecționism. El precizează: restricțiile impuse importurilor provenind din țările în curs de dezvoltare nu își vor atinge scopul, deoarece ele compromit exporturi mult mai importante ; valoarea exporturilor țărilor în curs de dezvoltare în țările industrializate era de aproximativ 26 miliarde dolari în 1975, în timp ce, în sens invers, ea se cifra la 123 miliarde dolari.

Necesitățile de finanțare ale țărilor în curs de dezvoltare sînt imense. Tributare unei capacități de a contracta datorii limitate, ele au fost nevoite să recurgă la un „ajutor public pentru dezvoltare" (A.P.D.). Potrivit prevederilor experților de la Banca Mondială, acest A.P.D., destinat țărilor cu un venit redus, va crește, în termeni reali, cu 5 la sută pe an, pînă în 1985, mult inferior contribuției necesare pentru atingerea obiectivului convenit de instanțele internaționale, care este de 0,7 la sută din PNB al țărilor furnizoare de asistență financiară.

Raportul privind dezvoltarea în lume precizează direcțiile unei strategii a dezvoltării : creșterea economică a țărilor cu un venit mediu este mai mult condiționată de conjunctura internațională decît cea a țărilor cu un venit redus. Va trebui să se acorde o prioritate mai mare infrastructurilor care reprezintă suportul material al agriculturii. În vederea menținerii creșterii încasărilor de export, țările cu un venit mediu vor trebui să îmbunătățească stimulentele exportului, să sporească valoarea adăugată internă a produselor manufacturate exportate și, în special, în cazul țărilor celor mai avansate, să diversifice acest export.

„Firește — se remarcă în studiu — nici o activitate internațională nu va putea să înlocuiască o politică națională de luptă împotriva sărăciei, aplicată cu vigoare".

„Dar, conchide raportul, ar trebui să fie evident că țările industrializate au, la rîndul lor, interesul ca economia internațională să sprijine eforturile depuse de țările în curs de dezvoltare pentru menținerea unui ritm de creștere rapid și reducerea, cît mai repede posibil, a sărăciei".

THE TIMES

LONDRA

JAPONIA: DISPUTĂ ÎN PARTIDUL DE GUVERNĂMÎNT

TERMOMETRUL vieții politice japoneze arată, în prezent, o creștere a temperaturii deocamdată ușoară, dar care reprezintă primul simptom al unei febre electorale. Aceasta nu din cauza unor alegeri generale iminente (deși se fac speculații în legătură cu perspectiva unei dizolvări anticipate a Camerei Inferioare a Parlamentului). Data scrutinului care suscită interes în prezent, este deja cunoscută — alegerea, în luna decembrie, a liderului (sau președintelui) Partidului Liberal Democrat (P.L.D.).

P.L.D. este o coaliție largă de elemente conservatoare. El a fost întotdeauna dominat de fracțiuni puternice sau de „partide în interiorul partidului". Ca urmare a presiunilor pentru imprimarea liniei politice și pentru obținerea de funcții în partid, fracțiunile au fost, tot mai mult, ținta unor critici. În urmă cu doi ani, după varianta japoneză a scandalului Lockheed, s-a vorbit insistent despre reforme. Ideea modernizării partidului nu este deloc nouă, dar a primit un nou impuls în urma acelor evenimente. P.L.D. pierduse teren în două alegeri generale succesive, iar, în urma alegerilor din 1976 pentru Camera Inferioară, abia a reușit să se mențină la putere.

În decembrie 1976, Takeo Fukuda a fost ales, în mod tradițional, ca nou lider al partidului (și, în consecință, premier). Fracțiunile au negociat între ele în legătură cu persoana care va moșteni conducerea. Tot atunci s-a convenit că sistemul trebuie să se schimbe.

A fost instituită o nouă procedură pentru alegerea liderilor. În partid urma să intre o adiere de democrație, prin aceea că la selecție participau și membrii de rînd ai partidului. Dependența financiară a P.L.D. de marile cercuri de afaceri urma să fie slăbită, punîndu-se un mai mare accent pe contribuțiile individuale. În sfîrșit, fracțiunile au fost desființate.

Acest sistem va fi testat în decembrie, cînd va lua sfîrșit primul mandat de doi ani al lui Takeo Fukuda, în calitate de președinte al partidului. Însă, încă de pe acum, este clar că, în cel puțin un domeniu, nu s-a modificat nimic. Fracțiunile, despre care se afirma că au dispărut, sînt la fel de puternice ca înainte și se află deja angajate în cursa pentru luna decembrie. Michita Sakata, fost ministru și nelegat de marile fracțiuni, manifestă îndoieli și în legătură cu alte aspecte ale reformei. El susține că, deși sprijinul popular este în prezent mai important pentru aspiranții la funcția de lider, democrația nu a fost încă adusă în partid. „Realitatea noului sistem este că nu s-a schimbat nimic. Tot fracțiunile vor alege liderul". Scepticismul lui Sakata este, fără îndoială, justificat. Membrii de rînd ai partidului vor vota în

cadrul unor alegeri preliminarii. Dar deputaţii partidului în Parlament vor alege un preşedinte din rîndul primilor doi clasaţi în cadrul acestor preliminarii.

Principalul rival al lui Fukuda este Masayoshi Ohira, secretar general al P.L.D. Este un fapt general acceptat că Ohira, în vîrstă de 68 de ani, l-a sprijinit pe Fukuda să fie ales lider, în 1976, doar în urma unui acord tactic, în sensul că el, Ohira, va obţine, la rîndul său, un mandat. Dar se pare că Fukuda este hotărît să păstreze funcţia actuală.

Takeo Fukuda şi-a reafirmat hotărîrea de a opera reforme în partid, adăugînd că cea mai mare parte a acestei acţiuni a fost deja îndeplinită cu succes. Unicul eşec, a subliniat el, îl constituie reapariţia fracţiunilor. Aceasta se datorează exclusiv alegerilor şi reflectă o tendinţă căreia intenţionează să-i pună capăt.

În ce-l priveşte pe Ohira, deşi presa discută deschis şansele celor doi candidaţi mai bine plasaţi, el insistă că „nu este încă un candidat" la funcţia de lider şi că, în stadiul actual, nu se ştie cîţi candidaţi vor fi. În cele din urmă admite că, după părerea sa, vor fi doi sau trei.

Această presupunerea aruncă o lumină asupra unei probleme importante. Se fac speculaţii în sensul că, dacă partizanii lui Fukuda vor avea cîştig de cauză, actualul prim-ministru va fi unicul candidat. Teoretic, Fukuda ar putea dizolva Camera Inferioară înainte de luna decembrie şi ar putea continua să conducă partidul fără oponent, după un presupus succes cu prilejul alegerilor.

Ohira respinge necesitatea unor alegeri generale anticipate. Una dintre fracţiunile majore, cea a fostului premier Kakuei Tanaka, susţine poziţia lui Ohira în această problemă şi se aliniază deja în spatele lui, considerîndu-l viitor lider.

Firește, opoziţia faţă de convocarea de alegeri generale este atît de puternică, încît Fukuda ar putea constata că îi este imposibil să exercite presiuni în acest sens, fără a risca o scindare dăunătoare în cadrul partidului.

Într-o măsură tot mai mare, perspectiva ca Takeo Fukuda să rămînă în funcţie depinde de realizările economice ale guvernului său. Acum, el nutreşte mari speranţe privind îmbunătăţirea climatului economic al Japoniei, în anul în curs.

---

l'Unità

ORGANO DEL PARTITO COMUNISTA ITALIANO

ROMA

VENEZUELA: MAS ŞI ALTERNATIVA LA BIPOLARISM

ÎNCĂ O ŢARĂ din America Latină — după Peru, Bolivia, Ecuador, Panama, Republica Dominicană, Columbia şi, în curînd, Brazilia — se află în faţa încercării alegerilor. În comparaţie cu majoritatea exemplelor citate, în Venezuela deosebirea este evidentă : aici, nu există un regim militar care să caute, prin răspunsul urnelor, o nouă legitimizare a sa.

. În decembrie, se va vota pentru cele două camere ale parlamentului şi pentru preşedinţia republicii. Partidul guvernamental şi preşedintele, respectiv „Acciòn Democratica" şi Carlos Andres Perez, nu precupeţesc mijloacele pentru a-şi asigura victoria ; candidatul lor, Luis Pinerùa — pe care sondajele de opinie îl prezintă ca favorit — are ca rival pe Luis Herrera şi partidul COPEI, o formaţiune de obîrşie democrat-creştină, adversară tradiţională a social-democraţiei „Acciòn Democratica", şi care, împreună cu ea, a împărţit, alternativ, puterea din 1958 şi pînă astăzi.

Forţele de stînga nu prezintă pentru funcţia supremă de stat un candidat unic. Sînt prea multe divergenţe, rod al unor dureroase frămîntări, rupturi şi eşecuri, orientări diferite în ce priveşte prezentul şi viitorul. Trei formaţiuni politice, care, deşi se intitulează, în egală măsură, marxiste, propun tot atîtea candidaturi : ele sînt PVC — adică, vechiul partid comunist din Venezuela, MIR (o grupare care, dincolo de iniţiale, are prea puţine lucruri în comun cu cea chiliană şi care s-ar putea defini „socialistă de stînga"), şi MAS, tînăra „Mişcare pentru Socialism", care şi-a făcut debutul electoral în 1973 (5 la sută din voturi) şi care constituie noutatea cea mai importantă de pe scena politică a Venezuelei de la începutul deceniului.

Despre Venezuela, despre situaţia şi perspectivele sale, despre programul electoral şi politica MAS, stăm de vorbă cu tovarăşii Luis Bayardo Sardi şi Manuel Caballero, membri ai conducerii partidului şi ai comitetului de redacţie al organului său de presă săptămînal, „Punto".

Imaginea Venezuelei se confundă, în ochii multora („Venezuela saudită", sună titlul unei cărţi de succes), cu aceea a puţurilor petrolifere, a căror descoperire şi activare, deosebit de intensă în ultimii ani, au făcut din această naţiune una dintre marile producătoare de petrol din lume. Creşterea economică a Venezuelei — tumultuoasă, violentă, contradictorie — depinde de petrol într-o măsură zdrobitoare, şi este o creştere în funcţie de interesele unei burghezii capitaliste căreia i se poate aplica definiţia de „subimperialistă". Petrolul, este adevărat, a fost naţionalizat, dar în mîinile vechilor societăţi rămîn vînzarea, transportul produselor sale, ca şi tehnologiile de exploatare a acestor resurse. Însăşi industria petrochimică este condiţionată de un gen de asociaţie subalternă a capitalului public faţă de cel particular.

Astăzi — ne spun tovarăşii Sardi şi Caballero — problema este dublă : trebuie redusă dependenţa prea strînsă a economiei Venezuelei de petrol (şi de schimburile inechitabile cu străinătatea, care denunţă un puternic deficit), şi să începem să ne întrebăm în legătură cu perioada de după petrol ; să utilizăm mai bine, în perioada actuală şi în cea viitoare, marea cotă de venit obţinută de „aurul negru". Problema constă în „destinaţia socială" a bogăţiei petrolifere.

MAS propune, deci, crearea unei industrii naţionale înzestrate cu o mai mare autonomie ; o corectare profundă a discrepanţelor care caracterizează actualul „desarrollismo" (enorma dezvoltare a construcţiilor, a comerţului, a serviciilor, inclusiv a activităţilor „de mediere", precum cea publicitară) ; instaurarea unui sistem de dezvoltare mai ordonată şi, îndeosebi, mai corespunzător nevoilor fundamentale ale maselor populare : muncă, învăţămînt, sănătate...

Să amintim cîteva din dezechilibrele sociale şi civile cele mai evidente din Venezuela. O ţară în care se înregistrează, pe de-o parte, creşterea importurilor de lux, răspîndirea unei „nuevo riquismo" (noii îmbogăţiţi) cu aspecte de opulenţă ostentativă şi, pe de-alta, impresionanta proliferare, la marginile capitalei, a unor aglomerări şi sate de barăci : noi le-am numi comune suburbane, dar aici poartă numele de „ranchitos". Sînt consecinţa vizibilă a urbanizării forţate a ţăranilor atraşi de oraşe — de Caracas în primul rînd —, atraşi de realitatea şi de mitul industrializării.

Dar la sate ce s-a întîmplat ? Însuşi preşedintele Carlos Andres Perez admite că reforma agrară s-a redus la o „farsă". Investiţiile de stat în agricultură, efectuate prin intermediul băncilor particulare (peste 15 miliarde de „bolivares", aproximativ trei mii de miliarde de lire italiene), au finanţat, în proporţie hotărîtoare, capitalismul agrar, agroindustria. Şi costul vieţii creşte, în timp ce Venezuela este nevoită să importe din străinătate vite pentru tăiere, orez şi porumb (adică elementele de bază ale alimentaţiei de aici). O modificare a raporturilor de proprietate la sate este urgentă, în interesul general. Dar MAS — ne spun Sardi şi Caballero — propune şi prevede alte investiţii precise ale autorităţilor publice, care să cuprindă naţionalizarea comerţului de maşini agricole şi de mijloace tehnice necesare cultivării pămîntului, ca şi naţionalizarea comerţului cu ridicata.

De altfel, trebuie să ţinem seama — ca de un factor care complică şi agravează situaţia economică, socială şi politică a acestei ţări — de legăturile pe care capitalul venezuelan le are cu capitalul internaţional, în primul rînd nord-american : un efect deosebit de îngrijorător al acestor legături este tendinţa accentuată de a transfera, din Statele Unite, pentru a le instala în Venezuela, instalaţii industriale considerate „contaminatoare", adică poluante (un „caz Seveso" repetat şi multiplicat).

Amplu, concret, insistent este, deci, angajamentul MAS în întreaga gamă de probleme care privesc viaţa poporului. Această politică „constructivă" a MAS — care, de pildă, „crede pe cuvînt" guvernul format de „Acciòn Democratica" căreia îi recunoaşte începutul reformator, dar îi contestă cedările treptate în faţa unei presiuni interne şi externe — nu este, într-adevăr, lipsită de dificultăţi.

Atît „Acciòn Democratica" cît şi COPEI se tem că obişnuitul „bipolarism" electoral din Venezuela ar putea fi rupt de candidatura lui Rangel, de simpatia crescîndă pe care ea o întruneşte, dincolo de zona de influenţă a MAS şi grupurilor care îl sprijină, chiar dacă nu împărtăşesc politica generală a Mişcării pentru Socialism.

Influenţează, desigur, negativ posibilităţile de afirmare a MAS, dezbinarea stîngii, la care ne refeream la început. Tovarăşii Sardi şi Caballero, cărora le adresăm o întrebare în legătură cu acest aspect delicat, răspund cu claritate că sarcina principală a MAS este, astăzi, de a demonstra propria realitate şi identitate; cu Partidul Comunist din Venezuela, cu MIR se vor putea stabili relaţii şi acorduri în probleme specifice. Unitatea continuă să fie un obiectiv, dar de lungă scadenţă.

Aggeo Savioli

„Tîrgul negustorilor de arme“ (VI)

La plecarea din Ministerul britanic al apărării, purtam o cutie de carton voluminoasă, care conținea cele trei volume, bine cunoscute în cercurile negustorilor de arme, purtînd titlul „British Defense Equipement Catalogue“ (Catalogul echipamentelor militare britanice). Era o adevărată capodoperă a celebrei austerități comerciale britanice, în care, potrivit modului de exprimare al celebrului vînzător de arme Sam Cummings, nimic nu părea să se abată de la cele mai stricte norme de vînzare. Pe copertă se aflau blazoanele celor trei arme ; iar, în continuare, pe fiecare pagină dublă, se aflau reproduceri fotografice și toate caracteristicile diferitelor modele de armament în limbaj tehnic — tunuri, avioane de luptă, nave de război etc.

Introducerea preciza că aceste materiale fuseseră minuțios testate: „în locuri diverse și în toate condițiile climaterice și geografice de rigoare“. Catalogul ruga pe eventualii clienți să aibă amabilitatea să se adreseze pentru informații suplimentare serviciilor de resort ale ambasadelor britanice. Mai tîrziu, aveam să descopăr că acest catalog britanic stîrnea invidia tuturor companiilor producătoare de armament americane. „Dar, la noi, îmi spunea cu regret M. Simcox, președintele Asociației Industriilor Electronice din Washington, dacă ne-am da consimțămîntul să publicăm ceva similar, am fi acuzați că facem parte din complexul militar-industrial“.

Reprezentanții companiilor producătoare de arme americane se plîng frecvent că societățile concurente vest-europene beneficiază de existența unor legături mult mai strînse între industria militară și serviciile oficiale de resort. Sau, cum spunea generalul Fish : „Companiile străine care operează în această branșă pot în mod normal să angajeze guvernele lor, iar guvernul poate angaja răspunderea companiilor“. Reprezentanții companiilor producătoare franceze și britanice — naționalizate sau particulare — întrețin cu serviciile lor guvernamentale și cu ambasadele relații cu mult mai largi decît cele pe care sînt dispuse să le autorizeze serviciile similare de la Washington. Dar nu trebuie să se înțeleagă din aceasta că guvernul american ar da dovadă de o eficacitate mai redusă în promovarea vînzărilor de arme. Promovarea exportului aparatului F-16, pînă la realizarea „contractului secolului“, a dovedit care poate fi vigoarea presiunilor exercitate de diplomația americană, iar documentele din afacerile Northrop și Lockheed au arătat clar că au obiceiul să negocieze în sprijinul lor. Companiile producătoare britanice, între altele, nu cunosc această concurență acerbă care opune una alteia societățile producătoare de arme americane, care are, fiecare, sprijinul propriilor sale servicii.

Britanicii sînt preocupați înainte de toate de păstrarea secretului tranzacțiilor. Vînzările de armament fac obiectul unei examinări deosebit de atente din partea serviciilor din ministerele apărării și afacerilor externe, iar anumite operațiuni pot fi respinse, cum a fost cazul livrărilor de arme către Africa de Sud și Chile. Dar, din păcate, parlamentul britanic nu are nici un rol în aceste decizii și el nu este deloc informat despre modul de repartizare a vînzărilor de arme. Publicul britanic, în ceea ce-l privește, nu știe nici el în ce măsură contribuie la înarmarea diferitelor țări ale lumii.

Armamentele și țările vest-europene

Guvernele statelor vest-europene au, toate, de făcut față aceleiași probleme de bază : industriile lor de armament nu au dimensiuni suficiente pentru a permite acoperirea nevoilor de apărare și ele sînt nevoite să importe arme americane ; astfel că, pentru a diminua costul achizițiilor lor de arme de pe piața internă și pentru a preveni dispariția societăților naționale producătoare de arme, ele exportă arme în țările din lumea a treia. S-au făcut eforturi de construire în comun de către două sau mai multe state vest-europene a unor sisteme grele de armament, cum a fost cazul programului franco-britanic de producere a avionului Jaguar sau cel anglo—vest-german de fabricare a aparatului Tornado. Dar „contractul secolului“ a pus din nou în evidență dezbinarea țărilor vest-europene.

În domeniul vînzărilor de armament, fiecare țară vest-europeană are o serie de tradiții proprii. Astfel, Belgia vinde arme din Evul Mediu, principalul centru de producție fiind și astăzi orașul Liège. Aici, Fabrica națională de arme de război (F.N.) rămîne și în prezent una din cele mai active societăți exportatoare de arme de toate tipurile, specializată în puști, mitraliere și pistoale Browning. În materie de armamente Belgia exportă peste 90 la sută din totalul producției sale, iar serviciile oficiale acordă cu foarte mare generozitate autorizațiile de export necesare. Puștile de război purtînd marca FN au ajuns, astfel, în perioada postbelică, pe căi misterioase, în toate zonele lumii în care situația era periculoasă și explozivă.

Într-o primă etapă din anii postbelici, producția și exporturile de arme ale celor două țări vest-europene care luptaseră contra aliaților, Italia și R.F.G., erau strict limitate. Dar integrarea lor în NATO le-a adus în postura de a se reînarma și, pentru a-și acoperi o parte din cheltuielile lor militare, au început să exporte ele însele armament. Cu cît se echipau cu sisteme de arme americane mai costisitoare și mai puternice, ca avioanele Starfighter, cu atît au fost tentate să vîndă altor țări armamentele de tip mai vechi pe care le dețineau.

În R.F.G., volumul exporturilor de arme a crescut continuu în anii '60, atingînd cifra de 100 milioane de dolari, în 1966. Aceste arme au fost scoase din uzul ar-

În Ministerul britanic al apărării, nimeni nu era dispus să spună care era repartiția exportului de arme pe țări ; chiar guvernul refuza să răspundă la interpelările parlamentarilor pe această temă. Singura informație publică arată că în 1976 totalul vînzărilor în străinătate de material de război se ridicase la 700 milioane de lire sterline și că aproximativ trei sferturi din această sumă reveneau livrărilor de material de aviație. „Nu s-ar cîștiga nimic prin publicarea de detalii asupra vînzărilor, declara o oficialitate de la Ministerul apărării. Nu este ca în alte ramuri comerciale, în care este nevoie să se facă publicitate pentru ca onor clientela să urmeze o anumită direcție. Noi n-avem chef să furnizăm argumente oamenilor politici care caută mereu să ne critice. Francezii, în ceea ce-i privește, au avut întotdeauna tendința să exagereze importanța vînzărilor lor de arme. Dar, este foarte probabil că, dacă toate datele ar fi cunoscute, Marea Britanie să preceadă Franța în privința totalului exportului de armament“.

Este evident că, pentru Marea Britanie, ca și pentru Statele Unite, piața de desfacere cea mai importantă o reprezintă Orientul Mijlociu. „Noi preferăm să avem de-a face cu oameni care au bani — îmi declara un reprezentant — și care nu fac prea multe mofturi“. Există cel puțin o țară în această regiune care are, ca piață de desfacere, o importanță mai mare pentru industria de armament britanic decît pentru cea din S.U.A. Potrivit unor statistici, acea singură țară ar absorbi 60 la sută din totalul exporturilor de arme engleze. Ea ar poseda, potrivit acelorași statistici, mai multe tancuri Chieftain decît ar putea alinia în total armata britanică ; și, un responsabil al serviciilor oficiale însărcinate cu executarea contractelor de armament, „Millbank Technical Services“, îmi preciza că cea mai mare parte o contractărilor, depășind un total de 1 500 milioane de lire sterline, era destinată acestei țări. Cu toate acestea, abia după livrarea armamentelor, funcționarii de la Ministerul apărării al Angliei, ca și omologii lor americani, aveau de-a face cu cele mai mari dificultăți. Țările importatoare formulau critici din cele mai severe în legătură cu costul ridicat și eficacitatea redusă a armamentului britanic, critici pe care le adresau, concomitent, și față de armele americane, dar, cu toate acestea, comenzile continuau să sosească. În noiembrie 1976, British Aircraft Corporation a anunțat încheierea unei tranzacții, la care participa și compania Shell, în baza căreia era livrat unei țări din Orientul Mijlociu un sistem de rachete sol-aer RAPIER, în valoare de 640 milioane dolari, în schimbul furnizării unei cantități de 13 000 de barili de petrol brut pe zi în perioada următorilor opt ani. Adevărata natură a acestei tranzacții apărea de o manieră mai mult decît clară : eu îți dau arme, tu îmi dai petrol.

matei vest-germane pe baza programului de reînzestrare în cadrul NATO. Guvernul social-democrat, venit la putere în 1969, era hotărît să reducă valoarea acestor exporturi. Iar Ministerul apărării dădea asigurări că „nu intenționează să se comporte ca un funcționar al serviciilor de vînzări ale industriei militare vest-germane". Ulterior însă, același guvern a dat dovadă de mult mai puțină intransigență în fața cererilor companiilor invocînd cunoscutul pretext al necesității exporturilor pentru menținerea locurilor de muncă.

În ceea ce privește Italia, o interdicție temporară a exporturilor profitabile de arme n-a avut alt efect decît acela de a-i face pe exportatori mai agresivi și cu mai puține scrupule. Italia și-a construit, în cadrul NATO, propria ei industrie de război și, pentru ca această industrie să fie viabilă, ea și-a orientat exporturile spre lumea a treia, vînzînd mai întîi nave militare, iar apoi avioane de luptă. Producătorii italieni, ca și cei francezi, se arată puțin preocupați de eforturile de stingere a unor focare de incordare și conflict, iar companiile aeronautice – ca Fiat, Macchi și Piaggo – nu încetează presiunile asupra guvernului italian pentru diminuarea controlului exporturilor de arme. De exemplu, cînd, în 1963, a fost instituit embargoul asupra vînzărilor de arme către Africa de Sud, italienii au folosit această ocazie pentru a vinde rachete, elicoptere și automitraliere, iar compania Macchi a acordat asistența ei Africii de Sud, promițîndu-i să-și creeze propria ei industrie de armament.

Pentru țările neutre, care se preocupă deopotrivă de asigurarea apărării lor proprii și de respectarea unui anumit spirit de etică internațională, dilema între încurajarea exporturilor de arme și observarea unor criterii morale ia adesea forme îngrijorătoare. Pentru Elveția, această problemă între un ideal umanitar, simbolizat de Crucea Roșie, și motivele de ordin pur comercial s-a pus întotdeauna cu o acuitate specială. Ministerul elvețian al afacerilor externe se exprima în acești termeni în 1969 : „Problema este de a găsi soluția de compromis între interese parțial contradictorii, cele ale apărării naționale și comerțului, și tot ce pretinde aplicarea actului de neutralitate și activitățile umanitare ale țării noastre și sprijinul nostru fidel față de idealurile Crucii Roșii".

Exporturile de arme reprezintă 30 la sută din cifra de afaceri a industriei elvețiene de armament și, în această ramură, filialele principalei societăți de armament, Oerlikon – Buehrle, aflate în străinătate, au o producție mai mare decît cele situate pe teritoriul național. Un proces intentat acum un deceniu firmei Oerlikon a scos la iveală că aceasta a exportat ilegal arme în valoare de 21 milioane de dolari, dintre care 12,1 milioane cu destinația R.S.A., toate aceste livrări fiind efectuate sub acoperirea unor certificate false în privința destinației finale. Scandalul Oerlikon a dus la condamnarea cu privațiune de libertate a trei dintre conducătorii companiei și la suspendarea președintelui, în timp ce în rîndurile opiniei publice s-au ridicat voci în favoarea naționalizării acestei societăți. Dar raportul unei comisii de experți, odată cu cererea de a se efectua controale mai eficiente, preciza că o interzicere a exporturilor ar avea ca efect creșterea cu 65 la sută a prețului unui mai mare număr de arme elvețiene și ar pune în pericol însăși existența industriei militare naționale. În aceste condiții, existența firmei Oerlikon nu a mai fost pusă în cauză, iar importanța exporturilor sale de arme a continuat să crească. Și, în plus, Elveția, cu conturile secrete din băncile sale și cu o legislație de natură să descurajeze orice anchetă, a devenit un refugiu sigur pentru traficanții de arme de toate naționalitățile de la agenții secreți ai corporațiilor Lockheed și Northrop, pînă la contrabandiștii individuali și alți colportori din umbră.

Suedezii singuri au ajuns, cu rare excepții, să instituie un control riguros al vînzărilor de arme în străinătate. Suedia avea de făcut față aceluiași gen de dilemă : să concilieze neutralitatea ei bazată pe un sistem național de apărare cu imperativele comerciale ale rentabilității, frămîntată între idealurile sale umanitare și dinamismul industriei proprii. Același tip de conflict tragic care a apărut și în mintea lui Alfred Nobel, deopotrivă strălucită și încărcată de incertitudini și confuzie, n-a încetat să se manifeste pe parcursul evoluției istorice a Suediei. Două dintre companiile producătoare de armament printre cele mai moderne din lume, SAAB și Bofors, se află în Suedia, unde este situat și cunoscutul Institut Internațional din Stockholm pentru Problemele Păcii (SIPRI), una din cele mai laborioase dintre institutele pacifiste, ale cărei documentații și cercetări sînt deosebit de valoroase. Companiile producătoare de armament suedeze, la fel ca și cele din alte țări ale lumii, nu au încetat să exercite presiuni asupra guvernului, care a fost uneori constrîns să autorizeze exporturi de arme periculoase. Astfel, în timpul crizei Suezului, din 1956, suedezii, care anterior furnizaseră avioane de vînătoare Mustang israelienilor, și-au dat concursul la înarmarea egiptenilor, livrîndu-le tunuri antiaeriene Bofors, puști și mitraliere. Firma SAAB, la rîndul ei, a livrat avioane de luptă unui mare număr de țări din lumea a treia, între care Haiti și Brazilia. Aceste presiuni pot cunoaște în viitor o intensificare, datorită faptului că supraviețuirea unei industrii naționale de armament numai pe baza pieței interne a devenit din ce în ce mai dificilă. Cu toate acestea, Suedia a practicat o politică a exporturilor de arme mai restrictivă decît alte țări occidentale, iar comerțul cu armament nu reprezintă decît 0,6 la sută din totalul exporturilor suedeze, în condițiile în care această pondere este de 2,4 la sută pentru exporturile britanice, 3,1 la sută pentru exporturile franceze și de 3,8 la sută pentru cele ale Statelor Unite.

„Filiera franceză"

În ultimii doi ani, Franța s-a remarcat printre țările vest-europene exportatoare de arme ca fiind cea mai activă în privința vînzărilor de armament și ca țară care a obținut cele mai mari succese, ajungîndu-i din urmă și depășindu-i pe britanici, în cadrul unei competiții în care de multă vreme aceștia cunoșteau o reușită deplină. Am văzut că reprezentanții companiilor americane păreau literalmente obsedați de abilitatea și procedeele de influențare ale companiilor franceze, pe care le invocau adesea pentru a justifica cazurile lor de acordare de mită ; dar este clar că aceste succese, în ansamblul lor, se datorează în mare măsură strînsei colaborări între industria producătoare de armament și serviciile guvernamentale. Guvernele franceze, unul după altul, precum și o serie de alți funcționari industriali au urmărit să facă din industria de armament atît un instrument al diplomației, cît și un mijloc de perfecționare a tehnicilor industriale – piscul cel mai înalt al noii tehnologii franceze.

Rezultatele sînt clar vizibile în marele oraș Bordeaux, celebru prin comerțul său cu vinuri. Astăzi, vastul său bazin portuar, cu terasele sale cenușii, cu cheiurile sale care se întind de-a lungul estuarului și cu gara sa în stilul celui de-al doilea imperiu evocă, încă, amintirea unui trecut glorios. Dar, după cel de-al doilea război mondial, șantierele navale s-au aflat mereu în criză și șomajul a apăsat asupra orașului ca o povară grea. Iată însă că, în apropierea aeroportului, peisajul se schimbă. Cartierul de periferie Mérignac este un orășel nou, cu o atmosferă mai mult californiană decît franceză. Marile blocuri sau locuințe individuale au acoperișuri colorate, care strălucesc în aerul transparent și luminos. Pietele, stadioanele, zonele de agrement sînt grupate în jurul unui centru comercial compact. Prima cauză a acestei prosperități vizibile nu întîrzie să apară, pentru că, la marginea aeroportului, se detașează o imensă construcție prelungă, de culoare cenușie, avînd o firmă scrisă cu litere uriașe : Avions Marcel Dassault". În interior, șiruri de planșete pentru proiectanți și personalul în uniforme curate.

Ne aflăm aici în fața vitrinei celei mai moderne, nu numai pentru industria de război franceză, ci și pentru tehnologiile cele mai avansate. Aici a fost creată o serie întreagă a celor mai redutabile și celor mai recente avioane de luptă – Ouragan, Mystère, Mirage – gata să-și ia zborul în cele patru colțuri ale lumii. Metodele comerciale ale firmei Dessault pot apărea lipsite de simț moral în ochii concurenților ei occidentali, dar aici, la Mérignac, Marcel Dassault este omul care a redat o nouă viață acestui centru comercial, omul de concepție, un element-cheie al miracolului francez de redresare de după război.

Guvernele franceze au sprijinit firma Dassault și celelalte companii producătoare de armament. Ca și majoritatea celorlalte țări occidentale, Franța și-a întărit organismele sale oficiale pentru exportul de arme, urmînd drumul larg, trasat la Washington de Henri Kus și de serviciile de resort ale Pentagonului. Alături de „Delegația ministerială pentru armamente" (D.M.A.), a fost creat, în 1965, un serviciu special pentru exporturile de arme – Direcția afacerilor internaționale (D.I.A.) – mai discret dar mult mai eficace decît organismele similare anglo-saxone. D.I.A. trimite misiuni militare în străinătate și organizează expoziții de armament, între care, la fiecare doi ani, Salonul aeronautic de la le Bourget și expoziția de armamente de la Satory și se află în legătură cu o întreagă rețea de organisme semi-oficiale care se ocupă de stimularea exporturilor de arme franceze.

D.I.A. este mult mai bine integrată în administrația oficială decît organizațiile străine analoage, iar directorul ei este, în realitate, principalul responsabil cu vînzările de arme franceze, un om a cărui influență este, adeseori, decisivă.

Primul titular al acestui post, Louis Bonte, a fost demis din funcție după faimoasa afacere a vedetelor lansatoare de torpile comandate de Israel și care, în ciuda embargoului ce fusese instituit între timp, au putut părăsi în taină portul militar Cherbourg în seara de Anul Nou, în 1969, avînd ca destinație un port israelian. Generalul Hugues de l'Estoile, absolvent al Școlii Politehnice, care reunea, în îndeplinirea atribuțiilor sale, stilul cu eficacitatea, a devenit succesorul lui Bonte în acest post.

Cînd Federația protestantă franceză a inițiat o campanie împotriva vînzărilor de arme, el a contraatacat povestind modul în care o comandă de elicoptere militare din străinătate a fost pierdută de Franța și cîștigată de compania americană Bell, al cărei agent la Beirut nu era altul decît nunțiul papal. El mai arăta între altele că din totalul de morți, ca urmare a exporturilor franceze de materiale militare, doar 6 la sută puteau fi puși pe seama vînzărilor de arme, restul fiind decedați de pe urma accidentelor de automobil. El se mai plîngea că americanii inundă întreaga lume cu un adevărat val de armamente, iar, în privința concurenței, dau dovadă de o agresivitate deosebită față de companiile exportatoare de arme din Franța. În 1974, un alt absolvent al Politehnicii, Paul Assens, i-a luat locul lui l'Estoile la conducerea D.I.A., iar acesta din urmă a primit misiunea de a promova vînzarea noului tip de avion de vînătoare, Mirage F-I, cu care a ajuns să concureze, în „tranzacția de avioane a secolului", cu aceiași negustori americani.

(Va urma)

POSTA REDACTIEI

Din nou despre Triunghiul Bermudelor

Alexandru Tudor, Brăila. **1.** Concluzia programului internaţional la care participă de doi ani, pe lîngă Statele Unite, şi U.R.S.S., Franţa, Marea Britanie şi Canada, este categorică : nu există nici un mister în Triunghiul Bermudelor. Vasul oceanografic Akademik Vernadski, care a participat la aceste studii, nu a făcut economie : zeci de geamanduri emiţătoare au fost răspîndite în zonă şi puse în legătură atît cu staţiile radio de pe navă, cît şi cu sateliţii de observaţie americani. Nu s-a descoperit nimic neobişnuit. Vara trecută, patru nave sovietice de cercetare s-au aliat expediţiei ; ele au descoperit numeroase fenomene oceanografice şi biologice interesante, dar nici o „falie spaţiu-timp", nici o bază de farfurii zburătoare, nici un fel de „laseri atmosferici". Singura anomalie existentă în regiune sînt vîrtejurile uriaşe, aşa cum mai există şi în alte mări : cu un diametru de 150—200 km, adînci de un kilometru şi jumătate. Ele constituie, probabil, sursa poveştilor despre navele aspirate de „faliile spaţiu-timp". Dar ele nu pot, afirmă Konstantin Kemirov, de la Agenţia Novosti, şi Leonid Brenkovski, preşedintele Comisiei oceanografice sovietice, da naştere la trombe aeriene care „aspiră" avioane. Faptul că, în această regiune, există cicloni este probabil. Există asemenea cicloni în Asia, America de Nord şi în alte părţi. Dar ei nu s-au bucurat de o publicitate atît de mare.

2. În cadrul experienţei mondiale GARP („Global Atmospheric Research Program") a Supravegherii Meteorologice Mondiale vor fi folosite numeroase balize marine, baloane-sondă şi observatoare meteorologice automate. Printre obiectivele de cercetare se află experienţa „Monex" cu privire la Musonul din India (care va utiliza 300 balize marine, 400 baloane-sondă americane şi 100 baloane franceze), studierea derivei aisbergurilor în emisfera sudică, a curenţilor din Golful Guineei, din Pacific etc. În luna septembrie a.c. va fi realizată, în cadrul acestui program, o premieră importantă în ceea ce priveşte observatoarele montane. O baliză, echipată cu captori ştiinţifici (vînt, presiune, temperatură etc.), va fi instalată pe vîrful Annapurna (8 078 m) din Nepal. Realizarea acestei operaţiuni va reveni unei echipe de alpiniste americane de la Universitatea din Stanford.

„Andrea Doria"

Vlad Gheorghiu, Constanţa. Naufragiul celebrului vas de pasageri „Andrea Doria" (26 iulie 1956) rămîne încă şi astăzi un mister, pentru că era dotat cu un sistem radar perfecţionat. În urmă cu cinci ani, se ştie, trei americani au încercat să aducă la suprafaţă măcar o parte din monedele, giuvaerurile, picturile etc. existente pe vasul care s-a scufundat în Atlantic, în largul coastelor statului Massachusetts. Dar, după 26 de zile de încercări zadarnice, au trebuit să renunţe (la 17 august 1973). Expediţia aceasta a fost cea mai cunoscută şi mai bine organizată, dar alte cel puţin şase tentative de a aduce la suprafaţă bogăţiile de pe „Andrea Doria" au rămas la fel de infructuoase. (Singurul obiect ridicat a fost statuia de bronz a amiralului Andrea Doria, al cărui nume fusese dat navei). În 1968, o echipă italiană explorase adîncurile în care se afla epava, dar cu alt scop : realizarea unui film. Regizorul (Bruno Vailati) descria ulterior zona în care se afla epava ca fiind stăpînită de un foarte puternic curent submarin şi o mare cantitate de plancton şi peşti ce înconjoară epava ca o ceaţă. Fiecare scufundare — preciza Vailati, care nu intenţiona să scotocească epava — are riscul unei sinucideri. Insuccesul tentativelor de a recupera „Andrea Doria" a readus de fiecare dată în actualitate declaraţiile celui mai cunoscut scufundător în urma dezastrului navei, Frederick Dumas. Un an după ce „Andrea Doria" eşuase, Dumas declara că nu va mai fi niciodată adusă la suprafaţă, că aparţine definitiv oceanului.

Marius Florescu, Buzău. **Janez Stanovnik** a fost oaspete al capitalei noastre cu prilejul reuniunii pregătitoare a Conferinţei Naţiunilor Unite asupra ştiinţei şi tehnologiei în slujba dezvoltării, care a avut loc la Bucureşti, la sfîrşitul lunii iunie. Iată cîteva date biografice :

Janez Stanovnik şi-a preluat funcţia de secretar executiv al Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa (C.E.E/O.N.U.) în aprilie 1968. Născut la 4 august 1922, la Liubliana, în Iugoslavia, şi-a început studiile în oraşul natal. La vîrsta de 19 ani, în perioada celui de-al doilea război mondial, s-a alăturat mişcării de partizani, întrerupîndu-şi studiile pe care le va termina mai tîrziu la Facultatea de drept şi la Institutul de studii sociale din Belgrad. În cadrul guvernului iugoslav, J. Stanovnik a ocupat postul de director al Biroului executiv al vicepreşedintelui şi al ministrului afacerilor externe. Între 1952—1955, a deţinut postul de consilier economic în cadrul Misiunii permanente iugoslave de pe lîngă Naţiunile Unite, la New York, iar din 1955 pînă în 1961, a fost directorul Institutului de economie şi politică internaţională din Belgrad. În 1961, a fost numit profesor de economie la Universitatea din Liubliana, post pe care îl va păstra pînă în 1965, cînd intră în Secretariatul Conferinţei Naţiunilor Unite pentru comerţ şi dezvoltare (U.N.C.T.A.D.), în calitate de consilier special al secretarului general.

Petrol pe Marte?

Tudor Ovidiu, Bucureşti. **1.** Fotografiile trimise pe Pămînt de către „Mariner 9" de la recenta întîlnire cu Marte au anulat ipoteza existenţei canalelor marţiene, dar au arătat că există canale mai mici, semănînd identic cu cele de pe Pămînt. Singura explicaţie valabilă care a putut fi dată este că eroziunea a fost provocată de apele curgătoare. Dar, acum, doi oameni de ştiinţă americani au descoperit un alt lichid care ar putea fi implicat în acest proces — petrolul. În modelul anterior, apa a fost expulzată de către vulcanii marţieni într-o fază activă, căzînd sub formă de ploi torenţiale reci şi tăind canale pe suprafaţa planetei. Ciclul evaporare-precipitare, atît de obişnuit pentru noi pe Pămînt, a fost repede anulat pe Marte, deoarece forţa de gravitaţie a acestei planete este prea slabă pentru a reţine hidrogenul eliberat, atunci cînd vaporii de apă din atmosferă sînt bombardaţi de radiaţia solară. Moleculele de apă s-au descompus în oxigen şi hidrogen şi, în timp ce primul element a oxidat suprafaţa planetei dîndu-i culoarea roşu-ruginiu, cel de-al doilea s-a risipit în spaţiu. Singura formă în care apa se poate menţine pe Marte este gheaţa. Pornind de la o atmosferă conţinînd, în mare măsură, metan, la o presiune de zece ori mai mică decît cea a Pămîntului, cei doi oameni de ştiinţă au ajuns la concluzia că, o perioadă de zece milioane ani (un timp foarte scurt pentru evenimentele astronomice) ar fi fost suficientă pentru ca aceste hidrocarburi grele (petrol) să se condenseze şi să formeze un strat gros de un metru deasupra întregii suprafeţe marţiene (dacă, desigur, ea ar fi fost netedă). Petrolul se menţine în stare lichidă la o temperatură mult mai joasă decît apa şi o „ploaie de petrol" din atmosferă, urmată de o scurgere ulterioară către nivelul cel mai coborît, ar explica formarea de şuvoaie şi rîuri de petrol şi, implicit, a canalelor produse prin eroziune. Astfel, imaginea primară a planetei Marte ar putea constitui un paradis al petroliştilor : rîuri de petrol care se revărsau în lacuri de petrol.

2. Societatea americană Goodyear — care dispune de o îndelungată experienţă în fabricarea dirijabilelor — a proiectat o aeronavă hibridă care ar putea transporta mai mult de 16 t, cît este capacitatea elicopterelor. Ea ar urma să fie folosită de marina americană pentru a servi la descărcarea navelor în zonele unde nu există cheiuri. Aeronava (vezi **imaginea)** va fi compusă dintr-un balon central cu o formă aerodinamică, lung de 103 m şi umplut cu 2,5 milioane picioare cubice de heliu, la care vor fi ataşate, rigid, patru elicoptere puternice, cîte două de fiecare parte. Utilizînd tehnici moderne de teleghidare, manevrare a încărcăturilor şi controlul automat, această aeronavă poate încărca, transporta şi descărca, cu precizie, o greutate de 75 t.

POSTA REDACȚIEI

Cazul Letelier

I. Vlad, Tîrgoviște. Acuzația făcută la 1 august (despre care a scris și revista noastră), de către un mare juriu american, celor șapte persoane, între care Juan Manuel Contreras, fostul șef al DINA (poliția secretă chiliană), care ar fi responsabilii asasinării lui Orlando Letelier, este concluzia normală la care au ajuns investigațiile autorităților nord-americane după doi ani. Iată, pe scurt, despre ce este vorba. Letelier a fost ministru de externe în timpul guvernului de unitate națională condus de Salvador Allende. După lovitura de stat militară din septembrie 1973, Letelier a fost închis, împreună cu alți mulți deputați și miniștri. După ce, un an mai tîrziu, este eliberat, Orlando Letelier pleacă în exil la Washington, unde desfășoară o intensă activitate împotriva juntei de la Santiago de Chile. Mai mulți observatori sînt de părere că el ar fi avut un rol în a influența hotărîrea, din iulie 1976, a Congresului american de a bloca orice ajutor militar acordat juntei din Chile. Letelier devenise, prin urmare, foarte incomod pentru regimul chilian. La 21 septembrie 1976, mașina în care se afla Letelier sare în aer la Washington. Anchetarea asasinatului e încredințată unui tînăr procuror federal, Eugene Propper (29 ani). În octombrie același an, acesta află de la Disip (poliția secretă din Venezuela), că un transfug cubanez a făcut declarații privind asasinatul de la Washington în care ar fi fost implicați doi frați Novo. Arestați, aceștia își declară nevinovăția, dar ancheta continuă în grupul extremiștilor fugiți din Cuba. În decembrie 1976, F.B.I. descoperă, în dosarele sale, două cereri de viză pentru S.U.A., din luna iulie, semnate de doi ofițeri ai armatei chiliene. Explicațiile solicitate de Propper la Santiago nu sînt primite, cei doi ofițeri fiind declarați „necunoscuți". Dar, pe alte căi, Propper descoperă legături între cei doi ofițeri „necunoscuți", poliția secretă chiliană și extremiștii cubanezi. În martie 1978, guvernul american insistă ca Santiago de Chile să dea explicații și, în acea lună, fotografiile celor doi suspecți apar în „Washington Star" și în „Mercurio" (cel mai mare ziar din Chile). Se dezvăluie și identitatea lor : Michael Townley, american locuind în Chile de 20 de ani ; și căpitanul Armando Fernandez. Se mai dezvăluie și faptul că sînt agenți ai DINA, iar funcționarul care le-a solicitat vizele a murit în condiții misterioase anul trecut. Ca urmare a campaniei ziarelor, la 21 martie, generalul Contreras este destituit, iar, în aprilie Townley e predat autorităților americane. În S.U.A., Townley dezvăluie totul : cum au fost cei doi însărcinați de generalul Contreras cu asasinarea lui Letelier, modul în care au ajuns în S.U.A., ajutorul primit de la frații Novo, cum au plasat explozivul ș.a. Conform unei convenții din 1902, S.U.A. au cerut statului Chile extrădarea lui Contreras și a lui Fernandez, refuzată de guvernul de la Santiago.

Filip Stanciu, Bîrlad. Într-adevăr, la festivitățile organizate cu ocazia celei de-a 34-a aniversări a eliberării Parisului, au fost invitați și primarii altor capitale. În **imagine**, de la stînga spre dreapta, primarul Moscovei, Vladimir Promîslov, Jacques Chirac, primarul Parisului, și Edward Koch, primarul New Yorkului, cu ocazia unui interviu la Televiziunea franceză.

Noii miniștri portughezi

Rodica Păsculescu, Deva. Noul ministru portughez al afacerilor externe este Carlos Correia Gago, în vîrstă de 44 de ani. Inginer specializat în hidrocarburi, a fost, pînă la numirea sa în actualul guvern, președinte director general al Societății petroliere de stat „Petrogal". Carlos Correia Gago, care — potrivit agenției „France Presse" — este considerat la Lisabona ca „un om de stînga", va putea facilita relațiile Portugaliei cu fostele sale colonii. Noul ministru este, de asemenea, partizan al aderării Portugaliei la C.E.E. În guvernul format de Nobre da Costa, portofoliul finanțelor și planului este deținut de Jose da Silva Lopes, un universitar în vîrstă de 46 de ani. Licențiat în finanțe, profesor universitar, Silva Lopes a fost secretar de stat la finanțe în primul guvern provizoriu după răsturnarea salazarismului și ministru al comerțului exterior în al patrulea. În ultima perioadă, a fost guvernator al Băncii Portugaliei și a prezidat comisia care pregătește intrarea în C.E.E. A participat la negocierile cu F.M.I. și a semnat, în numele Portugaliei, diferite împrumuturi internaționale. Ministrul apărării este colonelul Mario Firmino Miguel (46 ani). El s-a făcut cunoscut prin sprijinul acordat, în 1958, candidatului opoziției democratice la alegerile prezidențiale, generalul Humberto Delgado. Începînd din 1969, împreună cu alți ofițeri, printre care Ramalho Eanes, a contestat public diferite aspecte ale vechiului regim salazarist.

Virgiliu Chirnoagă, Galați. Rațiuni tipografice ne împiedică, deocamdată, să publicăm o hartă cu statele lumii la ora actuală, așa cum ne sugerați. Vă recomandăm însă consultarea atlasului geografic publicat de curînd.

Daniel Olaru, Oradea. Iată lista solicitată cu cei mai mari fabricanți de automobile din lume, după fuziunea firmelor Peugeot-Citroën și Chrysler Europe, despre care am scris în nr. 35 a.c. : General Motors (S.U.A) — 6 700 294 vehicule anual ; Ford Motors (S.U.A.) — 3 744 691 vehicule ; Toyota (Japonia) — 3 097 108 vehicule ; Nissan (Japonia) — 2 595 264 vehicule ; Peugeot-Citroën — Chrysler Europe — 2 292 000 vehicule ; Volkswagen (R.F.G.) — 2 219 544 vehicule ; Renault-Savien-Berliet (Franța) — 1 793 221 vehicule ; Chrysler Corporation (S.U.A.) — 1 710 860 vehicule ; Ford Europe — 1 647 367 vehicule ; Fiat (Italia) — 1 340 299 vehicule.

Spiridon David, Buzău. Despre problemele pe care le ridicați, revista „Lumea" a scris în mai multe rînduri, inclusiv la această rubrică. Vă recomandăm să consultați colecția publicației noastre.

Fülöp Károly, Oradea. Despre Consiliul de Securitate și Curtea Internațională de Justiție am scris la această rubrică în mai multe rînduri. Vă oferim, totuși, pe scurt cîteva date. **Consiliul de Securitate** este compus din 15 membri, dintre care cinci membri permanenți — Anglia, R. P. Chineză, Franța, S.U.A. și U.R.S.S. — și 10 membri nepermanenți aleși de Adunarea Generală pe cîte doi ani și reprezentînd diferite zone geografice. Potrivit Cartei O.N.U., principala funcție a Consiliului de Securitate este menținerea păcii și securității internaționale. Consiliul de Securitate adoptă hotărîri în chestiuni de substanță, prin votul favorabil o nouă membri, între care, în mod obligatoriu, al tuturor celor cinci membri permanenți ai Consiliului. Aceasta reprezintă așa-numitul principiu al „unanimității marilor puteri", cunoscut și sub denumirea de „dreptul de veto".

Curtea Internațională de Justiție este principalul organ juridic al O.N.U. Își are sediul la Haga și este alcătuită din 15 judecători aleși de Adunarea Generală și Consiliul de Securitate pe o perioadă de 9 ani, dintre persoane caracterizate printr-o înaltă competență și calități morale. Corpul de judecători trebuie să asigure reprezentarea principalelor sisteme juridice ale lumii. Statutul pe baza căruia Curtea funcționează este parte integrantă a Cartei O.N.U. și include automat pe toți membrii O.N.U. Jurisdicția Curții acoperă toate chestiunile pe care statele i le pot adresa. Despre celelalte probleme care vă interesează — într-un număr viitor.

Victor Dumbravă, Aleea Ilioara, nr. 3, bloc P. M. 27, sc. C, et. III, ap. 88, cod 74587 București, telefon 39 56 67, vinde colecția revistei „Lumea" pe anii 1974—1977 și numere disparate din 1978 ; **Sorin Drăniceanu, str. Libertății nr. 11, cod 1100 Craiova,** oferă numere disparate din colecția anilor 1966—1977.

POSTA REDACTIEI

Comitetul de dezarmare de la Geneva

Nicolae Mateescu, Ploiești. Într-adevăr, Conferința Comitetului de dezarmare de la Geneva a ținut, joia trecută, cea de-a 805-a și ultima ședință, la capătul a 16 ani, 5 luni și 17 zile de existență. Acest organism de negocieri înscrie, la activul său, încheierea cîtorva instrumente internaționale — Tratatul de interzicere a experiențelor cu arme atomice în atmosferă, în mediul submarin și în spațiu cosmic (1963), Tratatul de neproliferare a armelor atomice (1968), Tratatul de denuclearizare a fundului mărilor (1971), Convenția de interzicere a armelor biologice și bacteriologice (1972), precum și Convenția de interzicere a armelor ecologice (1977). După cum se știe, Comitetul de dezarmare de la Geneva și-a încheiat activitatea ca urmare a hotărîrii sesiunii speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării, din vara acestui an. Începînd cu ianuarie 1979, ia ființă Comitetul de dezarmare, care va răspunde direct în fața O.N.U.

Insula Man

Mircea Popa, București. „Cel mai vechi parlament din lume" se află în insula Man — 572 kmp, 60 000 de locuitori —, situată în apele Mării Irlandei, aproape echidistant de țărmurile Angliei și Irlandei de Nord, conform **hărții** reproduse din „Le Monde". Parlamentul insulei — Tynwald — provine de la un cuvînt nordic „Thing-völlr (teren de adunare) și este unul din numeroasele elemente ale moștenirii vikinge

care, în Man, ca, de altfel, în întreg vestul britanic este puternic încrustată în patrimoniul celt. Vikingii s-au instalat în insula Man în secolul al IX-lea. Ei au introdus sistemul adunării — pe care îl instalaseră, deja, în Islanda : Althing-ul — care se reunea la „Thing-völlr". Adunările în aer liber au fost abandonate abia în secolul al XVIII-lea, dar, și azi, în fiecare an, la 5 iunie, Tynwald-ul se întrunește în cadrul unei mari ceremonii. În cadrul ceremoniei, locotenent-guvernatorul insulei, care o reprezintă pe suverana britanică, cei doi „deemsters" (judecători însărcinați cu aplicarea Constituției), „Keys" (deputați ai Camerei inferioare), arhiepiscopul și ceilalți demnitari se îndreaptă, cu pași solemni, plecînd de la biserica din apropiere spre cîmpia St. John, unde dau citire, în engleză și în limba locurilor, tuturor legilor adoptate în cursul anului. Constituția insulei Man — care nu face parte din Regatul Unit, dar are statut de dependență de coroană, fiind membru al Commonwealth-ului — s-a schimbat foarte puțin din 1079, cînd a fost promulgată de regele Godfred Crovan. În 1765, insula Man a obținut, oficial, o autonomie aproape totală față de Londra. Tynwald-ul este învestit cu dreptul de a legifera în materie civilă, judiciară și financiară. Există o singură excepție : în termenii acordului din 1956, denumit al „buzunarului comun", Londra asigură unele servicii publice, printre care colectarea impozitelor și a taxelor vamale și varsă, în schimb, o subvenție care, de pildă, în 1978, va atinge 15 milioane lire sterline. Autoritățile din insulă intenționează, însă, să denunțe acest sistem și să perceapă ele însele aceste drepturi ; de asemenea, au în vedere instituirea unei zone libere, ca în cazul insulelor anglo-normande. Din 1970, produsul național brut al insulei a crescut cu o rată anuală de 3,4 la sută. Agricultura și construcțiile sînt, alături de turism, surse importante de venituri, dar domeniul financiar este acel care asigură în mare parte prosperitatea insulei ; aproape 30 la sută din veniturile acesteia provin de la bănci și societăți de asigurare. În 1960, Tynwald-ul a hotărît să scadă în mod substanțial impozitul pe venituri și să desființeze taxele de succesiune. Aceasta, ca și climatul blînd și modul de viață reamintînd stilul victorian, au atras în insulă numeroși „pensionari ai imperiului" care, în nord, la Ramsey sau în capitală, Douglas, au găsit excelente condiții pentru a reînvia atmosfera ușor desuetă a începutului de secol. „Douglas, capitala cu 20 000 de locuitori — scria ziarul «Le Monde» — are farmecul vechi al stațiunilor balneare britanice, care și-au datorat propășirea dezvoltării industriei textile a Lancashire-lui."

Ilie Teodorescu, Orăștie. Aparatul la care vă referiți a fost pus la punct de către chirurgul britanic Graham Rabey, după 14 ani de cercetări. Constituie, într-adevăr, o premieră tehnică mondială, bazată pe automatizare și completă standardizare, permițînd analiza rapidă a formei capului uman. Aparatul furnizează un model tridimensional, care va ajuta operațiile de reamenajare plastică a feței, chirurgia urechii, a nasului, gîtului și chiar repararea unor malformații provenite din naștere. **Imaginea** pe care o reproducem alăturat prezintă modul de funcționare a acestui aparat, acționat de către inventatorul său. Grila care se observă la mică distanță de fața pacientei cuprinde un conductor minuscul, constituind unul dintre cele trei puncte de referință. Formula se bazează tocmai pe luarea a trei „configurații" ale capului uman drept puncte de preferință — urechile și un os situat sub ochiul stîng. Pornind de la ele, inventatorul a construit un aparat prevăzut cu o grilă așezată la mică distanță de fața pacientului. În momentul efectuării radiografiei, capul pacientului este așezat în așa fel încît două prize conice ating urechile, iar conductorul amintit se plasează sub ochiul stîng. Conectînd grila cu cele trei puncte, se obțin „modelul" și formula pentru operație. Grila va fi standardizată și va putea fi folosită pe scară largă. Constituirea unui model matematic exact, pe această cale, durează 20—40 minute, în timp ce anterior, chirurgii trebuiau să aștepte pînă la trei săptămîni pentru a stabili cum, cînd și în ce loc să opereze. Se speră că noul procedeu va permite constituirea unui stoc internațional de date asupra feței umane și craniului, care să poată fi utilizate rapid de chirurgia plastică.

„K.K.K." – redivivus

Petru Calotă, București. După mai mulți ani în care activitățile sale au fost relativ moderate, Ku Klux Klanul (despre a cărui organizare revista noastră a publicat mai multe articole anul trecut) și-a intensificat, în ultima vreme, acțiunile. Opiniile sale rasiste sînt neschimbate, dar, așa cum remarca presa americană (spre exemplu, „International Herald Tribune"), tendințele naziste, care întotdeauna au făcut parte din ideologia K.K.K., sînt mult mai pronunțate astăzi. Este dificil de spus la cît se ridică numărul celor care aparțin K.K.K. În 1920, erau aproximativ patru milioane, dar, după al doilea război mondial, acest număr s-a redus drastic. O reînviere s-a remarcat în deceniul trecut, cînd a luat proporții mișcarea pentru drepturile civile. În mod oficial, se considera că existau în jur de 15 000 membri, deși, cu siguranță, erau cu mult mai mulți. A urmat o altă descreștere, dar, în ultimii ani, odată cu recrudescența activităților K.K.K., numărul membrilor a sporit din nou. Dintre grupurile cu influență sînt cele aparținînd lui David Duke (care este considerat, de însăși membrii clanului, drept un nazist notoriu — fotografia sa preferată e în uniformă cu zvastică) și Bill Wilkinson (cu influență în special în sud, fost ajutor al lui Duke, care și-a dobîndit publicitate după incidentele de la Plains, Georgia, de anul trecut). Oriunde apare și acționează, K.K.K. se manifestă, însă, la fel, indiferent de „filozofia" grupului : limitarea drepturilor civile, boicotarea acțiunilor guvernamentale, acțiuni rasiste etc.

LUMEA

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17 60 10 internațional 18 50 81. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate se pot abona prin ILEXIM — serviciul import-export presă – Calea Griviței nr. 64–66, P.O.B. 2001, telex 011226, București.

C.P.C.S.

TELEVIZOARE CU CIRCUITE INTEGRATE

A ÎNCEPUT CAMPIONATUL NAȚIONAL DE FOTBAL 1978—1979 !

Dacă ați avea un televizor cu circuite integrate, ați putea urmări — în condiții excepționale — cele mai pasionante întreceri fotbalistice ale campionatului național !

Realizate în baza celor mai noi scheme tehnice utilizate pe plan mondial, televizoarele cu circuite integrate au fiabilitatea mărită și consumul de energie electrică redus cu 33%. Stabilizatorul inclus în interiorul televizorului asigură calitatea deosebită a imaginii și sunetului chiar la variații mari de tensiune. Utilizîndu-se la construcția lor module funcționale, operațiunile de depanare sînt simplificate. Mai mult, termenul de garanție pentru buna lor funcționare s-a majorat la 12 luni.

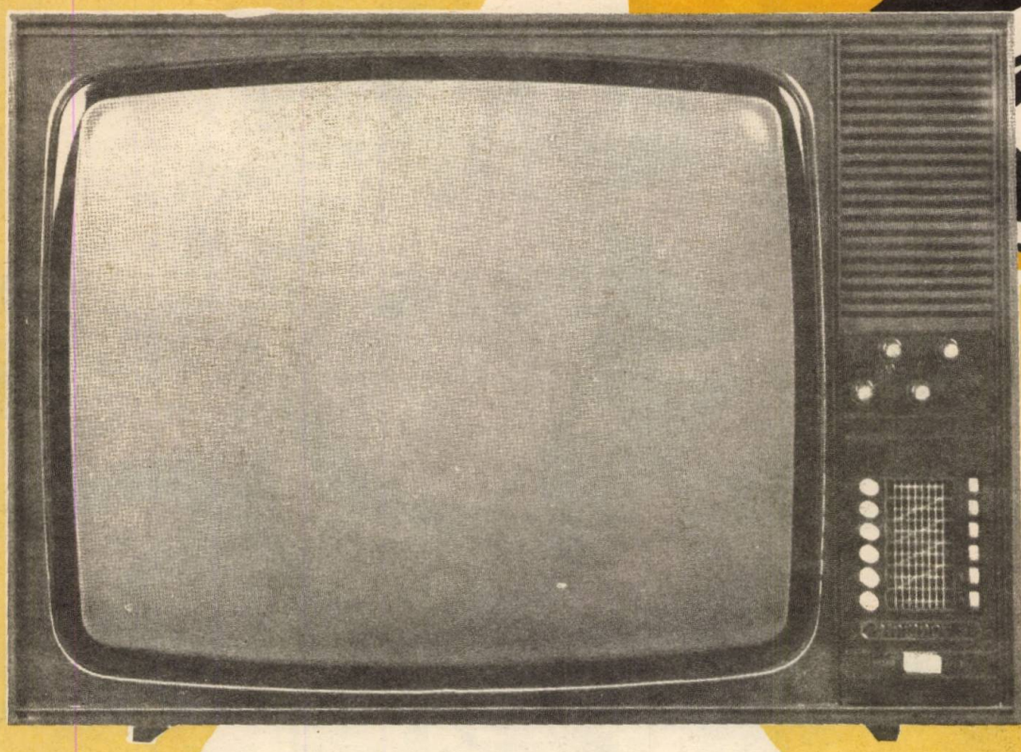

Următoarele tipuri de televizoare pot fi cumpărate și cu plata în 24 de rate lunare, acontul fiind de numai 15% din prețul de vînzare :

Denumirea televizorului	Diagonala ecranului	Prețul
Olt	44	2920 lei
Snagov	47	2920 „
Sirius	50	3050 „
Diamant	61	3600 „
Lux	65	4000 „

Noul dv. televizor cu circuite integrate vă așteaptă în magazinele și raioanele specializate ale comerțului de stat.

Lei 2

PĂRINȚI!

În librării și la raioanele cu articole de papetărie din magazinele universale ale comerțului de stat, vă așteaptă seturi cu rechizitele necesare elevilor din toate clasele (caiete, coperți pentru caiete și cărți, stilouri, creioane negre și colorate, plastilină, penare, gume, ascuțitori, linii gradate, compase și alte articole pentru desen tehnic).

De asemenea, în magazinele și la raioanele cu confecții pentru copii, s-a pus în vînzare un sortiment complet de uniforme școlare (inclusiv măsuri speciale)

Rețineți !

Cumpărînd din timp uniformele și rechizitele necesare copiilor dv. evitați aglomerația specifică din zilele premergătoare deschiderii noului an școlar.

ERecom

Dr. VARRO GEORGINA
medic specialist

LUMEA
SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ
Nr. 38 14 septembrie 1978

Cuvîntările președintelui NICOLAE CEAUȘESCU de la Focșani și Brăila

Puternică reafirmare a politicii de independență a României, în slujba socialismului și păcii

NAȚIUNILE UNITE — în ajunul sesiunii —

Exigența creșterii rolului O.N.U.

Noua ordine economică internațională — obiectiv în interesul tuturor

Reportaj pe glob

CIUDAD DE MEXICO

DIN ACTUALITATEA INTERNAȚIONALĂ

ORIENTUL MIJLOCIU. Reuniunea tripartită de la Camp David

LONDRA. Congresul T.U.C. și reluarea activității politice

LISABONA. În dezbatere — programul noului guvern

NAMIBIA. „Planul Waldheim" și obstrucțiile regimului de la Pretoria

PRIMIRI LA TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, președintele Frontului Unității Socialiste, a primit delegația Apelului Creștin Democrat din Olanda, condusă de președintele Pajim Steenkamp

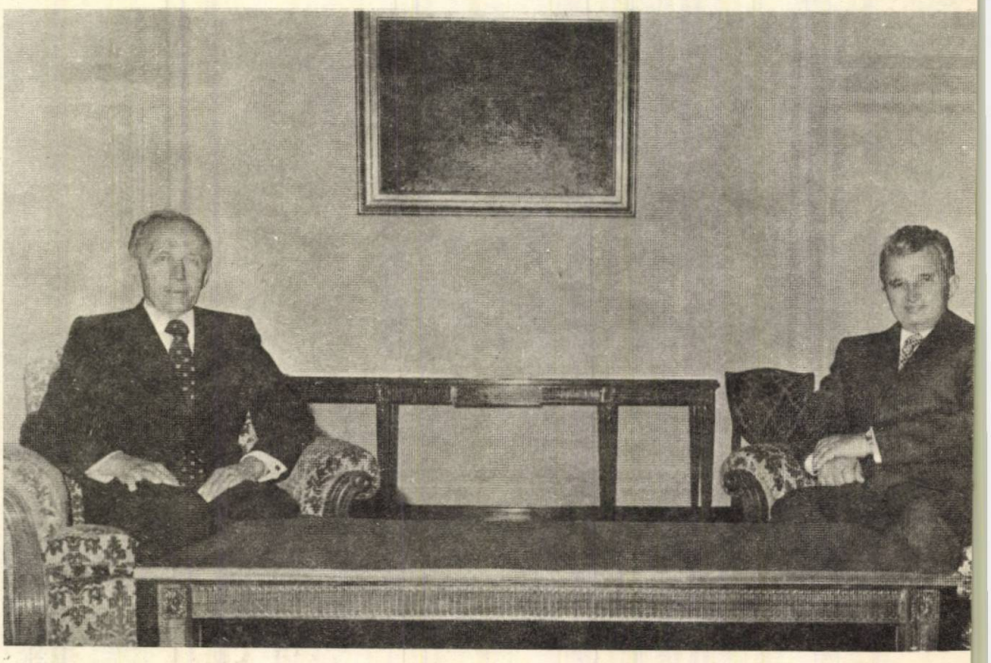

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, președintele Frontului Unității Socialiste, a primit pe Lars Korvald, președintele Partidului Creștin Popular din Norvegia

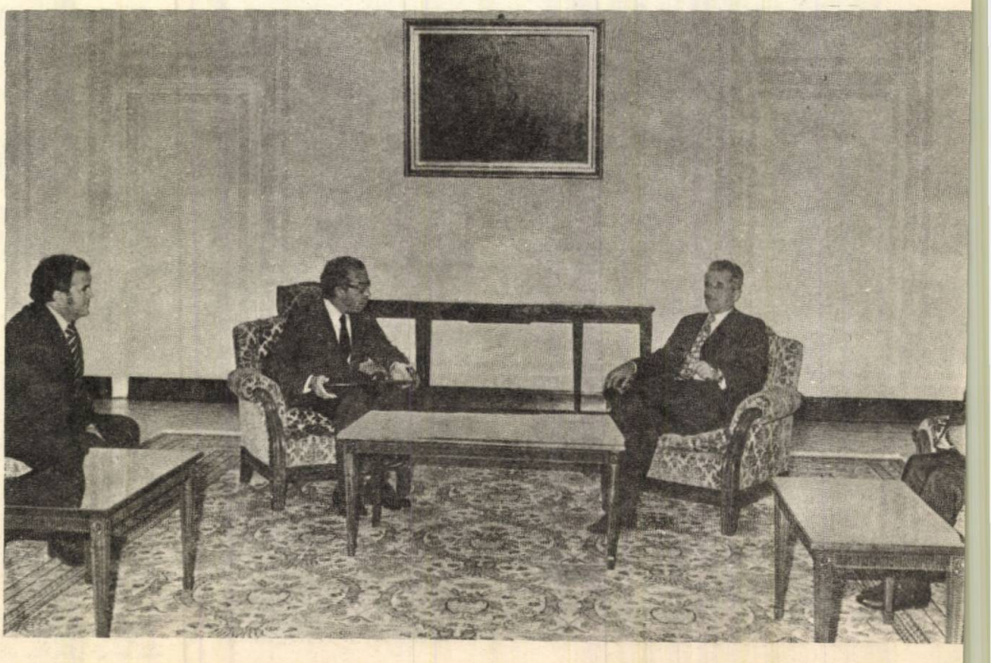

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a primit pe Joaquim Jose Catanho de Meneses și pe Alfredo de Carvalho, secretari naționali ai Partidului Socialist Portughez

LUMEA

Săptămînal de politică externă

apare în limbile română, engleză, franceză, rusă, germană, spaniolă

38 (777)

14 septembrie 1978

ARTICOLE, CORESPONDENTE

Puternică afirmare a politicii de independență națională, în slujba socialismului și păcii. Eugeniu Obrea 2

O nouă expresie a strînselor relații de prietenie româno-coreene. Vasile Crișu 7

Înaintea celei de a XXXIII-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U. Exigențe ale creșterii rolului O.N.U. în soluționarea problemelor lumii contemporane. Vasile Gliga 8

Orientul Mijlociu. De la King David la Camp David. Crăciun Ionescu 10

Lisabona. Guvernul în confruntare parlamentară. Irina Ionescu 11

Teheran. Evoluția situației. Ilie Olteanu 11

Londra. Congresul T.U.C. și anunțurile „surprinzătoare". Stelian Turlea 13

Roma. Partidele și dosarele crizei. R. Stănescu 14

Costa Rica. Un „țărm bogat". Al. Tudor 19

Namibia. „Planul Waldheim" și obstrucțiile regimului de la Pretoria. Sabina Diaconu 21

Noua ordine economică internațională – obiectiv major în interesul tuturor statelor. Dr. Ilie Serbănescu 22

Exigențe ale dezarmării. Necesitatea demilitarizării urgente a spațiului cosmic (II). Nicolae Ecobescu 24

ROMÂNIA ÎN CONȘTIINȚA LUMII

Interviuri cu :
Pajim Steenkamp, Besim Üstünel, dr. Bibiano Osorio Tafall 5

DIN ȚĂRILE SOCIALISMULUI

R. P. Polonă. Coordonate actuale ale economiei. Iosif Dumitrașcu 15

REPORTAJ PE GLOB

Mexico – luminile orașului. Rodica Dumitrescu 16

Repere noi la Addis Abeba. I. Madoșa 18

DOCUMENTAR

Republica Guineea-Bissau. Opțiuni ale dezvoltării independente. S. Bondoc 20

1000 + 1 26–27

SERIAL

Tîrgul negustorilor de arme (VII) 28–29

POȘTA REDACȚIEI 30–32

ROMÂNIA ÎN CONȘTIINȚA LUMII

O nouă expresie a strînselor relații de prietenie româno – coreene

NAȚIUNILE UNITE

Înaintea celei de a XXXIII-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U.

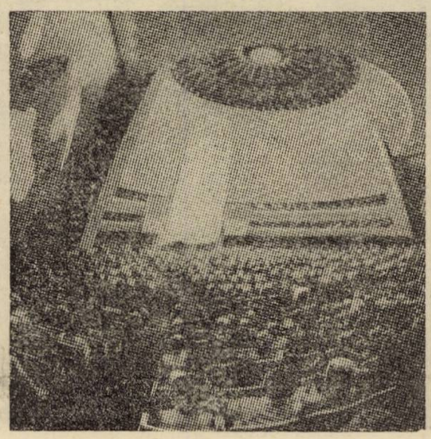

Din actualitatea internațională

ORIENTUL MIJLOCIU

Reuniunea de la Camp David

TEHERAN

Evoluția situației

ROMA

Partidele și dosarele crizei

LONDRA

Congresul T.U.C. și anunțurile „surprinzătoare"

Reportaj pe glob

Repere noi la Addis Abeba

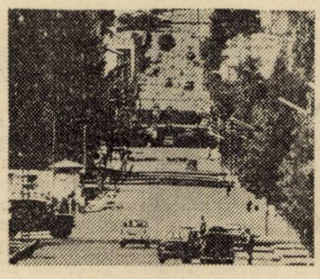

Puternică afirmare a politicii de independență națională, în slujba socialismului și păcii

Dialogul cu țara, sfatul continuu cu cei ce făuresc valorile materiale și spirituale reprezintă o trăsătură distinctă, primordială, a activității secretarului general al partidului. Îl întîlnim pe primul bărbat al țării pe toate meleagurile românești, cu aceeași neistovită dorință de a cunoaște realitățile, de a afla faptele în înfățișarea lor autentică, de a îndruma eforturile ce se depun pentru propășirea fiecărui județ. Omul de stat, omagiat și respectat pe toate meridianele planetei, străbate mereu țara, într-un neîntrerupt colocviu cu poporul, iar vizitele sale de lucru, prin semnificații, devin evenimente de dimensiuni naționale.

Itinerarul parcurs, în săptămîna trecută, de tovarășul Nicolae Ceaușescu — județele Vrancea, Brăila și Galați — evocă locuri în care s-au scris pagini glorioase ale istoriei românești și în care prezentul socialist își reliefează, pregnant, fizionomia. A fost această nouă vizită un prilej de a evalua ceea ce s-a realizat, dar, mai ales, de a desluși perspectivele, de a investiga un viitor pe care îl putem privi încrezători. Dezbaterea desfășurată cu fiecare popas — fie că a avut drept cadru un decor industrial, fie că s-a axat pe problemele agricole — exprimă preocuparea fundamentală pentru dezvoltarea accelerată a patriei, pentru punerea în valoare a tuturor resurselor de care economia dispune.

Vibrantele manifestări de stimă cu care tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost întîmpinat, la care, de fapt, țara întreagă a participat, atestă concordanța dintre aspirațiile populare și politica partidului, concordanță verificată în timp, în încercările vieții. Partidul a dovedit în fața națiunii, judecătorul suprem al activității sale, că este slujitorul cel mai devotat al intereselor vitale ale poporului român, angajat prin propria sa voință pe calea socialismului. Unitatea de nezdruncinat dintre partid și popor constituie o realitate fundamentală a României de astăzi, izvorul succeselor de pînă acum, garanția biruințelor de mîine. În acest început de toamnă, oamenii uzinelor, ca și cei ai ogoarelor, iar, împreună cu ei, tinerii în haină militară care au participat la exerciții și aplicații militare demonstrative în zona Brăila-Galați, au reafirmat încrederea în partid, convingerea că politica sa servește cauza independenței patriei socialiste, înfloririi ei libere, în rîndul statelor suverane ale lumii. Entuziastele manifestări populare din cele trei județe, la care s-au asociat gîndurile și sentimentele întregului popor, au reprezentat, în mod clar, un act de adeziune politică, o demonstrație de voință patriotică, o expresie a hotărîrii de a consolida independența națională.

Pentru poporul român, îmbogățit de lecțiile vremii, popor care a trebuit să dea grele jertfe spre a-și păstra ființa în secole zbuciumate, care a cucerit libertatea în lupte aprige și pe care partidul comuniștilor l-a înălțat pe treptele cele mai de sus ale demnității, afirmarea plenară a drepturilor sale suverane, consolidarea independenței naționale constituie o idee-forță capabilă să-i dinamizeze și să-i mobilizeze toate energiile. Stăpîn pe destinele sale, bucurîndu-se de fertilitatea anilor de construcție socialistă, poporul nostru așază independența națională la fundamentul operei măreție pe care o realizează. Este factorul cardinal al politicii partidului în perfectă osmoză cu năzuințele națiunii. **„Ne-am cucerit independența prin lupte grele — și nu dorim, în nici un fel, să facem tîrg cu cineva pe seama independenței patriei noastre!"** — sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la adunarea de la Brăila, oraș care a cunoscut, altădată, prejudiciile ocupației străine. Cuvintele secretarului general al partidului răspund gîndurilor țării, ale milioanelor ei de cetățeni, ale unui popor care știe să prețuiască neatîrnarea.

Întîlnirile cu locuitorii celor trei județe au ocazionat nu numai o rodnică deliberare pe problemele dezvoltării economice, ci și o solemnă reafirmare, de către cel mai autorizat exponent al României socialiste, a orientărilor esențiale pe planul politicii internaționale. Cu limpezimea

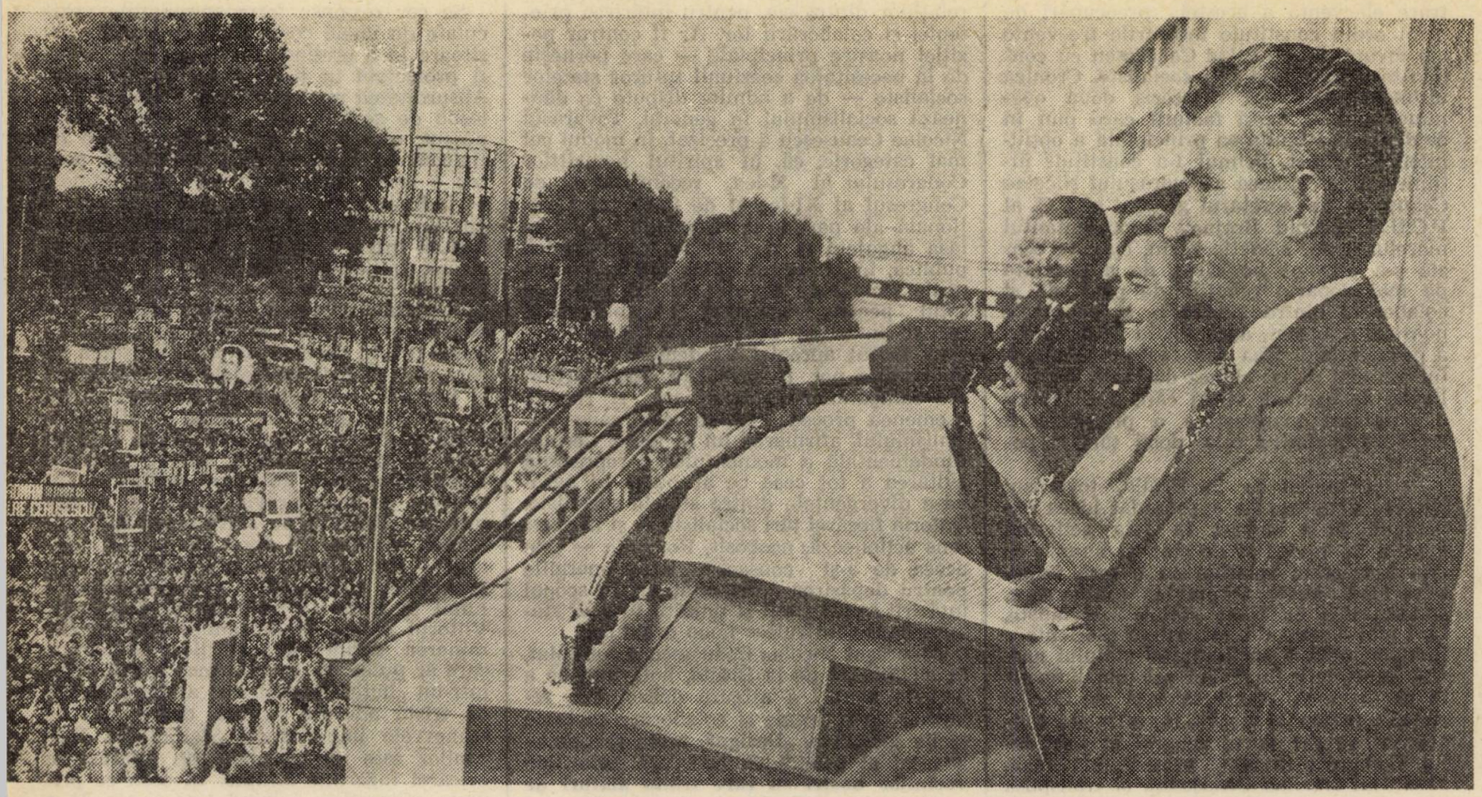

Tovarășul Nicolae Ceaușescu vorbind la marea adunare populară din municipiul Brăila

proprie partidului nostru, cu principialitatea și consecvența ce-i definesc opțiunile, s-au subliniat punctele de vedere ale României în probleme-cheie ale contemporaneității. S-a subliniat cu fermitate că, la baza tuturor relațiilor noastre internaționale, punem statornic principiile deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, renunțării la forță și la amenințarea cu forța, asigurării dreptului fiecărei națiuni la dezvoltare liberă, independentă. Această poziție neabătută decurge din experiența istoriei care atestă că dobîndirea independenței naționale, consolidarea ei, reprezintă — în prezent, ca și în continuare, pentru încă mult timp — o legitate obiectivă a dezvoltării sociale, o necesitate a progresului umanității. Există unii care ar vrea să transfere independența într-un muzeu de vechituri, însă viața demonstrează că această noțiune nu numai că nu este perimată, ci își dezvăluie noi valențe, că forța ei este crescîndă, că influența pe care o exercită se amplifică. Epoca în care trăim se caracterizează prin puternica afirmare a ființei naționale, prin accesul la independență a zeci de popoare, hotărîte să-și decidă singure căile dezvoltării, prin manifestarea forței invincibile a idealului libertății și neatîrnării. Din păcate, în același timp, asistăm la recidive ale politicii de dominație și dictat, la tentative de reîmpărțire a lumii în zone de influență, la încercări — deghizate în formele cele mai diferite — de a submina independența popoarelor. Fenomenele negative din evoluția internațională nu sînt străine de aceste tendințe. Principiul independenței și suveranității naționale se află într-o fuziune desăvîrșită cu celelalte principii cardinale ale legalității internaționale, dovedindu-se inseparabil de egalitatea în drepturi, integritatea teritorială, neamestecul în treburile interne, nerecurgerea la forță. Orice încălcare a unuia dintre principii lezează întregul ansamblu de principii — indivizibil în substanța sa.

Conceptul românesc al independenței naționale conferă o importanță deosebită dreptului fiecărei țări de a dezvolta relații cu toate țările în condiții de deplină egalitate, avînd garantate condițiile indispensabile exercitării nelimitate a prerogativelor suveranității. Colaborarea este posibilă numai între parteneri egali în drepturi, în virtutea autonomiei fiecăruia dintre ei și a respectului mutual, abaterea de la regulă neputînd conduce decît spre practicile învechite ale trecutului de inechitate și dominație. Întreaga activitate internațională a partidului și statului nostru exprimă o largă deschidere, spirit constructiv, refuzul prejudecăților, o exemplară constanță. Niciodată, în întreaga ei istorie, România nu a avut legături atît de largi în lume, o prezență atît de activă pe plan mondial, un prestigiu atît de înalt. De o însemnătate decisivă, în această direcție, sînt contactele la nivel înalt, convorbirile și vizitele președintelui Nicolae Ceaușescu. Agenda sa de lucru este de o bogăție remarcabilă, interlocutorii săi — din nenumărate țări indiferent de orînduirea socială — aparținînd celor mai diferite curente de gîndire și acțiune politică. Acest dialog și-a dovedit valoarea prin rezultatele sale, prin capacitatea de a îngădui o mai bună cunoaștere reciprocă, de a facilita apropierea punctelor de vedere.

Desigur, un loc central în politica externă românească ocupă aprofundarea relațiilor de prietenie, conlucrare și solidaritate cu toate statele socialiste. O ilus-

Pretutindeni, fierbinți manifestări de dragoste, înaltă stimă și recunoștință pentru iubiții oaspeți

trare elocventă a acestei preocupări de prim ordin constituie întîlnirile frecvente ale tovarășului Nicolae Ceaușescu cu conducătorii celorlalte țări socialiste. Cronica ultimelor săptămîni a înscris două evenimente de această factură care pun în evidență continuitatea principială a opțiunilor României. Primul l-a constituit întîlnirea din Crimeea a tovarășului Nicolae Ceaușescu cu secretarul general al C.C. al P.C.U.S., Leonid Brejnev, reprezentantul marelui popor sovietic vecin, cu care ocazie s-a afirmat hotărîrea de a dezvolta pe mai departe relațiile de prietenie și colaborare dintre partidele și popoarele noastre. A urmat, apoi, vizita în România a președintelui Hua Kuo-fen, reprezentantul marelui popor chinez de peste 900 milioane de oameni, vizită care a constituit o puternică manifestare a prieteniei și colaborării dintre cele două țări și popoare.

În cuvîntarea de la Brăila, tovarășul Nicolae Ceaușescu a aprofundat ideea exprimată, la 3 august, în fața activului central de partid și de stat, și anume că **„nu îndreptăm relațiile cu o țară împotriva altei țări"**. Prietenia, conlucrarea, solidaritatea cu toate statele socialiste, fără nici o excepție, reprezintă o orientare fundamentală a partidului și statului nostru, exprimată în modul cel mai limpede în documentele Congreselor și ale Conferințelor naționale ale P.C.R., afirmată consecvent de secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și transpusă ferm în practica de zi cu zi a activității internaționale.

Ceea ce definește poziția României este profunda principialitate, preocuparea de a acționa în vederea extinderii și diversificării raporturilor cu toate statele socialiste, văzînd în colaborarea cu aceste state un factor de cea mai mare importanță pentru dezvoltarea socialismului — a țării noastre, ca și a tuturor statelor ce pășesc pe calea construirii noii orînduiri. Considerînd că bunele raporturi cu o țară nu exclud legături la fel de bune cu o altă țară, partidul și statul nostru așază, la fundamentul acestor relații, respectul independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecul în treburile interne, avantajul reciproc, întrajutorarea tovărășească și solidaritatea internațională, principii capabile să demonstreze posibilitatea unor legături de un tip nou între țări socialiste, să afirme superioritatea socialismului.

Pentru Partidul Comunist Român, relațiile cu toate țările angajate în făurirea socialismului și comunismului compun un ansamblu indivizibil. Tovarășul **Nicolae Ceaușescu** sublinia : **„Este, desigur, de la sine înțeles că noi nu contrapunem în nici un fel raporturile cu China și celelalte țări socialiste din Asia relațiilor de prietenie și colaborare cu Uniunea Sovietică și celelalte țări socialiste din Europa sau de pe alte continente — așa cum nu contrapunem relațiile noastre cu Uniunea Sovietică și alte țări raporturilor pe care le avem cu Republica Populară Chineză și celelalte state socialiste din Asia"**. Prietenia, conlucrarea cu o țară nu pot și nu trebuie să afecteze raporturile cu o altă țară, după cum bunele relații nu exclud poziții distincte în unele probleme, nu presupun acceptarea reciprocă a tuturor punctelor de vedere. Independența deplină, neîngrădită, trebuie pusă la baza oricăror relații. Ceea ce contravine acestui principiu esențial este totalmente inacceptabil..

Atitudinea principială a partidului și statului nostru favorizează eforturile pentru depășirea dificultăților existente între diferite țări socialiste, pentru normalizarea relațiilor dintre ele, pentru întărirea prieteniei și colaborării lor. Ar fi contrar poziției noastre principiale — care pornește de la necesitatea coeziunii tuturor statelor socialiste — de a admite dispute ce dăunează socialismului în general. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a precizat, în modul cel mai categoric, că, în spiritul hotărîrilor Congresului al X-lea, reconfirmate de Congresul al XI-lea și de Conferința Națională ale partidului, România nu se va lăsa angajată în nici un fel de polemică publică, în blamarea uneia sau alteia din țările socialiste, ci, dimpotrivă, va face totul pentru depășirea neînțelegerilor, pentru întărirea solidarității. Experiența unui trecut apropiat ne demonstrează cît de nefaste pot fi urmările etichetărilor, ale campaniilor defăimătoare. A reedita asemenea procedee nu servește cauza socialismului, afirmarea lui în lume. Cerința fundamentală a momentului o reprezintă evitarea a tot ceea ce ar putea să agraveze divergențele dintre statele socialiste. Datoria fiecărei țări socialiste — și în acest sens acționează, neobosit, România — este aceea de a-și consacra toate energiile pentru depășirea animozităților, în scopul întăririi solidarității și unității tuturor statelor care construiesc noua orînduire.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat, în cuvîntarea de la Brăila, hotărîrea de a acționa pentru a asigura dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare cu toate țările socialiste. **„Desigur,** arăta secretarul general al partidului, **acordăm prioritate vecinilor noștri cu care trăim alături de secole — cu unii chiar mai de mult — și cu care vom trăi în continuare în prietenie secole de-a rîndul. Facem totul pentru ca popoarele noastre să construiască în deplină egalitate socialismul și comunismul, trăind libere și independente !"**

Orientările de politică externă ale României suscită un viu interes și sînt urmărite în lumea întreagă cu o atenție deosebită, mărturie fiind spațiul ce le este acordat în coloanele ziarelor de pretutindeni. Spiritul general al comentariilor este pozitiv, precumpănitoare fiind aprecierile realiste, capacitatea de a estima în mod just o politică ce și-a demonstrat specificitatea, clarviziunea și principialitatea, o politică bazată pe independența și suveranitatea națională. Nu poate, însă, să nu rețină atenția faptul că au văzut lumina tiparului și unele articole răuvoitoare, care nu reflectă adevărurile, deformează realitățile. Autorii acestor articole s-au lansat pe făgașul speculațiilor, au dat frîu liber fanteziei, încredințînd tiparului afirmații care pun la îndoială voința de independență a României sau care sugerează intenția de a servi interese străine în dauna independenței poporului român sau a altor popoare. Afirmații de acest gen sînt în flagrant dezacord cu adevărul, ilustrează o gravă neînțelegere și necunoaștere a poporului român — a istoriei și a prezentului său —, ignoră refuzul său categoric de a fi instrumentul cuiva, hotărîrea sa de a-și apăra cu energie independența. Nu-i exclus ca asemenea atitudini să reflecte spiritul ce patronează acțiunile unor cercuri conducătoare din diferite țări, propria lor politică de negare a independenței popoarelor, de încălcare a suveranității acestora. În ceea ce privește România, lucrurile sînt clare și președintele nostru le-a afirmat fără nici un echivoc, răspicat : nu vom vinde nimănui și niciodată independența țării ! **„Nu dorim să fim instrumentul cuiva în Balcani —** arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu. Dorim ca toate popoarele balcanice să fie libere și să nu mai fie instrumentul nimănui, ci să servească numai întăririi prieteniei și colaborării între ele și cu toate celelalte popoare, cauza păcii !"**

Se cer respinse ferm speculațiile vehiculate de unele comentarii de presă referitoare la o pretinsă nouă „alianță" ce ar fi proiectată în această parte a Europei. Absurditatea unor asemenea afirmații este lesne de sesizat. După cum este binecunoscut, esența politicii românești față de Balcani se exprimă în preocuparea pentru o largă colaborare cu toate statele — indiferent de sistemul social cărora le aparțin —, pentru transformarea acestei regiuni într-o zonă a păcii, fără arme nucleare. Inițiativele României în această direcție se definesc printr-o desăvîrșită continuitate. Poporul român, celelalte popoare din această zonă — ce a fost de atîtea ori, în decursul istoriei, un teren pe care s-au ciocnit interesele marilor puteri și imperii — năzuiesc ca Balcanii să nu fie un instrument în mîna nimănui, ca toate problemele regiunii să fie soluționate de țările în cauză, direct, la masa negocierilor, fără imixtiuni străine — indiferent de unde provin acestea și de natura lor. Balcanii nu sînt „rezervația" nimănui. Statele din zonă — mici și mijlocii — sînt conștiente de riscurile pe care le implică tentativele de reîmpărțire a lumii în sfere de influență și dominație. Viitorul pașnic al Balcanilor implică eliminarea definitivă a stărilor de lucruri care ar putea să transforme, iarăși, zona într-un „butoi cu pulbere" al Europei, rol de tristă aducere aminte, determinat de manevrele imperialiste. Stabilitatea Balcanilor este inseparabilă de înlăturarea oricărei ingerințe străine. În ceea ce privește afirmațiile privind tentativele de a înjgheba ad-hoc un bloc, un pact sau o nouă alianță, trebuie să rechemăm la realități pe cei ce le ignoră. Poziția României nu îngăduie dubii : politica de bloc, a alianțelor închise constituie un anacronism, moștenire a războiului rece și dăunează cauzei destinderii, înțelegerii între popoare. România consideră că trebuie acționat pentru eliminarea blocurilor și, ca atare, nu aspiră la crearea altora noi. Partidul și statul nostru se pronunță pentru desființarea simultană a pactelor militare, inclusiv a Tratatului de la Varșovia, creat ca o urmare a înființării NATO. Renunțarea la politica de bloc se vădește a fi indispensabilă pentru o autentică securitate în Europa și în lume, pentru a impulsiona progresele în direcția dezangajării militare și dezarmării, pentru crearea unui asemenea climat în Balcani, pe întregul continent, în care fiecare națiune să se dezvolte liberă, suverană, la adăpost de ingerințe și presiuni.

■

Independența națională reprezintă coloana vertebrală a politicii externe românești, ideea care domină întreaga activitate internațională a partidului și statului nostru. Apărarea statornică a dreptului fiecărui popor la o existență suverană, potrivit cu voința sa, la afirmarea personalității sale în ansamblul internațional, se definește ca o orientare fundamentală a României socialiste. În ultimă instanță, de respectarea strictă a autonomiei și neatîrnării fiecărei națiuni depinde însăși posibilitatea promovării unei politici noi, de esență realmente democratică, în viața internațională. Cuvintele rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Brăila sintetizează, cu maximum de claritate, poziția partidului : **„Nu dorim relații în dauna independenței și suveranității poporului nostru ! Dorim raporturi care să întărească independența și suveranitatea României !"**

Prin glasul președintelui s-a făcut auzită voința țării întregi...

Eugeniu Obrea

„Politica de independență i-a adus României un mare respect în lume"

Pajim Steenkamp

președintele partidului „Apelul Creștin-Democrat" din Olanda

O delegație a „Apelului Creștin-Democrat" din Olanda, partid de guvernămînt, a făcut o vizită în România, la invitația Frontului Unității Socialiste. Condusă de președintele partidului, Pajim Steenkamp, delegația a mai cuprins doi vicepreședinți, trezorierul și secretarul cu probleme internaționale. Înainte de a părăsi țara noastră dl Steenkamp a avut amabilitatea să ne acorde un interviu.

– Din cîte știu, aceasta este prima delegație a partidului dv. care ne vizitează țara.

– Da, și chiar mai mult decît atît. Este prima delegație a unui partid creștin-democrat din țara noastră care face o vizită într-o țară socialistă din Europa. Am cunoscut multe locuri din România, am avut multe convorbiri, am văzut, firește, foarte multe lucruri.

Am avut onoarea de a fi primiți de președintele României, Nicolae Ceaușescu. Convorbirea a constituit punctul culminant al vizitei noastre. A fost o întîlnire minunată. Am avut ocazia să aflăm multe despre România, despre viața din țara dv. Președintele ne-a expus, între altele, o serie de cifre. Și, în această ordine de idei, vreau să menționez că am fost impresionat de un fapt care ar putea părea un detaliu. Președintele nu avea nici o notiță în față. Ne-a prezentat o serie de date – și vă pot asigura că au fost multe –, cifre legate de dezvoltarea țării, de viața din România. M-a impresionat extraordinar. Știți, eu însumi sînt economist de profesie. Am avut o lungă convorbire despre posibilitățile de înțelegere, despre posibilitatea unui dialog între marxiști și „creștini". Noi, în calitatea noastră de creștin-democrați olandezi, considerăm că un asemenea dialog este necesar. L-am asigurat pe președintele Nicolae Ceaușescu că dorim, din toată inima, să purtăm un asemenea dialog. Președintele a arătat că un asemenea dialog este necesar pentru cauza înțelegerii, cooperării și civilizației. O altă chestiune importantă pe care am discutat-o cu domnia-sa a fost legată de aplicarea Actului final al Conferinței de la Helsinki. De altfel, știam că președintele României a precizat, recent, într-un discurs important, că, acum, trebuie să trecem de la vorbe la fapte. Am ascultat cu mare interes ce ne-a spus președintele Nicolae Ceaușescu privitor la această chestiune. În general, din convorbirea pe care am avut-o cu președintele României, a reieșit foarte clar că există, de ambele părți, bunăvoință pentru a se face toate eforturile în vederea aplicării Actului de la Helsinki. Am venit în România animați de dorința dialogului. Desigur, mai e destul de mult pînă să ajungem la o înțelegere ; dar pentru ca înțelegerea și pacea în Europa să fie durabile, e necesar să parcurgem drumul împreună.

– Într-adevăr, chiar dacă noi sîntem marxiști și dv. creștin-democrați, există un lucru pe care îl avem în comun, și acesta e pacea. Iată de ce e important ca oamenii de bună credință să aibă dialoguri, să stea de vorbă...

– Așa e. Președintele Nicolae Ceaușescu a subliniat, în cadrul convorbirii, că unul dintre principiile de bază ale păcii este neamestecul în treburile interne ale altor popoare. Și, doresc să afirm că domnia-sa este un simbol al independenței. Sînt de acord, într-u totul, cu principiul enunțat. Un alt aspect al păcii și înțelegerii, în care sînt de acord cu președintele țării dv., e respectarea dreptului internațional. Vechii romani aveau o vorbă – nu știu dacă o cunoașteți – „per justitiam ad pacem" –, cu alte cuvinte, prin dreptate ajungem la pace. Dreptate pentru toți. Trebuie, într-adevăr, să existe dreptate pentru toți. Dar, dați-mi voie să mă întorc puțin la Helsinki. Helsinki nu e important numai în sine ; Helsinki este important și ca simbol al căii către pace, al construirii păcii. Pentru că pacea trebuie construită. Nu se poate concepe să trăim mereu într-o lume – așa cum e, din păcate, cea de acum – care se află pe muchie între război și pace, la un pas de distrugere. Totul depinde de noi, stă-n puterile noastre, ale oamenilor. Iată de ce e atît de mare nevoie de pace. Facea e, însă, rezultatul. Justiția, dreptul internațional, echitatea, neamestecul în treburile interne, dreptul la independență al fiecărui stat sînt începutul și calea. Astfel, sperăm să ne atingem scopul final, care este pacea.

– Care este opinia dv. despre politica externă a României, cum apreciați pozițiile țării noastre în diferite probleme ?

– Mă refer la unul din punctele principale – abordarea problemelor Orientului Mijlociu. I-am povestit președintelui Ceaușescu că, în timpul vacanței mele din anul acesta, am citit două cărți. Una – biografia Goldei Meir, „Viața mea" ; cealaltă – o biografie scrisă de președintele Egiptului, Anwar El Sadat, „În căutarea unei noi identități". Și, citind aceste două cărți, am găsit, firește, foarte multe puncte de vedere divergente. Și totuși, există un consens absolut, în ambele cărți, un punct de vedere comun – despre un om, și acela este președintele României. Același punct de vedere pozitiv în ambele cărți. Nu vi se pare extraordinar ? Iată, din două părți diferite, de pe două poziții diferite, doi oameni își exprimă admirația față de activitatea președintelui Nicolae Ceaușescu în ceea ce privește eforturile pentru soluționarea crizei din Orientul Mijlociu. Vorbim despre muncă pentru pace. Ei bine, aceasta înseamnă muncă pentru pace.

Admirăm, în general, atitudinea României pe arena internațională. Avem un mare respect pentru politica României de independență. Consider că această politică a președintelui – și a întregului popor român –, această voință de a trăi în mod independent v-au adus un mare respect în lume.

– Am vorbit despre România, despre Conferința de la Helsinki, despre securitate și cooperare în Europa, despre pace. Ne puteți spune cîteva cuvinte despre dialogul dintre diferitele partide din lume – partide care, deși nu au la bază aceeași concepție filozofică, doresc să conlucreze pentru binele general al omenirii ? Considerați că e important ca asemenea partide să aibă mai multe dialoguri, mai multe legături de cooperare ?

– Desigur, dialogurile dintre partide, contactele sînt importante, dar nu trebuie uitat că ultimul cuvînt îl au popoarele și guvernele. În Europa există Tratatul de la Varșovia și NATO. Problema constă în calea pe care o putem găsi pentru dezarmare în Europa – un lucru necesar, absolut necesar.

– Vital chiar !

– Da, vital. Ar trebui să se realizeze o diminuare a armamentului în Europa, și în Est și în Vest. Să micșorăm bugetele pentru armament și să folosim banii pentru lucruri mai bune, mai constructive. Numai că drumul spre dezarmare e lung. Se poate, însă, realiza ; fără îndoială, există o mare doză de bunăvoință, dar mai există încă, din păcate, și suspiciune, și lipsă de încredere.

– Partidul dv. e un partid de guvernămînt. Și știu că relațiile dintre țările noastre, dintre guvernele noastre sînt bune ; că ele s-au dezvoltat mult, după vizita președintelui României în Olanda și vizita maiestății sale regina Olandei în România. Acestea au constituit puncte culminante ale relațiilor bilaterale. Apoi, au avut loc o serie de vizite ale unor oficialități din ambele țări, care au contribuit, în continuare, la dezvoltarea relațiilor noastre...

– Într-adevăr, relațiile noastre sînt foarte bune. Există o mare simpatie în rîndurile poporului olandez, în Olanda, față de România. Și aceasta, din mai multe motive. După cum vă spuneam la început, aceasta e prima vizită pe care o face o delegație a partidului meu, o delegație a conducerii partidului. N-am fost niciodată, în nici o delegație, împreună – mă refer la toată conducerea. Nici măcar acasă. Și acum, iată-ne în țara dv., în România. Nu e semnificativ ? Sîntem foarte impresionați de ce am văzut. În timpul convorbirilor, am identificat noi posibilități de cooperare între țările noastre.

Interviu realizat de Catinca Ralea

România – Turcia: „relații rodnice de prietenie și bună vecinătate"

Besim Üstünel

profesor la Facultatea de științe politice din Ankara, senator de Istanbul din partea Partidului Republican al Poporului

Ne-a vizitat recent țara, la invitația Institutului Român pentru Relațiile Culturale cu Străinătatea (I.R.R.C.S.), senatorul Besim Üstünel, cunoscută personalitate a vieții parlamentare din Turcia. Cu această ocazie, oaspetele turc a avut întîlniri și convorbiri la Marea Adunare Națională, la Comitetul de Stat al Planificării, interesîndu-se îndeaproape de activitatea celor două organisme. El a conferit, de asemenea, cu reprezentanți ai unor instituții și organizații științifice, cu oameni de știință, împreună cu care a fost efectuat – așa cum sublinia Besim Üstünel, într-o convorbire care a avut loc la solicitarea revistei „Lumea" – un amplu schimb de experiență.

Referindu-se, în acest context, la dezvoltarea impetuoasă a României, oaspetele turc a menționat :

– Prima imagine pe care o oferă România este aceea a unei țări care a reușit să rezolve multe probleme, dacă o comparăm cu Turcia, de pildă. Ea se află, de asemenea, într-un stadiu înaintat în ce privește soluționarea altor probleme pe care le are în față. Dar am constatat că ea nu se mulțumește cu aceasta, ci caută să realizeze noi lucruri, noi mutații, își pregătește pașii următori pe calea dezvoltării. Am vizitat, de pildă, uzinele de tractoare de la Brașov. Am observat că această fabrică – unul dintre pilonii importanți ai industriei românești – se află într-un continuu efort de deschidere spre noi piețe externe, fapt care nu apare ca singular, ci este caracteristic și celorlalte unități industriale. Aceasta dovedește că România se află într-un stadiu în care și-a rezolvat pozitiv o serie de probleme de ordin economic, depune eforturi susținute pentru rezolvarea, în mai bune condiții, a noilor probleme pe care dezvoltarea le ridică în mod firesc. Este de remarcat că ea acordă o mare atenție deschiderii spre lume, sub aspect economic ; consider că aceste eforturi cuprind și domeniile politic, social, cultural etc. Apreciez că, în acest fel, România reușește să-și aducă o însemnată contribuție la pacea lumii, la pacea în regiunea noastră, a Balcanilor. Dacă, sub acest aspect, noi și dv. vom colabora mai strîns, mai apropiat, vom reuși să contribuim, în mare măsură, la instaurarea și consolidarea păcii și securității în Europa, în regiunea noastră. Iată de ce cred că dezvoltarea și amplificarea relațiilor dintre Turcia și România sînt foarte utile. Aceasta este convingerea mea fermă.

În continuare, senatorul turc a abordat o serie de aspecte ale colaborării în direcția înfăptuirii securității pe plan zonal și general-european.

– Înainte de toate, este necesar ca, în vederea instaurării păcii, colaborării, securității pe continentul nostru, să fie desfășurată continuu o activitate în spiritul și litera prevederilor Actului final de la Helsinki. Sub acest aspect, reuniunea de la Belgrad poate nu a dat rezultate satisfăcătoare din anumite puncte de vedere, dar apare clar că este absolut necesar să depunem eforturi susținute pentru ca viitoarea conferință de la Madrid să-și atingă obiectivele în ce privește pacea pe continent, astfel încît ea să fie încununată de succes. Un rol deosebit, în acest sens, revine parlamentelor și parlamentarilor, care pot contribui, într-o măsură însemnată, la apropierea între popoare, la întărirea și aprofundarea procesului de înfăptuire a securității pe continent. Este necesar să facem tot ceea ce ne stă în puteri pentru continuarea procesului destinderii în întreaga lume ; în mod special în Balcani și în Orientul Mijlociu, trebuie să depunem eforturi în direcția apropierii mai mari, pe diferite căi, a țărilor și popoarelor, să facem să se uite rănile trecutului și, urmărind obiectivele unei politici progresiste, să realizăm în practică principiile unei politici noi, de pace și colaborare pe plan regional. În acest sens, țările din regiunea noastră pot realiza lucruri mari, nu numai în ce privește relațiile politice, sociale sau culturale, ci cu precădere în domeniul economic, pe baza avantajului reciproc. O prietenie lungă și sinceră trebuie să aibă ca rezultat acest lucru. Apare evident că țările din regiunea noastră nu pot rezolva singure, izolat, o serie de probleme. De aceea, sînt necesare colaborarea și eforturile pentru înfăptuirea securității, astfel încît popoarele să devină mai puternice din punct de vedere economic, să-și consolideze independența și suveranitatea națională. Cred că, pe drumul deschis de președintele Nicolae Ceaușescu, pe drumul urmat, în Turcia, de primul nostru ministru Bülent Ecevit, atît România, cît și Turcia reușesc să realizeze misiunea care le revine și vor putea realiza lucruri și mai mari în viitor.

Referitor la relațiile de prietenie și colaborare dintre România și Turcia, interlocutorul nostru a spus :

– Relațiile existente între România și Turcia, amplificarea lor pot și trebuie să fie un exemplu pentru celelalte țări. Am în vedere, în primul rînd, faptul că ele pot fi un exemplu în ce privește buna vecinătate, prietenia și colaborarea reciproc avantajoasă. Pentru că, așa cum spuneam, uitînd de neînțelegerile, de rănile trecutului, avem datoria să promovăm o politică îndreptată spre viitor, astfel încît pacea să fie trainică, atît în regiunea noastră, cît și în lume.

În altă ordine de idei, oaspetele turc a relevat :

– Atît guvernul nostru, cît și Partidul Republican al Poporului, ca partid social-democrat, consideră că țări ca ale noastre, dezvoltînd relații multilaterale – politice, economice, sociale etc. –, acestea nerămînînd îndreptate într-o singură direcție, instaurînd raporturi echitabile, pe multiple planuri, vor servi deopotrivă interesele lor naționale și cele internaționale. Depunînd eforturi în acest sens, țări ca România și Turcia pot oferi un exemplu țărilor sărace, țărilor subdezvoltate, țărilor foarte sărace ; ele caută să fie de folos acestor țări, avînd în vedere tocmai experiența pe care, și ele, au trăit-o. Apreciez că, sub acest aspect, România a realizat pași importanți înainte.

Instaurarea unei noi ordini economice internaționale este un deziderat care, în nici un caz, nu poate fi ocolit, neglijat. Începutul a fost bun, oportun, aș putea spune chiar puțin întîrziat ; există diferite forțe care vor să împiedice acest curs, dar, în perspectiva istoriei, ele sînt sortite eșecului. Ceea ce mi se pare important este faptul că țări în curs de dezvoltare, cum sînt România și Turcia, pot contribui, în mare măsură, fie prin experiența lor, fie prin nivelul științei și tehnologiei la care au ajuns, fie prin dezvoltarea colaborării bi și multilaterale, la rezolvarea unor mari probleme cu care sînt confruntate țările sărace, subdezvoltate ale lumii. Iată de ce apreciez că țările noastre sînt, în general, confruntate aproximativ cu aceleași probleme ; în acest context, România și Turcia pot realiza o bună colaborare și pe plan internațional.

Convorbire realizată de Ruse Nedelea

„România și Mexicul au o contribuție deosebită la efortul de instaurare a unei noi ordini economice internaționale"

Dr. Bibiano Osorio Tafall

director general al Centrului de studii economice și sociale al lumii a treia din Mexic

Pentru a doua oară oaspete ale țării noastre, dr. Bibiano Osorio Tafall a avut amabilitatea de a ne acorda un interviu. Discuția a debutat pe tema profilului și obiectivelor instituției pe care o conduce :

– Cînd Luis Echeverria era președintele Mexicului, către sfîrșitul mandatului, el a avut inițiativa de a crea un centru de studii pentru problemele sociale și economice ale țărilor lumii a treia. Acesta împlinește deja doi ani de existență.

Este o realitate faptul că azi, la conferințele internaționale, țările lumii a treia vorbesc cu o sinceritate și cu o convingere mult mai puternice decît înainte. Față de această situație, strategia țărilor dezvoltate constă în „a diviza". Deci, dacă statele în curs de dezvoltare nu adoptă o atitudine solidară în punerea problemelor la reuniunile internaționale, mă îndoiesc că se va putea ajunge la o nouă ordine economică. În acest scop, s-a creat acest forum – care să nu se

mai afle la New York, San Francisco etc. –, tocmai pentru a se discuta toate problemele prioritare care confruntă țările lumii a treia.

– Înțeleg că susțineți creșterea rolului țărilor în curs de dezvoltare, al statelor mici și mijlocii în crearea noii ordini economice internaționale.

– Asupra punctelor esențiale, România și Mexicul sînt de aceeași părere. S-au stabilit, de altfel, relații foarte strînse între cele două țări. Pe de altă parte, trebuie subliniat că atît România cît și Mexicul desfășoară o politică internațională onestă, bazată pe respectarea principiilor ce trebuie să guverneze în relațiile dintre state. În efortul pentru crearea unei noi ordini economice internaționale, ambele țări au o contribuție deosebită în a convinge celelalte state de necesitatea de a adopta o poziție solidară, de a-și pune de acord interesele naționale cu cele ale celorlalți parteneri. Este adevărat că la Conferința Nord-Sud s-a desfășurat, de fapt, un dialog al surzilor, pentru că țările bogate au vorbit aceeași limbă – chiar dacă ea este franceză sau engleză – și nu s-a ajuns la nici un rezultat. Dar cred că trebuie să fim, totuși, optimiști : în urmă cu 5–10 ani, nu era posibil ca, în cadrul Adunării Generale a O.N.U. sau la reuniunile UNCTAD, să se vorbească în felul în care o fac azi țările lumii a treia. Cred că, puțin cîte puțin, progresele vor fi din ce în ce mai vizibile.

– Îndelungata dv. activitate în slujba Națiunilor Unite și experiența cîștigată ca reprezentant al O.N.U. în medierea unor conflicte interstatale îndreptățesc, cred, rugămintea de a aborda problema mijloacelor pașnice de reglementare a litigiilor.

– Am fost funcționar al Națiunilor Unite timp de aproape 30 de ani și am lucrat în toate regiunile lumii, începînd cu America Latină. În ultimul timp, am fost reprezentantul O.N.U., de pildă, în Cipru.

Am participat la numeroase întîlniri internaționale asupra problemei medierii. Este o temă relativ modernă ; spre deosebire de arbitraj sau de reuniunile de consultări, rolul mediatorului mi se pare mult mai dificil. Eu cred că, în viitor, medierea poate deveni o problemă științifică. S-a observat că, în general, cînd problemele sau conflictele internaționale nu sînt aduse în fața Națiunilor Unite, eforturile, oricît de nobile, au eșuat. În aceste condiții crește, bineînțeles, rolul O.N.U. – unde, de o bună bucată de vreme o serie de hotărîri se iau pe baza așa-numitului consens.

– Ca mexican, cum priviți către România ?

– Trăim într-o lume în care mijloacele de comunicare în masă micșorează considerabil distanțele. Depărtarea – care, înainte, separa atît de mult țările – azi, practic, nu mai contează. Un eveniment este cunoscut în toată lumea, la foarte puțin timp de la producerea sa. Astfel că și unii și ceilalți – respectiv românii și mexicanii – pot fi la curent cu ceea ce se realizează în fiecare din țările lor. Dar eu cred că, în plus, între noi există anumite afinități – de origine, culturale, sentimentale chiar.

Există, desigur, între noi și deosebiri : România este un stat socialist, în care a fost desființată proprietatea privată asupra mijloacelor de producție, în timp ce statul mexican este o combinație între diferite elemente, o combinație nu întotdeauna foarte fericită – o economie capitalistă, alături de o economie a întreprinderilor de stat. Dar eu am convingerea că Mexicul va progresa către o formulă mai bună de conviețuire națională : creșterea economică a fost extraordinară, mai ales în ultimii 30–35 de ani, dar beneficiile acestei creșteri au îmbunătățit situația celor care deja erau înstăriți. Trebuie, de aceea, să facem un mai consecvent efort pentru ca aceste rezultate să se repercuteze asupra marii mase a populației.

Interviu realizat de
Anca Voican

O nouă expresie a relațiilor de prietenie româno-coreene

Mesajul de prietenie frățească adresat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, cu prilejul celei de-a XXX-a aniversări a creării R.P.D. Coreene și înmînat, într-un cadru solemn, tovarășului Kim Ir Sen, secretar general al Comitetului Central al Partidului Muncii din Coreea, președintele Republicii Populare Democrate Coreene, de către tovarășul Manea Mănescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-ministru al guvernului român, aflat la Phenian în fruntea delegației de partid și guvernamentale române, care a participat la manifestările organizate de marea sărbătoare a poporului coreean, reprezintă o nouă și pregnantă expresie a legăturilor de strînsă prietenie, colaborare frățească și solidaritate militantă dintre cele două partide, țări și popoare. Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au transmis urări de sănătate și fericire tovarășului Kim Ir Sen și tovarășei Kim Săng E, iar poporului coreean prieten — noi succese, prosperitate și fericire. Mulțumind călduros pentru mesajul frățesc, tovarășul Kim Ir Sen a rugat să se transmită, din partea sa și a tovarășei Kim Săng E, bunului prieten, președintelui Nicolae Ceaușescu, precum și tovarășei Elena Ceaușescu un salut cordial, alese urări de sănătate și multă fericire, iar poporului frate român — noi și mari succese pe calea prosperității și progresului.

Prietenia româno-coreeană are adînci rădăcini în trecutul glorios de luptă al celor două popoare împotriva dominației și asupririi străine, pentru eliberare națională și socială. Încă de la început, poporul român și-a manifestat sprijinul și solidaritatea activă cu lupta dreaptă a poporului coreean în războiul pentru apărarea patriei sale, pentru înfăptuirea aspirației sale vitale de unitate națională, Partidul Comunist Român, România susținînd, cu hotărîre și consecvență, inițiativele și propunerile constructive ale R.P.D. Coreene, ale președintelui său, tovarășul Kim Ir Sen, vizînd reducerea încordării și eliminarea confruntării militare dintre Nord și Sud, reluarea contactelor și îmbunătățirea relațiilor dintre cele două părți ale țării, ca premise ale reunificării.

Raporturile de prietenie și colaborare multilaterală dintre România și R.P.D. Coreeană sînt ferm statornicite pe o linie continuu ascendentă, constituind, așa cum sublinia, recent, tovarășul Nicolae Ceaușescu, un exemplu de colaborare între două țări socialiste. Rolul determinant în dezvoltarea, pe planuri ample, a relațiilor reciproce, în neobosita identificare a noi posibilități de diversificare și adîncire a conlucrării, în avantajul celor două popoare, l-au avut întîlnirile și convorbirile rodnice dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Kim Ir Sen, purtate la Phenian și București, în 1971 și, respectiv, în 1975, precum și, în luna mai a acestui an, în capitala R.P.D. Coreene, ca urmare a vizitei oficiale efectuate în această țară prietenă de conducătorul statului și partidului român. Primind delegația de partid și guvernamentală română, tovarășul Kim Ir Sen a evocat, de altfel, cu multă satisfacție rezultatele deosebit de fructuoase ale vizitei din această primăvară a tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în R.P.D. Coreeană, care a înscris o nouă pagină în bogata cronică a raporturilor de prietenie dintre partidele, țările și popoarele coreean și român. Totodată, președintele Kim Ir Sen a subliniat cu multă căldură prietenia ce îl leagă de președintele Nicolae Ceaușescu, relațiile frățești dintre partidele, țările și popoarele noastre, dînd o înaltă apreciere legăturilor bilaterale coreeano-române.

După cum se știe, în luna mai, cu prilejul convorbirilor româno-coreene la cel mai înalt nivel, a fost semnată Declarația comună privind aprofundarea prieteniei, solidarității și dezvoltarea colaborării frățești dintre Partidul Comunist Român și Partidul Muncii din Coreea, dintre România și R.P.D. Coreeană, precum și alte documente ce exprimă, în mod concret, voința comună de dezvoltare în continuare și intensificare a legăturilor bilaterale, de ridicare a acestora pe noi trepte.

În cursul convorbirilor între tovarășul Manea Mănescu și tovarășul Li Gion Ok, membru al Comitetului Politic al C.C. al Partidului Muncii din Coreea, premierul Consiliului Administrativ al R. P. D. Coreene, aceștia au subliniat importanța hotărîtoare pe care o au întîlnirile la nivel înalt, marea prietenie dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Kim Ir Sen în dezvoltarea trainică a raporturilor frățești statornicite între partidele, țările și popoarele noastre. Exprimîndu-și satisfacția pentru rezultatele pozitive înregistrate în dezvoltarea relațiilor româno-coreene pe plan politic, economic, tehnico-științific și cultural, cei doi șefi de guvern au procedat la o analiză a stadiului relațiilor economice, a acțiunilor de cooperare și specializare în producție, a realizării în comun a unor obiective industriale pe teritoriul R. P.D. Coreene stabilite de conducătorii celor două țări. Prim-miniștri României și R. P. D. Coreene au exprimat, totodată, hotărîrea celor două guverne de a întreprinde măsuri concrete pentru transpunerea exemplară în practică a hotărîrilor președinților Nicolae Ceaușescu și Kim Ir Sen privind continua întărire a prieteniei frățești și a colaborării fructuoase româno-coreene.

Poporul român, care se bucură sincer și dă o înaltă apreciere realizărilor remarcabile obținute de poporul coreean prieten în edificarea noii orînduiri și care sprijină deplin propunerile constructive ale Partidului Muncii din Coreea și R.P.D. Coreene privind retragerea trupelor străine de pe teritoriul sud-coreean, unificarea pașnică și independentă a patriei, fără nici un amestec din afară, nutrește convingerea că bunele raporturi statornicite între ele se vor amplifica și adînci în continuare în spiritul Tratatului de prietenie și colaborare semnat în 1975, a Declarației și hotărîrilor adoptate la nivel înalt, în acest an, la Phenian, în beneficiul propriu, al cauzei progresului și păcii în lume.

Vasile Crișu

Înaintea celei de-a XXXIII-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U.

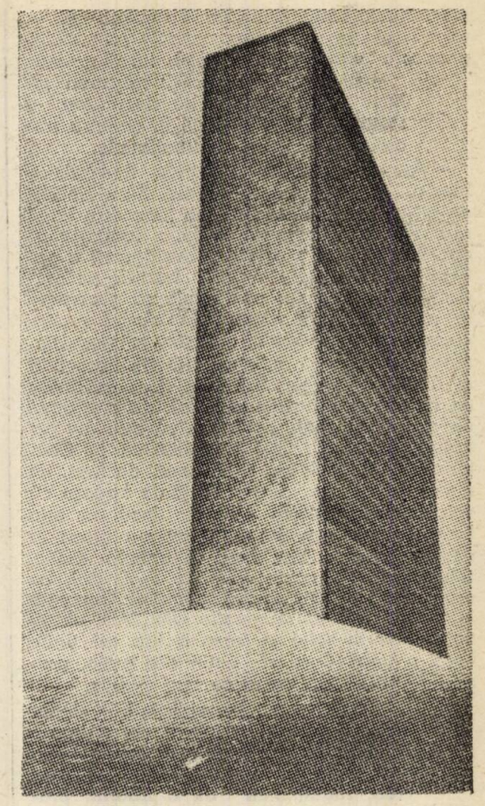

Exigențe ale creșterii rolului O.N.U. în soluționarea problemelor lumii contemporane

Vasile Gliga

La 19 septembrie, se deschid la New York lucrările celei de a XXXIII-a sesiuni a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite. Mai mult ca oricînd în trecut, în cele mai largi cercuri ale opiniei publice internaționale se face astăzi simțit curentul care urmărește și așteaptă cu interes creșterea contribuției Organizației mondiale la soluționarea, în interesul tuturor popoarelor, cu participarea tuturor statelor, a marilor probleme ce confruntă umanitatea.

În magistrala sa expunere din 3 august a.c. la ședința activului central de partid și de stat, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, sublinia că **„este necesar să asigurăm creșterea rolului Organizației Națiunilor Unite, a altor organisme internaționale în soluționarea problemelor complexe ale lumii contemporane. Aceste organisme asigură cadrul organizatoric cel mai bun, în actualele împrejurări, pentru participarea activă a tuturor statelor la soluționarea problemelor, pentru afirmarea cu putere în lume a principiilor dreptului internațional, a politicii de egalitate între toate țările lumii".**

De altfel, vocația Națiunilor Unite a fost reamintită, în termeni de o pilduitoare limpezime, de la însăși tribuna forului plenar al instituției mondiale, în cuvîntarea rostită de președintele Nicolae Ceaușescu la sesiunea jubiliară a O.N.U., la 19 octombrie 1970. Arătînd că, la crearea O.N.U., s-a avut în vedere ca toate națiunile planetei să-și unească eforturile pentru făurirea unei păci durabile, care să asigure dezvoltarea liberă a fiecărui popor, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** exprima un nobil mesaj umanist prin evidențierea faptului că popoarele, oamenii **„înțeleg tot mai mult că stă în puterea lor să înfăptuiască pe planeta noastră o lume a colaborării între națiuni libere și egale în drepturi, să pună capăt războaielor dintre state, să asigure o pace trainică în stare să permită realizarea bunăstării întregii omeniri".** Acest mesaj este potențat de poziția activă și constructivă a țării noastre în toate domeniile de activitate ale Organizației. Numeroasele inițiative avansate de România la O.N.U., în instituțiile specializate din sistemul Națiunilor Unite, ilustrează încrederea pe care țara noastră o are în vocația organizațiilor internaționale, în aptitudinea acestora de a contribui la extinderea colaborării multilaterale dintre toate statele lumii, pe baza principiilor noi ale relațiilor dintre state — deplina egalitate în drepturi, respectul independenței și suveranității naționale, al neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, respectarea integrității teritoriale, nerecurgerea la forță și la amenințarea cu forța, dreptul sacru al fiecărui popor de a se dezvolta de sine stătător, potrivit voinței și aspirațiilor sale — singurele principii care pot asigura o evoluție democratică a vieții politice mondiale, raporturi de prietenie și colaborare între toate națiunile, întărirea păcii și securității în lume.

De altfel, Organizația Națiunilor Unite a oferit cadrul în care au fost adoptate o serie de documente la a căror elaborare România a luat parte activă — cum sînt Declarația asupra principiilor de drept internațional privind relațiile prietenești și cooperarea între state, Carta drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor, Declarația și Programul de acțiune pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale — care constituie jaloane importante în procesul de edificare a unui sistem nou de principii și norme de relații internaționale.

Preocuparea României față de creșterea rolului O.N.U. în viața internațională reprezintă una din permanențele definitorii ale participării sale, de peste 22 ani, în această Organizație. Conștiința răspunderii față de destinele instituției mondiale, precum și necesitatea unei abordări globale a tuturor aspectelor privind întărirea Națiunilor Unite au determinat guvernul român să ceară, în 1972, înscrierea pe ordinea de zi a Adunării Generale a punctului intitulat „Creșterea rolului Organizației Națiunilor Unite în menținerea și întărirea păcii și securității internaționale, în dezvolta-

rea colaborării între toate națiunile, în promovarea normelor dreptului internațional în relațiile dintre state". Însemnătatea și oportunitatea inițiativei românești au fost general recunoscute și, în anul 1975, a fost creat Comitetul special pentru Carta O.N.U. și creșterea rolului Organizației, organ compus din 47 de state, printre care și România.

Conform unei înțelegeri realizate prin consens, Comitetul a examinat, la ultima sesiune din acest an, problema sporirii contribuției O.N.U. la soluționarea pe cale pașnică a diferendelor internaționale și raționalizarea procedurilor Organizației. A fost evidențiată necesitatea întăririi capacității de acțiune a O.N.U. în prevenirea stărilor conflictuale și în reglementarea, pe căi exclusiv pașnice, a oricăror diferende dintre state. A fost puternic subliniată primordialitatea negocierilor diplomatice dintre state, ca mijloc fundamental de rezolvare a conflictelor. România a reînnoit propunerea sa privind înființarea unei Comisii permanente a Adunării Generale, care să îndeplinească funcții de mediere, bune oficii și conciliere. Un asemenea organ ar trebui să fie deschis participării tuturor statelor membre, oferindu-le tuturor posibilitatea de a aduce o contribuție efectivă la soluționarea problemelor litigioase. Existența unei asemenea Comisii ar contribui la crearea condițiilor necesare pentru creșterea încrederii statelor membre în rolul pe care O.N.U. trebuie să-l aibă în menținerea păcii și securității internaționale. România a subliniat necesitatea adoptării unor măsuri pentru grăbirea procesului de codificare a principiilor și normelor menite să guverneze reglementarea pașnică a diferendelor și a adus, din nou, în atenția Comitetului, propunerea de elaborare a unui instrument internațional care să consacre căi și modalități concrete de abordare și soluționare a conflictelor.

Organizației Națiunilor Unite îi revin mari sarcini în înfăptuirea obiectivelor noii ordini internaționale, ale dezangajării militare și dezarmării, în promovarea unor relații noi, consecvent democratice, între toate statele lumii.

După cum este cunoscut, începînd cu anul 1974, în cadrul O.N.U. și al instituțiilor specializate, au fost inițiate negocieri avînd ca obiectiv instaurarea unei noi ordini economice internaționale. Rezultatele obținute pînă acum, în această direcție, nu sînt satisfăcătoare, iar tratativele angajate în prezent se află în impas sau stagnează. Negocierile din ultimii ani au evidențiat, și mai mult, dorința țărilor capitaliste dezvoltate de a-și impune punctele de vedere.

În aceste condiții, sînt necesare noi eforturi pentru înregistrarea, în timpul cel mai scurt, de progrese în principalele domenii ale înfăptuirii noii ordini economice internaționale. Așa cum a subliniat președintele **Nicolae Ceaușescu, „lichidarea subdezvoltării și făurirea noii ordini economice internaționale, promovarea unor relații economice bazate pe principii de deplină egalitate constituie, în fond, o continuare nemijlocită a luptei împotriva imperialismului și colonialismului"**, luptă la care O.N.U. — prin însăși vocația sa și principiile care îi călăuzesc activitatea — este deplin angajată.

Un rol deosebit de important, în această privință, revine sesiunii speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrată problemelor noii ordini economice, care va avea loc în anul 1980. În perioada următoare, este necesar să se acționeze intens pentru pregătirea temeinică a acestei sesiuni, care, potrivit concepției țării noastre, va trebui să adopte un document clar, ferm, care să stabilească principiile, orientările și căile pentru lichidarea subdezvoltării și instaurarea unor relații internaționale de tip nou, bazate pe egalitate, dreptate și echitate.

După adoptarea documentului final de către sesiunea specială a Adunării Generale, din mai-iunie a.c., Organizației Națiunilor Unite îi revin sarcini sporite în domeniul dezarmării. Analiza îndelungatelor discuții și negocieri privind dezarmarea, desfășurate pe parcursul a peste trei decenii, duce la concluzia, relevată frecvent de România, că rezultatele cu totul nesatisfăcătoare din acest domeniu se datorează, în bună măsură, caracterului nedemocratic al mecanismelor de negociere existente. Organizația Națiunilor Unite a fost adesea evitată sau chiar ignorată. Problemele de fond ale dezarmării au fost sustrase competențelor O.N.U., rezoluțiile și apelurile sale nesocotite, organismele ei subsidiare au fost paralizate, creîndu-se structuri paralele, în afara cadrului Organizației.

Dezarmarea constituie o preocupare esențială a tuturor popoarelor, a tuturor statelor, un deziderat vital al omenirii, o cerință majoră a păcii și destinderii și trebuie, ca atare, să constituie efortul participării tuturor statelor la căutarea soluțiilor. Acest efort trebuie continuat în forumul cel mai adecvat, și anume în O.N.U.

România consideră că trebuie să se producă o schimbare radicală în abordarea problemelor dezarmării, în sensul întăririi și recunoașterii generale a rolului O.N.U. în acest domeniu. Organizația trebuie să fie implicată și să acționeze nemijlocit și cu eficiență pentru oprirea cursei înarmărilor, să exercite competențe directe privind negocierea, perfectarea și controlul aplicării măsurilor de dezarmare. În acest spirit concepe România noile organisme de deliberare și negociere stabilite la sesiunea specială a Adunării Generale consacrată dezarmării, care vor trebui să funcționeze, în viitor, sub autoritatea indivizibilă a Adunării Generale, căreia să-i prezinte rapoarte asupra stadiului negocierilor și a rezultatelor obținute. Comisia dezarmării a O.N.U., revitalizată, trebuie să-și atribuie un rol sporit în urmărirea și îndrumarea negocierilor de dezarmare.

Evoluția vieții internaționale cere imperios îmbunătățirea structurii, organizării și funcționării O.N.U., astfel încît să poată fi asigurată participarea activă, directă, întemeiată pe deplina egalitate în drepturi, a tuturor statelor membre, în examinarea democratică și soluționarea marilor probleme ale contemporaneității.

Țara noastră subliniază, în mod constant, necesitatea creșterii atribuțiilor Adunării Generale a O.N.U. — organul deliberativ cel mai reprezentativ al Națiunilor Unite. România se pronunță, de asemenea, pentru extinderea practicii ținerii unor reuniuni ale O.N.U. și ale organelor sale în diferite state membre, pentru aplicarea consecventă a principiului repartizării geografice echitabile a locurilor în toate organismele O.N.U. În același context se înscriu propunerile românești referitoare la îmbunătățirea și raționalizarea metodelor de lucru ale Secretariatului O.N.U., la reducerea personalului și a cheltuielilor mereu sporite ale Organizației, la repartizarea și folosirea mai judicioasă a fondurilor, dimensionarea rațională a aparatului și evitarea creșterii nejustificate a structurilor sale.

Măsura care se impune astăzi cu acuitate, promovată constant de România, este recunoașterea necesității de a se spori capacitatea de acțiune a O.N.U. în examinarea și soluționarea marilor probleme ale vieții internaționale. În acest spirit, România acționează consecvent pentru creșterea rolului Organizației Națiunilor Unite și al altor organizații internaționale, care oferă posibilitatea participării active a tuturor națiunilor, îndeosebi a țărilor mici și mijlocii, la soluționarea problemelor complexe ale vieții internaționale. Țările mici și mijlocii, țările în curs de dezvoltare, nealiniate, sînt profund interesate ca Națiunile Unite să fie un instrument eficace al păcii, securității și colaborării universale, capabil să răspundă pe deplin comandamentelor epocii în care trăim, să contribuie efectiv la statornicirea unei noi ordini internaționale, la înfăptuirea dezarmării, la făurirea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

Sesiunea Adunării Generale a O.N.U., care se va deschide peste cîteva zile, are de examinat un amplu portofoliu de probleme : 129 de puncte figurează pe ordinea de zi provizorie. Vasta problematică a dezarmării ; desăvîrșirea lichidării colonialismului ; sarcinile elaborării unei noi strategii internaționale a dezvoltării ; evaluarea aplicării rezoluțiilor O.N.U. referitoare la statornicirea unei noi ordini economice internaționale ; cooperarea tehnică între țările în curs de dezvoltare ; știința și tehnologia în slujba dezvoltării ; problemele alimentare ; drepturile omului — reține atenția prin largul evantai de aspecte concrete care vor permite statelor membre să abordeze, cu toată responsabilitatea, căile de instaurare a unor relații de tip nou între toate țările lumii.

Succedînd unei sesiuni speciale consacrate dezarmării, dezbaterile privitoare la acest subiect vor avea o pondere și mai mare decît în trecut în economia generală a deliberărilor.

Lupta pentru lichidarea ultimelor vestigii ale colonialismului, luptă la care România are o contribuție unanim apreciată, figurează pe agenda apropiatei sesiuni cu 12 puncte, printre care un loc de seamă îl ocupă, ca și în anii trecuți, discutarea problemei Namibiei, a Rhodesiei de sud și a raportului cu privire la realizarea Declarației privind acordarea independenței țărilor și popoarelor coloniale. Vor fi examinate, de asemenea, și unele probleme conflictuale, precum situația din Orientul Mijlociu — inclusiv exercitarea drepturilor inalienabile ale poporului palestinian — și situația din Cipru.

Vor fi în atenție, în continuare, punctele privind întărirea securității internaționale și încheierea unui tratat mondial de nerecurgere la forță și la amenințarea cu forța în relațiile internaționale.

Problematica social-umanitară este bogat reprezentată la sesiune prin 24 de puncte, printre care un loc de prim rang îl ocupă examinarea propunerilor avansate de România și alte state în legătură cu extinderea colaborării internaționale în asigurarea condițiilor de viață, muncă, învățămînt și educație care preocupă tineretul din întreaga lume, precum și angajarea mai eficientă a tinerei generații la procesul dezvoltării naționale.

La mai multe puncte de pe agendă, România este prezentă cu inițiative proprii. Printre acestea, o incontestabilă actualitate o are, ca și în anii trecuți, examinarea raportului Comitetului special pentru Carta O.N.U. și creșterea rolului Organizației.

Așa cum se arată în comunicatul ședinței Comitetului Politic Executiv, care a aprobat directivele privind participarea României la lucrările celei de-a XXXIII-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U., întreaga activitate a delegației noastre va fi consacrată promovării tezelor și liniilor directoare cuprinse în hotărîrile Congresului al XI-lea și Conferinței Naționale ale partidului, în expunerile tovarășului Nicolae Ceaușescu.

De la King David la Camp David

Camp David. Aspect de la reuniunea tripartită privind Orientul Mijlociu. În imagine : președintele S.U.A., Jimmy Carter, președintele Egiptului, Anwar El-Sadat, și premierul israelian Menahem Begin, în cursul convorbirilor

La 6 septembrie a.c. s-a deschis la Camp David, reședința de week-end a președinților S.U.A., reuniunea tripartită dedicată păcii în Orientul Mijlociu, cu participarea președintelui american Jimmy Carter, a președintelui egiptean Anwar El-Sadat și a premierului israelian Menahem Begin. În momentul cînd rîndurile de mai jos pornesc spre tipar, reuniunea continuă și, după aprecierile agențiilor de presă, se pare că, deși intrată într-o fază decisivă la începutul acestei săptămîni, ea nu se va încheia, totuși, înainte de mijlocul săptămînii. Desfășurate într-o atmosferă de izolare totală față de urechi indiscrete, rezultatele reuniunii sînt încă nebuloase, comentariile corespondenților de presă aflați la centrul de informare de la Thurmont — localitate situată la 34 km de Camp David — bazîndu-se mai mult pe imaginație decît pe fapte reale, ceea ce demonstrează că, deocamdată, orice evaluare a stadiului convorbirilor se dovedește prematură.

Anul trecut, la 19 noiembrie, într-un salon al hotelului de lux King David din Ierusalim, aveau loc, pentru prima oară, convorbiri la nivel înalt între o țară arabă și Israel, după o perioadă de aproape trei decenii de încordare, presărată pe parcurs cu nu mai puțin de patru războaie sîngeroase. Protagoniștii reuniunii de atunci, de la King David, erau președintele Egiptului, Anwar El-Sadat, și premierul israelian Menahem Begin, care aveau să se mai întîlnească încă o dată, o lună și ceva mai tîrziu, la Ismailia, pe malul vestic al Canalului Suez. După cum ne amintim, modul nou de a aborda problemele situației din Orientul Mijlociu, datorat gestului spectaculos al președintelui Sadat, a stîrnit, la început, interesul deosebit al opiniei publice mondiale, mulți observatori fiind tentați, pentru moment, să considere foarte apropiată stabilirea păcii în această zonă atît de frămîntată.

Optimismul născut în perioada dintre convorbirile la nivel înalt, de la Ierusalim și Ismailia, a început să se răcească în momentul cînd comitetele mixte, militar și politic, și-au început lucrările la Cairo și Ierusalim, conturîndu-se cu claritate divergențe serioase de opinii asupra căilor de rezolvare a principalelor probleme privind reglementarea situației din Orientul Mijlociu ; aceasta — pe măsură ce se deslușea că expresia diplomației israeliene — „totul este negociabil" — reprezenta, în realitate, foarte puțin din suma punctelor ce-și așteptau o rezolvare echitabilă. A urmat, apoi, o pauză de șapte luni, cînd contactele directe au fost practic rupte, negocierile purtîndu-se pe terțul canal al diplomației americane, șeful acesteia efectuînd naveta între cele două părți pentru a încerca o reanimare a dialogului. Aceasta a subliniat odată mai mult interesul deosebit al politicii Statelor Unite față de zona respectivă, cu evidentă pondere în actualul context mondial. Interes, desigur, nu numai de ordin petrolier, ce a determinat, se pare, în ultimul timp, anumite nuanțări în politica americană față de zona Orientului Mijlociu, politică, o lungă perioadă, unilaterală.

Angajate într-un larg ajutor de ordin militar acordat Israelului (tradus în cifre prin 600 dolari, anual, pentru fiecare locuitor al acestei țări), Statele Unite încearcă, de mai mult timp, să-și reechilibreze politica în Orientul Mijlociu și, desigur, insistențele sale privind sprijinirea dialogului arabo-israelian au la bază o astfel de orientare. Drumul de la King David la Camp David — care a trecut și pe la Castelul Leeds din Anglia, unde s-au întîlnit în iulie șefii diplomației egiptene, israeliene și americane — a fost marcat de încercările constante ale Israelului de a escamota abordarea eficientă a problemelor de bază ale unei reglementări în Orientul Mijlociu — retragerea Israelului din teritoriile ocupate, rezolvarea justă a problemei palestiniene, asigurarea securității tuturor statelor din zonă, și, se înțelege, și a Israelului. Aceste trei probleme constituie un tot, problema securității neputînd fi, în nici un caz, desprinsă de rezolvarea celorlalte două, știut fiind că ocuparea de teritorii străine, dominarea unui alt popor nu pot să favorizeze înțelegerea, bunăvecinătatea, pacea. Fără o schimbare substanțială a poziției israeliene față de problemele-cheie ale reglementării, este greu de presupus că reuniunea de la Camp David va duce la rezultate mai substanțiale decît întîlnirea de la Leeds.

În cursul primei săptămîni, liderii celor trei țări s-au întîlnit de cinci ori în plen și de alte cîteva ori separat. Președintele Carter — care a făcut navetă între cabanele oaspeților săi, aflate ce-i drept la mai puțin de o sută de metri una de alta — s-a străduit, se pare, să micșoreze distanța dintre pozițiile politice, dar, după cum comentează presa americană folosind „surse competente", dialogul de la Camp David s-a arătat a progresa „foarte lent". Pentru a destinde spiritele, președintele american a oferit oaspeților o paradă de o oră și jumătate a unei unități de infanterie marină pe terenul de aterizare a elicopterelor de la Camp David, iar, duminică, au vizitat împreună istoricul cîmp de luptă de la Gettysburg unde, în 1863, s-a desfășurat una dintre cele mai mari bătălii ale războiului de secesiune, aici fiind uciși și răniți, în decurs de trei zile, peste 50 000 de soldați sudiști și nordiști. Vizita la Gettysburg, situat la 40 km de Camp David, a permis ziariștilor de la Thurmont o ieșire din izolarea în care au fost ținuți. Fiind abordat de ei, premierul Begin le-a declarat laconic, referindu-se la prezența, împreună, a celor trei principali interlocutori, că ei „pot constata că lucrurile merg bine". O zi mai tîrziu, Jody Powell, purtătorul de cuvînt al Casei Albe, încercînd să fie mai explicit, le-a spus ziariștilor la Thurmont : „Nici optimismul, nici pesimismul nu sînt justificate pentru moment. Să așteptăm și să vedem".

Ceea ce, fără îndoială, denotă că negocierile de la Camp David nu s-au dovedit a fi deloc ușoare.

Crăciun Ionescu

Camp David, unde a început, la 6 septembrie a.c., reuniunea tripartită la nivel înalt americano-egipteano-israeliană, este amplasat, într-o zonă muntoasă (munții Catoctin), în mijlocul a 60 hectare de pădure. Reședință de odihnă a președinților americani, începînd din 1942, complexul de la Camp David se compune din zece cabane, construite din bîrne, la care se adaugă o sală pentru proiecții cinematografice, o piscină, un bowling și un teren de tenis. Distanța de 100 km care-l desparte de Washington poate fi acoperită cu ajutorul elicopterului într-o jumătate de oră.

Amenajat cu 36 de ani în urmă de președintele de atunci al S.U.A., Franklin Roosevelt, care-l botezase „Shangri-la", complexul a servit, în timpul celui de al doilea război mondial, pentru întîlnirile acestuia cu Churchill și Eden. Președintele Eisenhower l-a rebotezat după numele nepotului său, David ; și el, ca și predecesorii săi de la Casa Albă, l-a folosit pentru diverse reuniuni la nivel înalt cu oaspeți din Europa și alte continente. Protejat de două rînduri de grilajuri cu curent electric și păzit de unități ale infanteriei de marină și trupelor de comando terestre, Camp David a fost complet izolat de exterior pe timpul actualei reuniuni tripartite. De altfel, cea mai apropiată localitate este Thurmont, situată la 34 km, unde s-a organizat centrul internațional de presă, aici avînd loc întîlnirile de informare a ziariștilor cu purtătorul de cuvînt al Casei Albe, Jody Powell.

LISABONA

Guvernul în confruntarea parlamentară

Începute luni, dezbaterile din Adunarea Republicii, pe marginea programului guvernamental prezentat de echipa condusă de Alfredo Nobre da Costa, durează cinci zile. Situația este de asemenea natură încît cu greu se pot face, la ora cînd scriem aceste rînduri, pronosticuri privind soarta noului guvern.

Personalitate în afara partidelor, noul premier portughez, Alfredo Nobre da Costa, prezentîndu-și în parlament programul de guvernare, s-a aflat, la 8 septembrie, pentru prima oară față în față cu toți liderii politici ai principalelor partide portugheze. Programul — în special partea economică — este bazat pe angajamentele asumate de Portugalia față de Fondul Monetar Internațional și cuprinde obiective, precum cel vizînd reducerea deficitului balanței de plăți (prin creșterea exporturilor și diminuarea importurilor) sau cel de scădere a cheltuielilor publice. De asemenea, noul guvern își propune să asigure „o dezvoltare echilibrată a activităților sectoarelor public, privat și cooperatist, fără discriminare sau protecționism". Pe plan social, primul ministru preconizează unele corecturi masei salariale, în funcție de variațiile prețurilor, cu intenția de a păstra intactă puterea de cumpărare a populației.

În general, Nobre da Costa și-a prezentat un program puțin ambițios, cu scopul mărturisit de a conduce un „guvern de tranziție", a cărui principală sarcină să fie aceea „de a crea, rapid, condițiile propriei sale înlocuiri". Aceasta, în cazul în care parlamentul i-ar accepta programul. Or, tocmai aici încep să se ridice problemele.

Din prima zi a dezbaterilor — 11 septembrie —, trei partide și-au depus propriile moțiuni de cenzură împotriva guvernului : partidele comunist, socialist și Centrul Democratic și Social. Primii care și-au prezentat moțiunea au fost comuniștii, care sînt de părere că guvernul Nobre da Costa deschide larg porțile „recuperării capitaliste, imperialiste și latifundiare" și „cedează exigențelor F.M.I.". Au urmat socialiștii, care reproșează guvernului „concesiile oportuniste făcute atît dreptei, cît și stîngii" ; și, în sfîrșit, centriștii, nemulțumiți — cum declara presei președintele C.D.S., Diego Freitas do Amaral, — „de natura, compoziția și programul guvernului".

Amenințat pe trei fronturi, noul cabinet va putea fi dizolvat doar în cazul în care una din cele trei moțiuni de cenzură ar primi majoritatea absolută, adică votul a 132 de deputați. Or, partidul comunist a și anunțat că nu-și va vota decît propria moțiune, iar, cel puțin pînă la închiderea ediției noastre, Partidul Social Democrat al lui Sà Carneiro se menținea într-o atitudine de expectativă. Soarta guvernului Nobre da Costa depindea, deci, de un acord socialist-centrist. O asemenea eventualitate nu era exclusă de observatori.

În cazul căderii cabinetului Nobre da Costa, inițiativa găsirii unei soluții crizei revine din nou președintelui republicii, generalul Eanes, care are posibilitatea să avanseze încă două nume de premieri. Dacă și aceștia vor eșua, Portugalia se va pregăti pentru alegerile anticipate.

Irina Ionescu

TEHERAN

Evoluția situației

Începînd de vineri, 8 septembrie, la Teheran și în alte 11 orașe iraniene a fost decretată legea marțială pe timp de șase luni. În capitală, potrivit noii situații, circulația este interzisă între orele 22—5 ; este interzisă adunarea a mai mult de două persoane ; portul armelor este permis numai forțelor de ordine.

Care sînt evenimentele care au precedat și, în cele din urmă, au impus o atare soluție ?

De mai multe luni, în principalele orașe ale Iranului, o suită de acțiuni antiguvernamentale de inspirație religioasă tulbură viața internă a țării. În ultimele săptămîni asemenea manifestări au devenit tot mai frecvente, căpătînd, în același timp, accente dramatice. La Abadan, de pildă, în cea de-a doua jumătate a lunii august, un incendiu provocat într-un cinematograf — cu scopul de a crea confuzie și a întreține o atmosferă explozivă — a dus la moartea a circa 400 de oameni. La Teheran, evenimentele au atins cota maximă de încordare în chiar ziua decretării legii marțiale, cînd, în urma confruntării dintre armată și manifestanți, s-au înregistrat zeci de morți și răniți.

Mulți comentatori disting cauzele acestor controverse violente în opoziția unor pături sociale tradiționaliste, religioase, la dinamica înnoirilor, a modernizării rapide, promovată energic de guvern, în toate sferele de activitate. Noul — în sensul unei accelerate dezvoltări — este promovat cu insistență, mai cu seamă, în sfera economică. Se depun eforturi susținute pentru întărirea capacității economice a țării, în perspectiva momentului în care petrolul se va termina. Se apreciază că rezervele de petrol vor dura 25 de ani, la actualul nivel de producție. Între timp, Iranul va beneficia de „o structură industrială funcțională".

În fruntea actualelor mișcări antiguvernamentale se află liderii musulmanilor șiiți ortodocși ; nemulțumiți de rapida modernizare a societății iraniene, ei promovează un amestec nedefinit de conservatorism social și religios, și se opun reformelor sociale novatoare. Opoziția lor datează de mai multă vreme, încă din anii '30, cînd femeile iraniene au fost încurajate să renunțe la văluri, iar bisericii i s-a luat dreptul de veto asupra legislației civile. Șahinșahul Mohammad Reza Pahlavi a definitivat procesul de secularizare în anii '60, naționalizînd pămînturile bisericii în cadrul unei vaste campanii de reforme.

Pe fondul și din pricina climatului de tensiune crescîndă, premierul Djamshid Amouzegar a prezentat, la 26 august, demisia cabinetului său. În locul acestuia, Jaafar Sharif Emami a fost desemnat cu formarea noului guvern. De profesie inginer, președinte al Senatului din 1975, ministru între 1957—1960, Emami — potrivit observatorilor scenei politice iraniene — pare să fie bine plasat pentru a încerca stabilirea unui dialog între guvern și ierarhia șiită. În „Declarația către națiune",

Bonn. Lucrările celei de a 65-a conferințe a Uniunii Interparlamentare. La această reuniune a participat și o delegație română, care a prezentat poziția României în principalele probleme internaționale, subliniind activitatea intensă și rodnică a președintelui Nicolae Ceaușescu pentru instaurarea unui climat de pace și securitate în lume

noul premier făcea cunoscut că guvernul va respecta principiile islamice pe care se bazează Constituția țării. Între altele, Sharif Emami a anunțat că Iranul va renunța la modificarea calendarului, efectuată acum doi ani, și va reveni la calendarul islamic, ceea ce pare a fi o concesie majoră față de ierarhia șiită.

Zilele imediat următoare constituirii noului cabinet au consemnat o bruscă proliferare de mișcări și grupări politice. În mai puțin de 48 de ore, circa 17 partide și grupări s-au constituit ori au redevenit active. Aceste partide politice, diferențiate ca importanță, acoperă o largă paletă de orientări — de la Frontul național (principala organizație a opoziției laice) pînă la Partidul paniranian (naționalist de dreapta). Pe de altă parte, în ultima zi a lunii trecute, din capitala Iranului se anunța că au început negocieri între guvern și opoziția religioasă pentru a se ajunge la „un contract de coexistență". Primele indicii arătau că ele vor fi dificile. Între timp, „mollahii" (preoți șiiți) întreprindeau acțiuni de „punere sub presiune masivă" a maselor musulmane din țară. Spre deosebire de tulburările violente din cele opt luni precedente, această nouă operațiune se dorea a fi pașnică și disciplinată. Caracterul pașnic al demonstrațiilor n-a putut fi însă menținut, violențele caracterizînd manifestațiile inspirate de șefii musulmani. La 2 septembrie, ayatollahul Shariat Madari, conducătorul musulmanilor șiiți din Iran, respingea categoric oferta de negocieri a guvernului.

Moștenind o situație internă frămîntată, guvernul Emami n-a reușit, în scurtul interval de la preluarea puterii, să o calmeze. Dimpotrivă, atmosfera politică din țară s-a degradat treptat, tulburările au antrenat tot mai des înfruntarea demonstranți-

Premierul Emami prezentînd parlamentului programul guvernului

armată, ciocnirile devenind foarte violente. În aceste condiții, la 8 septembrie, s-a recurs la impunerea legii marțiale. Comunicatul difuzat de radio Teheran, care anunța impunerea legii marțiale, preciza printre altele : „Este un fapt evident că, finanțat și condus de forțe străine, complotul capătă amploare zi de zi, pune în pericol dreptul individului, este contrar libertății și independenței acestei națiuni și are scopul să blocheze progresul țării. În consecință, guvernul iranian, aplicînd legea constituțională, proclamă legea marțială pentru șase luni în orașele Teheran, Karaj, Zazvin, Qom, Mashhad, Tabriz, Ahvaz Abadan, Ispahan, Shiraz, Kazaroun și Jahron".

Observatori iranieni influenți apreciază că impunerea legii marțiale era inevitabilă, dar — așa cum precizează Houchang Hahavandi, președintele „Grupului de studii pentru problemele iraniene" — ea trebuie neapărat folosită pentru a „reforma țara în profunzime".

Poziția guvernului în situația nou creată a fost exprimată de premierul Emami într-un interviu acordat agenției „France Presse". El a afirmat că legea marțială va fi ridicată, imediat ce vor fi restabilite condițiile normale, adăugînd că guvernul său „de reconciliere națională" a fost „constrîns să declare legea marțială" și că va continua să-și îndeplinească sarcina pentru care a fost constituit. Referindu-se la ierarhia religioasă din țară, Emami a spus că are contacte cu ea. În ce privește, însă, opoziția politică, el a afirmat că, „dacă disidenții politici doresc să-mi vorbească, sînt dispus să-i primesc, dar noi nu vom iniția un dialog".

De reținut și faptul că, duminică dimineața, cabinetul a înaintat, în camera inferioară a parlamentului, un „program de democratizare", conceput încă înainte de aplicarea legii marțiale. Prezentînd acest program, primul ministru a declarat că actualul guvern se consideră răspunzător în fața națiunii și sprijină cu fermitate libertatea tuturor în cadrul legii. În vederea organizării de alegeri libere — a precizat el — este necesar să se asigure un climat de pace și de securitate ; în acest scop, guvernul se va folosi de întreaga lui autoritate legală. Emami a expus următoarele puncte principale ale programului guvernului : acordarea unei priorități speciale agriculturii ; urgentarea activităților legate de lucrările de conservare a apei, de dezvoltare a rețelei energetice, telefonice și de ocrotire a sănătății în regiunile rurale ; lupta împotriva inflației.

Ilie Olteanu

MANAGUA. Continuă impasul politic al regimului

După o ușoară aparență de acalmie, acțiunile forțelor populare de rezistență împotriva regimului dictatorial al lui Anastasio Somoza s-au intensificat. Au fost operate arestări masive ; au avut loc ciocniri între insurgenți și soldați ai Gărzii Naționale ; avioane militare au bombardat cartiere din orașul Leon, al doilea ca mărime din țară. Continuă, în același timp, greva generală începută cu aproape trei săptămîni în urmă, al cărei punct final a fost conceput să coincidă cu demisia președintelui. Caracterul simultan al acestor acțiuni antidictatoriale dovedește existența unei largi opoziții împotriva regimului, ca și coordonarea ei de către Frontul Sandinist de Eliberare Națională. De altfel, într-un interviu pe marginea evoluției situației din Nicaragua, Eden Pastora (conducătorul grupului armat al F.S.E.N. care, la 22 august, a ocupat Palatul Național din Managua, luînd ca ostatici 400 de persoane, parlamentari și miniștri) a declarat : „Căderea lui Somoza este o chestiune de zile. Evaluînd amploarea slăbiciunilor regimului, sîntem gata, în momentul critic, care pare foarte apropiat, să intrăm în acțiune. Poporul din Nicaragua are dreptul la autodeterminare, el fiind cel chemat să-și rezolve treburile interne, fără mediere acelora care, în mod tradițional, l-au protejat și l-au susținut pe dictatorul Somoza".

Practic, întreaga țară — unde a fost decretată starea de urgență — se află angajată în aceste evenimente, acțiunile forțelor populare de rezistență dobîndind o amploare tot mai mare, prin ralierea de noi categorii și grupuri sociale. Represiunile continuînd, numeroși locuitori din Managua și din alte orașe s-au refugiat în regiunile de frontieră, cu intenția de a se îndrepta spre Honduras sau Costa Rica.

În această conjunctură, Frontul lărgit de opoziție, grupînd 12 partide politice și trei centrale sindicale, a declarat că „se află în stare de luptă" pînă la instaurarea unui guvern național, care să

În timpul unei manifestații din Managua

înlocuiască regimul președintelui Somoza. În comunicatul Frontului se relevă că greva națională din Nicaragua slăbește, cu fiecare zi, dictatura aflată la putere, ca urmare a enormului deficit bugetar al țării.

Evenimentele din Nicaragua au stîrnit, în zonă, numeroase reacții. La nivel parlamentar sau guvernamental, o serie de țări și-au exprimat solidaritatea și sprijinul față de lupta forțelor populare din Nicaragua.

În atmosfera de insurecție generalizată, la Managua circulă insistent zvonul privind posibila demisie a președintelui Anastasio Somoza. Acesta a conferit cu șefii diferitelor armate, din necesitatea trecerii în revistă a ansamblului situației interne. Guvernul a adresat prin radio Gărzii Naționale — pentru prima dată în cei 40 de ani de cînd unul sau altul din reprezentanții familiei Somoza se află la putere — un apel la responsabilitate, în sensul de a-și menține pozițiile de luptă și a nu răspunde chemărilor la nesupunere față de regim, lansate de către insurgenți. Aeroportul internațional al capitalei a fost închis începînd de duminică, toate comunicațiile cu străinătatea devenind extrem de dificile. Un ultim comunicat al Frontului Sandinist de Eliberare Națională afirmă că „insurecția populară sandinistă (de la numele lui Sandino, erou național, conducătorul uneia dintre cele mai mari mișcări împotriva familiei Somoza, ucis în 1947 — n.n.) și-a extins marșul său victorios asupra întregii țări". Participanții la această amplă mișcare „doresc să transforme Nicaragua într-o țară nouă, liberă și democratică".

LONDRA

Congresul T.U.C. și anunțurile „surprinzătoare"

4—9 septembrie a fost o săptămînă așteptată și plină de surprize. Un fapt e acum cert, cel puțin pentru următoarele două luni : nu vor avea loc alegeri.

Ca în fiecare toamnă, activitatea politică a fost reluată în Marea Britanie, în primele zile ale lunii septembrie, cu lucrările Congresului sindicatelor britanice, Trade Union Congress (T.U.C.) Două aspecte particularizau acest an. În primul rînd, vacanța politică a fost scurtă, iar oamenii politici și cercurile economice sînt preocupați, în mod deosebit, de starea economică, în condițiile noi ale ultimelor luni. În al doilea rînd, orice activitate a fost subsumată unor adevărate campanii pentru explicarea pozițiilor și punctelor de vedere ale partidelor, întrucît nu numai observatorii politici (care ar putea, eventual, interpreta eronat anumite evenimente), dar politicienii înșiși erau convinși de iminența alegerilor. Lucrările Congresului sindicatelor la care, ca de obicei, primul ministru urma să țină un discurs, au fost, tocmai de aceea, așteptate cu real interes, în primul rînd pentru indiciile pe care le-ar fi putut oferi.

Ceea ce s-a petrecut la Brighton, unde s-au reunit 1 172 delegați reprezentînd 11 865 390 membri ai T.U.C. (cu 350 000 mai mult decît în urmă cu un an), nu diferă prea mult de lucrările de anul trecut. O mulțime de rezoluții asupra cărora opiniile erau împărțite, un discurs al premierului primit cu aplauze, dar, îndată după aceea, decizii contrare recomandărilor sale. Cum era de așteptat, premierul James Callaghan a subliniat succesele obținute în mai multe domenii de politica pe care a promovat-o. Cu sprijinul substanțial al sindicatelor care, fie au acceptat restricțiile impuse, fie au amînat revendicările lor pentru o perioadă cînd țara se va fi redresat. „Împreună — a recunoscut James Callaghan — am făcut substanțiale progrese, în domeniile social și economic, în timpul activității acestui guvern. Dar mai este încă mult de făcut..."

În mod evident, acest „încă mult de făcut" privea următoarea fază, a patra, a contractului social pe care se sprijină guvernarea laburistă, fază în care, cum s-a precizat în Cartea albă din luna iulie, sporirile de salarii ar trebui limitate, în anul următor, la 5 la sută. Numai astfel — potrivit opiniilor guvernamentale — ceea ce s-a reușit pînă acum va fi menținut și, totodată, inflația se va reduce și mai mult, iar starea economică generală se va îmbunătăți. Dar, după trei ani de severe restricții (acceptate, benevol sau cu reticențe, însă cu conștiința necesității), membrii sindicatelor nu s-au mai lăsat cîștigați de imaginea succeselor viitoare. Concluzia : propunerea guvernului a fost respinsă și s-a cerut revenirea la contractele colective libere. În practică, însă, decizia celui de-al 110-lea Congres T.U.C. ar putea fi, întocmai ca anul trecut, eludată : un val de revendicări salariale mai mari ar determina, în acest moment, o involuție economică cu efect direct asupra poziției — și așa fragile — a partidului laburist, chemarea la urne și chiar eșecul acestui partid, ceea ce, este limpede, sindicatele nu doresc.

Trei elemente erau definitorii și alimentau speculațiile privind organizarea alegerilor în această toamnă : încetarea pactului „lib-lab" (liberali-laburiști) și neta minoritate a deputaților laburiști față de totalul celor aparținînd altor partide ; relativele succese economice ; declanșarea, în fapt, a unei campanii conservatoare, atît prin împînzirea țării cu manifeste și sloganuri, cît și prin turnee ale liderului Margaret Thatcher. Discursul premierului James Callaghan la Brighton a fost urmărit atent pentru a i se afla intențiile. „Înțeleg rațiunile prezentelor speculații referitoare la alegeri — a precizat Callaghan. Voi anunța intențiile mele foarte curînd". Iar joi, 7 septembrie, cînd cabinetul se reunea pentru prima oară de la 3 august, toți erau convinși că Marea Britanie va fi chemată la urne — la 28 septembrie sau, cel mai probabil, la 5 octombrie. Potrivit sistemului politic britanic, primul ministru nu este obligat să declanșeze alegeri înainte de a fi trecut cinci ani de la ultimele — în acest caz, pînă la 10 octombrie 1979. În egală măsură, el are dreptul constituțional de a le organiza în orice moment considerat favorabil pentru țară sau pentru partidul său.

Declarația radiotelevizată de după reuniunea cabinetului a fost o completă surpriză. Primul ministru a înlăturat categoric perspectiva alegerilor, pe care nu le consideră necesare într-un moment în care inflația și șomajul scad, iar activitatea economică este în creștere." Guvernul trebuie și vrea să continue să-și pună în aplicare politica sa, pînă cînd țara își va fi revenit cu adevărat". Reacția opoziției, uluită, este aproape de înțeles. Margaret Thatcher, aflată deja în turneu electoral, la Litchfield, în centrul Angliei, vorbea de „eroare" și „lipsă de curaj". Iar liderul liberal David Steel considera declarația „de-a dreptul stupefiantă". Totuși, să fie decizia primului ministru chiar lipsită de substanță și fundament ? Mai curînd avea dreptate Jean-Marc Mendel de la „France Presse" care sublinia că J. Callaghan și-a evidențiat „voința de a nu ceda preocupărilor electorale, de a continua să lucreze în interesul țării întregi și de a nu-și înfrunta adversarii decît pe teren și la momentul pe care el îl va alege".

Decizia ar putea fi urmată fie de o întărire a poziției premierului și partidului său, în așa fel încît viitoarele alegeri să fie lesne cîștigate, fie de o recurgere forțată la urne, la sfîrșitul toamnei, odată cu votul asupra programului viitoarei sesiuni parlamentare. Guvernul, acum minoritar, nu va mai dispune de sprijinul celor 13 deputați liberali. Cu toate acestea, înclinăm să credem că mai multe aspecte fac hotărîrea primului ministru rezonabilă.

În primul rînd, este vorba de situația economică și de raporturile — esențiale — cu sindicatele. În urmă cu trei ani, economia britanică se afla într-o situație extrem de dificilă, cu o rată a inflației de aproape 30 la sută. Trei ani de restricții salariale au coborît această rată la 7,4 la sută. Treptat, mai ales de la sfîrșitul anului trecut, se remarcă o sporire a creșterii economice. Deficitul balanței de plăți a fost, în paralel, redus. Toate acestea sînt, pe de o parte, urmările unei strategii economice promovate cu consecvență, deși nu prea agreate,

James Callaghan : „nu vor avea loc alegeri în următoarele luni"

Len Murray, secretarul general al T.U.C. : „ceea ce Congresul recomandă guvernului este de a nu se menține într-o atitudine rigidă"

iar, pe de altă parte, ale exploatării zăcămintelor de petrol și gaze din Marea Nordului, care au redus dependența țării de importurile de petrol. Un singur domeniu nu s-a lăsat înfrînt de politica laburistă — șomajul, care oscilează încă la aproximativ 6 la sută. Dar, sînt de părere experții guvernului, lunile următoare ar putea aduce îmbunătățiri chiar și în acest domeniu și, în acest fel, în momentul alegerilor, laburiștii să se prezinte ca un partid capabil să redreseze țara. Așteptarea i-ar fi, deci, favorabilă lui James Callaghan, sprijinit de sindicate care știu că laburiștii sînt singurii cu care pot conlucra. Programul de colaborare viitoare pus la punct nu de mult („Into the Eighties — An Agreement" — acord pentru anii '80) este elocvent.

În al doilea rînd, sondajele de opinie indică acum împărțirea aproape egală a preferințelor între laburiști și conservatori, cu două precizări : laburiștii au urcat constant, în ultimele luni, deci tendința le este favorabilă pentru viitor ; James Callaghan e considerat, de o largă majoritate, un premier foarte capabil.

În al treilea rînd, decizia primului ministru îi surprinde descoperiți pe conservatori. Aceștia, siguri de iminența alegerilor, se lansaseră deja într-o foarte costisitoare campanie publicitară, își făcuseră cunoscut programul, își dezvăluiseră tactica. Cu timpul fiecare punct al programu-

lui conservator va putea fi combătut, mai ales dacă tendințele economice, favorabile guvernului, se vor menține.

În al patrulea rînd, se afirmă că opoziția se va împotrivi programului viitoarei sesiuni parlamentare și, fie printr-un vot de neîncredere, fie în alt mod, ar putea determina căderea guvernului. Deocamdată, însă, nu se cunoaște acest program, care va putea conține propuneri acceptabile chiar și pentru opoziție. În altă ordine de idei, fiecare din partidele opoziției are opinii diferite în aproape toate problemele importante, încît o întrebare esențială se impune : vor reuși să formeze un front comun împotriva guvernului și, mai ales, vor avea curajul să determine alegeri care le-ar putea fi, și lor, defavorabile ?

Conferințele anuale ale partidelor politice, începute în această săptămînă cu întrunirea liberalilor, vor aduce precizări asupra punctelor lor de vedere, în așa fel încît, pînă la reluarea sesiunii parlamentare, la 24 octombrie, situația să fie alta. Oricum, un fapt este limpede : preocuparea esențială, în toate planurile, rămîne redresarea economică de care va depinde orice evoluție politică.

Stelian Țurlea

ROMA

Partidele și dosarele crizei

Întorși din vacanță, oamenii politici italieni și-au găsit birourile pline cu dosarele crizei, a căror rezolvare trecuse pe planul secund în timpul dramaticului semestru ce a precedat pauza estivală. Fie că este vorba de relansarea industrială sau de planurile sectoriale de dezvoltare, de Mezzogiorno sau problema șomajului, de reforma învățămîntului sau ordinea publică, dosarele crizei italiene — voluminoase și spinoase — așteaptă răspunsuri clare și urgente din partea actualei majorități parlamentare, care numai astfel își poate justifica existența și, mai ales, eficiența.

Cadrul politic există. El se bazează pe acordul programatic încheiat în martie, acord constitutiv al noii majorități la care participă cinci din cele șase partide ale „arcului constituțional", comuniștii inclusiv. În acest cadru, primul dosar important, pus în discuție în urmă cu o săptămînă, așteaptă acceptarea tuturor. Este vorba de elaborarea orientărilor economice și sociale pe viitorii trei ani, puse la punct, în cursul verii, de o echipă ministerială condusă de Filipo Maria Pandolfi, ministrul trezoreriei. Trimis partidelor, acest plan trienal (1979—1981), definit de premierul Andreotti drept „o schemă de lucru", este discutat și de sindicate care, potrivit procedurii adoptate, își vor exprima punctul de vedere direct în fața guvernului.

Cele 26 de pagini ale proiectului guvernamental, intitulate „Propuneri pentru dezvoltare, o opțiune pentru Europa", sînt, la o citire mai atentă, mai degrabă „un catalog de bune intenții", cum îl numea un observator, decît o listă de măsuri concrete — economice și sociale. Obiectivele sînt proclamate, mijloacele prin care ele pot fi aplicate în practică sînt, însă, trecute sub tăcere. Este, de pildă, cazul celor 5—600 000 de locuri de muncă suplimentare, pentru stăvilirea șomajului. Cum, unde, în ce fel vor apărea aceste noi locuri de muncă — încă nu se știe. Sînt „zone albe", explicabile prin miza politică aflată în joc, și chiar prin existența însăși a actualului cadru politic care, deși original și pozitiv, nu este mai puțin conflictual. Dimpotrivă, de doi ani încoace — mai exact de la alegerile de la 20 iunie 1976, cînd aproape 35 la sută din electorat s-a pronunțat în favoarea participării la conducerea țării a principalului detașament al clasei muncitoare, partidul comunist — nu puține sînt forțele ce încearcă să manevreze întoarcerea la perioade revolute. Aceasta — într-o atmosferă de persistentă tensiune. Terorismul (3 asasinate, 27 răniți, 103 agresiuni, 200 dinamitări, toate acestea revendicate de grupuri subversive în perioada post-Moro) rămîne una din marile necunoscute ale situației. Un motiv în plus pentru ca P.C.I. să declare, în ajunul vacanței, partenerilor majorității : „Vremea tergiversărilor a trecut. De acum, trebuie să trecem la acțiuni..." Or, acordul programatic tocmai pe acțiune se bazează, pe această transformare în realitate a dorințelor înscrise pe hîrtie.

Deocamdată, confruntarea guvern — partide pe tema planului trienal se află în plină desfășurare. Agenția „ANSA" percepea „unele șanse și un optimism prudent" în primirea făcută de partide proiectului Pandolfi. Diferită pare însă atitudinea forțelor sindicale. Diferită de cea a partidelor, diferită și la nivelul celor trei centrale sindicale, C.G.I.L., C.I.S.L. și U.I.L. Astfel, în timp ce Luciano Lama, secretarul general al C.G.I.L., critica faptul că „nu există nici o garanție că resursele puse la dispoziție vor fi utilizate în mod real în investiții și crearea de noi locuri de muncă", secretarul confederal al C.I.S.L., Roberto Romei, consideră planul trienal drept „pozitiv, în măsura în care a servit deplasării dezbaterii de la declarații de intenții la căutarea unor conținuturi necesare pentru a fi înserate în plan". Așadar, este prematură orice apreciere privind soarta planului de care depinde soarta majorității însăși și, prin ea, evoluțiile din viitorii ani ai Italiei.

La Roma, climatul politic, și așa incert, este în plus afectat de momente polemice. Secretarul general al partidului socialist, Bettino Craxi, a declanșat un violent atac la adresa partidului comunist, o ofensivă pe care el însuși o dorește de lungă durată. Reprezentînd 50 la sută din corpul electoral, administrînd circa 60 la sută din populația italiană, partidele stîngii au, împreună, o pondere care s-ar putea dovedi decisivă pentru Italia de azi. Care este, deci, sensul unei polemici prin care socialiștii lui Craxi susțin că între ideile comuniste și cele socialiste există o „incompatibilitate fundamentală" ? În spatele acestei dezbateri mulți observatori întrevăd o încercare de blocare, din partea P.S.I., a participării comuniștilor la guvern, și chiar o justificare a unei eventuale reîntoarceri socialiste la formula de centru-stînga, care i-ar readuce în prim-planul vieții politice, alături de democrat-creștini. Fără a refuza dezbaterea, comuniștii sînt de părere că forțele stîngii trebuie să evite orice polemică de natură să influențeze în mod negativ cuceririle de pînă acum, în speță dinamica însăși a actualului cadru politic.

R. D.

Italia va sprijini intrarea Spaniei în Piața comună — a subliniat premierul italian Giulio Andreotti, în timpul vizitei sale de 48 de ore la Madrid, unde a avut convorbiri (în imagine) cu premierul Adolfo Suárez și a fost primit de regele Juan Carlos

Săptămîna trecută, premierul nipon Takeo Fukuda a început un turneu în mai multe state din Orientul Mijlociu (Iran, Arabia Saudită, Emiratele Arabe Unite și Qatar). În prima etapă, Fukuda, care este însoțit și de ministrul de externe, a purtat convorbiri cu premierul iranian și cu ministrul de externe al acestei țări

R. P. POLONĂ

Coordonate actuale ale economiei

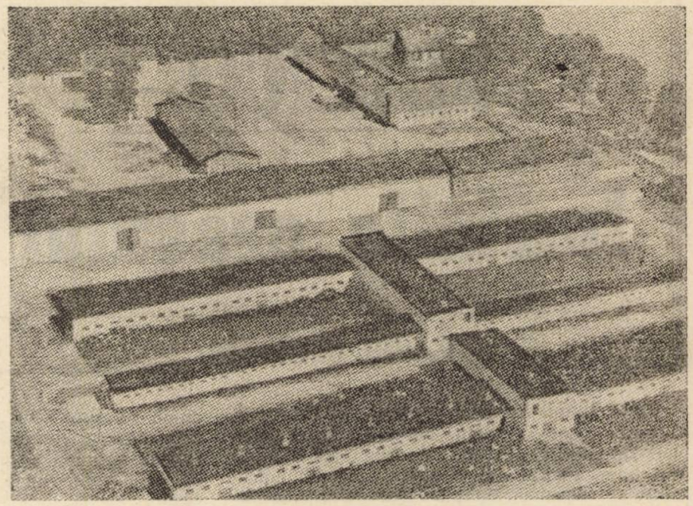

O modernă fermă zootehnică din localitatea Kadlubek

Într-o serie de recente vizite făcute în voievodatele Opole, Bydgoszcz, Ciechanow și Olsztyn, Edward Gierek, prim-secretar al C.C. al P.M.U.P., s-a interesat îndeaproape de modul cum se muncește în agricultură și în industria alimentară, confirmînd, prin aceasta, grija deosebită pe care conducerea de partid și de stat o acordă dezvoltării, într-un ritm susținut, a acestor sectoare.

În 1974, Comitetul Central al Partidului Muncitoresc Unit Polonez a adoptat programul de perspectivă, privind dezvoltarea agriculturii și îmbunătățirea alimentației populației, program sprijinit și realizat în strînsă colaborare cu Partidul Țărănesc Unit. Plenara a XI-a a C.C. al P.M.U.P., din luna martie a acestui an, a accentuat ideea — conținută în program — a „generalizării, în activitatea de partid și de stat, a conștiinței și convingerii că acțiunile în favoarea agriculturii și a sporirii rezervelor de alimente ale țării constituie o obligație care revine tuturor sectoarelor economiei naționale, întregii societăți."

Complexul de probleme vizînd acest domeniu — conceput în contextul larg al necesității asigurării unei dezvoltări ritmice și armonioase a întregii economii naționale — se reduce, în principal, la patru direcții esențiale. Este vorba de o mai bună folosire a posibilităților de producție oferite de suprafețele de teren agricol ; sporirea producției de cereale și furaje ; îmbunătățirea și extinderea prelucrării, la un nivel calitativ superior, a produselor agricole, o mai bună gospodărire a tuturor materiilor prime ; creșterea eficienței gospodăririi mijloacelor de producție în agricultură și industria alimentară. Au fost luate și unele măsuri financiare, între care majorarea prețului achizițiilor la carne de vită și porc, din luna iunie, și la lapte, cu începere de la 1 septembrie.

Luînd cuvîntul la Olsztyn, capitala Warmiei și Mazuriei — regiune cunoscută, între altele, prin renumita salbă a lacurilor mazuriene — cu prilejul „Zilei recoltei", premierul Piotr Jaroszewicz arăta că, în acest an, condițiile climatice au fost deosebit de dificile, subliniind, însă, că agricultura a reușit să învingă greutățile. De altfel, nu de mult, Edward Gierek arăta că, „datorită hărniciei agricultorilor și sporirii ajutorului din partea statului, s-a reușit limitarea dimensiunii pierderilor. În general, ne așteptăm la rezultate mai bune decît anul trecut". În domeniul zootehnic se observă, potrivit aprecierii sale, tendințe favorabile de dezvoltare. Astfel, în primele șapte luni ale acestui an, achizițiile de carne, inclusiv carne de pasăre, au crescut cu 10,4 la sută, progresul realizat neputînd, totuși, satisface complet necesitățile, în condițiile în care „cererea de carne și alte produse animaliere a sporit considerabil". Din 1974, populația Poloniei — se precizează — s-a mărit cu peste 2,3 milioane locuitori. Totodată, a crescut substanțial nivelul retribuțiilor și al veniturilor populației. „În aceste condiții — arăta primul secretar al C.C. al P.M.UP. — rezultatele creșterii șeptelului și achizițiilor de carne nu sînt resimțite suficient pe piață, cu atît mai mult cu cît, în acest an, deocamdată, nu importăm carne și grăsimi animaliere. Anul trecut, pentru a menține nivelul consumului, am importat 138 000 tone de astfel de produse".

„Trebuie să producem tot mai multă carne — sublinia Stanislaw Gucwa, președintele Partidului Țărănesc Unit, în publicația «Nowe Drogi», — paralel cu reducerea importului de cereale și furaje. Nu putem, deci, considera ca juste, în condițiile noastre, tehnologiile în producția animalieră care nu reduc consumul de cereale și furaje. Pentru a ne putea satisface singuri necesitățile în producția de cereale, trebuie să producem circa 1 000 kg de cereale pe locuitor, deci cu aproape 400 kg mai mult decît în prezent... Trebuie făcut totul pentru a realiza o creștere cu 6 la sută a producției agricole globale". După părerea sa, o sarcină importantă și urgentă a Poloniei este soluționarea problemei alimentare pe baza producției proprii, „deoarece volumul actual al importurilor de cereale și furaje constituie o sarcină prea grea pentru economia națională. În prezent, pentru acest import, cheltuim tot atît cît pentru importul de petrol și gaze naturale. Acuitatea problematicii agricole rezidă nu numai în importanța foarte mare a agriculturii pentru satisfacerea necesităților de consum, ci și în greutățile care se manifestă în acest domeniu. Important este și faptul că dezvoltarea accelerată a agriculturii trebuie să se realizeze într-o perioadă în care, în țară, se manifestă dificultăți în ce privește materiile prime, precum și în condiții de reducere a rezervelor de forță de muncă".

La amintita sărbătoare a recoltei, organizată anual în prima decadă a lunii septembrie, s-a arătat că, în prima jumătate a anului, livrările de produse alimentare destinate pieței au înregistrat un spor de peste 8 la sută, comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut. Menționăm că în perioada 1971—1975 industria alimentară a beneficiat de un volum de investiții de circa 90 miliarde zloți, urmînd ca, în cincinalul prezent, respectiva cifră să ajungă la peste 140 miliarde zloți, în condițiile în care agricultura și industria alimentară rămîn în centrul atenției factorilor de răspundere pe linie de partid și de stat din Polonia ca probleme prioritare.

Grija permanentă față de condițiile de muncă și de viață ale lucrătorilor de la sate — element important al politicii agrare a P.M.U.P., înfăptuită în comun cu Partidul Țărănesc Unit — și-a găsit expresia într-o serie de măsuri luate în ultimii ani, între care generalizarea asistenței medicale gratuite la sate. „O nouă și importantă măsură pe plan social — arăta, recent, Edward Gierek — o constituie sistemul asigurării de pensii țăranilor, sistem care, în prezent, este în curs de aplicare. El va fi perfecționat. Dezvoltarea sistemului de asigurări sociale la sate s-a realizat într-o perioadă scurtă, de cîțiva ani. Multe aspecte necesită o perfecționare, și vom face acest lucru în viitor".

Pe agenda bogată a preocupărilor pe plan intern, se înscriu și alte probleme, între care asigurarea ritmicității dezvoltării industriei, prin respectarea termenelor de dare în exploatare, în special a marilor obiective de importanță națională, exploatarea mai judicioasă a parcului de mașini, creșterea simțitoare a productivității muncii și a ponderii produselor de calitate superioară.

Din această toamnă, a început aplicarea în practică a reformei sistemului educațional național — vizînd, într-o primă etapă, învățămîntul elementar —, acțiune pregătită timp de cinci ani și a cărei realizare a fost eșalonată pe o perioadă de peste zece ani prin generalizarea învățămîntului de zece ani. Peste 540 000 de elevi din clasa I învață după manuale și programe realizate în spiritul noii reforme, apreciată unanim ca o „acțiune așteptată și necesară" în vederea asigurării pregătirii elevilor la un nivel corespunzător, cerut de actuala etapă de dezvoltare a țării — construirea societății socialiste dezvoltate. Schimbul de mîine trebuie pregătit cît mai bine. Și aici este evident, — ca de altfel în toate domeniile vieții economico-sociale din Polonia — accentul deosebit pus pe calitate, pe asigurarea unui cadru cît mai propice punerii în valoare a capacității și posibilităților creatoare ale întregului popor.

Iosif Dumitrașcu

REPORTAJ PE GLOB

MÉXICO — luminile orașului

Rodica Dumitrescu

Un oraș cu 12 milioane de locuitori și un milion și jumătate de automobile

După zborul ireal între cer și cer (oceanul a devenit cer sau cerul ocean ?), după ceasuri de plutire albastră, noaptea ne ajunge din urmă pentru ca, în sfîrșit, această călătorie să devină normală. Dar reintrarea în normal durează puțin — „Legați-vă centurile ! Nu fumați ! Aterizăm la Ciudad de México!" — și, brusc, irealul ne asediază din nou, orașul aztecilor ne întîmpină cu toate luminile-i aprinse, lumini-ghirlande, lumini-făclii, lumini-reflectoare, lumini-artificii, dar mai ales lumini-stele. Și iarăși senzația binecunoscută și totuși alta, mai amplificată parcă, de plutire lină între cer și cer (pămîntul a devenit cer sau cerul pămînt ?) pînă în momentul în care frînarea șuierătoare a roților pe asfaltul aeroportului ne readuce în real.

N-a fost o iluzie optică. În această noapte de 15 spre 16 septembrie, capitala Mexicului și-a aprins într-adevăr toate luminile. Străzile, casele, copacii, zgîrie-norii, podurile, statuile, totul arată ca un imens pom de iarnă. Centrul orașului geme de lume. O lume neașteptată pentru europeanul abia coborît din avion în plin carnaval mexican. O lume la fel de colorată ca luminile orașului, la fel de vie ca ploaia de artificii, la fel de exuberantă ca zborul confetiilor și șerpuirea serpentinelor. Ai, totuși, răgazul să deslușești, de la întîia privire, tipul aztec de cel olmec, tipul maya de cel toltec sau să-l descoperi, alături de creol, pe spaniolul „pur sînge". Sărbătoarea este însă a tuturor, azteci, olmeci, mayași, tolteci, spanioli și creoli, pentru că toți sînt, de prea multă vreme și înainte de orice, mexicani.

E adevărat, orașul aztecii l-au fondat : într-o dimineață de vară a anului 1325, cînd, după cinci sute de ani de peregrinări — cît se împliniseră din ziua în care Huitzilopochtli, zeul lor, le ordonase să pornească la cucerirea lumii —, aztecii, popor rătăcitor, întîlnesc în mijlocul lacului Texcoco, la 2 240 metri deasupra nivelului mării, semnul mult așteptat — un vultur devorînd, pe un nopal, o cobră. Aici, hotărăsc să-și fixeze rădăcinile. Vor mări cele cîteva insulițe ale lacului și vor cultiva pe ele porumbul. Așa se naște Tenochtitlanul sau México — locul lui Mexitli, cel de al doilea nume al lui Huitzilopochtli. México, orașul aztecilor, care i-a dat țării numele și simbolul.

Vor veni aici, două secole mai tîrziu, spaniolii lui Hernán Cortés. Cuceritorul are, însă, nevoie de o confirmare a puterii sale. Știe, sau presimte numai, că sufletul acestui popor de luptători, pentru care libertatea și neatîrnarea sînt sacre, nu poate fi alterat. Distruge atunci templele și piramidele, în intenția de a-i stăvili credința. Pe ruinele Tenochtitlanului, ucis de tunurile conquistei, Cortés ridică México-ul colonial. Mai tîrziu, printre clădirile, bisericile și parcurile coloniale s-a infiltrat Mexicul modern. În centrul orașului, catedrala, palatul național și ruinele templului lui Huitzilopochtli conviețuiesc astăzi calm. Numai cei doi coloși ce străjuiesc la est orașul, Itztac-

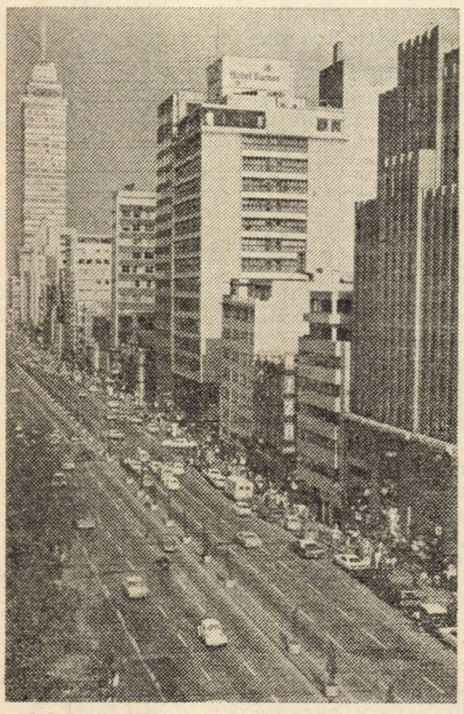

Avenida Juarez, una din arterele vitale ale capitalei

ROMÂNIA — MEXIC

Coordonatele comune ale stimei și respectului reciproc

La 16 septembrie, ca în fiecare an, Mexicul își sărbătorește ziua sa națională. 168 de ani au trecut de la acea noapte de 15 spre 16 septembrie 1810, cînd preotul Miguel Hidalgo y Costilla din Dolorés îi chema, în dangătul clopotelor, pe mexicani la luptă împotriva dominației coloniale spaniole : „A sosit vremea eliberării, a bătut ora libertății ! Trăiască Independența !" Acest „El Grito" (strigătul) este repetat, de atunci încoace, an de an, în noaptea de 15 spre 16 septembrie, în toate piețele orașelor și satelor mexicane. La Ciudad de México, Zócalo, marea piață din centrul capitalei, se umple de lume. Cînd clopotele bat miezul nopții, președintele țării repetă, conform tradiției, cuvintele lui Hidalgo : „Independencia para México ! Viva México !"

Este sloganul unui popor care poartă în sine, pînă la obsesie, pecetea luptei pentru libertate și neatîrnare, un popor care știe — și vrea să se știe — că nu dorește decît să se dezvolte de sine stătător, potrivit aspirațiilor sale dintotdeauna : pacea și înțelegerea. Aceste principii — ne spunea, la Ciudad de México, președintele José López Portillo, cu prilejul interviului pe care ni l-a acordat — au fost afirmate de Mexic „încă de la originea sa, adică de la independența sa. Este vorba de o linie invariabilă, pe care au urmat-o toate regimurile, inclusiv în perioada cea mai întunecată a vieții noastre politice, o linie definită prin principiile autodeterminării popoarelor, neintervenției în afacerile interne ale altuia, soluționării pașnice a litigiilor. Acest sistem de drept internațional exprimă, nemijlocit, poziția noastră anticolonialistă, lupta Mexicului pentru independență, împotriva imperiilor care, într-un fel sau altul — economic sau politic —, s-au amestecat adesea în viața noastră și de care ne-am eliberat".

De altfel, aceste principii Mexicul nu numai le formulează. Le trăiește, mi-

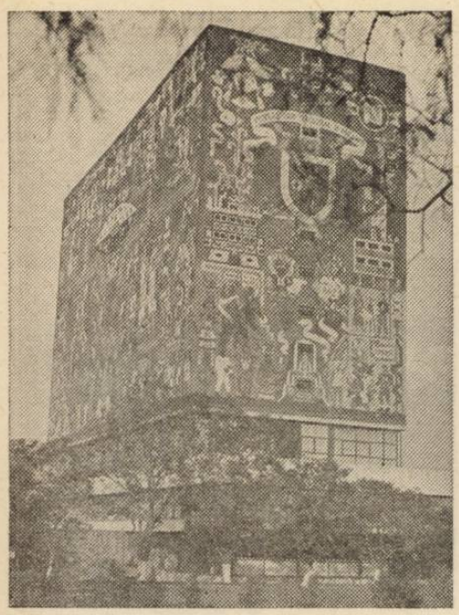

Pe lava vulcanului Xitle, Universitatea, cu zidurile pictate de Rivera și O'gorman

Alameda Central — o oază în plin centrul México-ului

cihuatl (Femeia albă) și Popocatépetl (Muntele ce fumegă) — ale căror vîrfuri înzăpezite se dezvăluie privirilor doar în zilele cînd ploile repezi înlătură smogul, dînd aerului transparență — rămîn martorii muți ai căderii Tenochtitlanului.

Imaginea de azi a capitalei o exprimă sintetic Paseo de la Reforma, arteră unică, în felul ei, în lume. De-a lungul a cincisprezece kilometri de gazon și arbori, de sticlă și oțel, de marmură și asfalt, palpită splendoarea și vitalitatea unui oraș cu 12 milioane de locuitori și un milion și jumătate de automobile. Sau Avenida Ignacio Zaragoza, cu cele opt benzi de asfalt bordate cu impozanți palmieri, așa cum o vom cunoaște în dimineața plecării noastre spre interiorul țării. La ferestrele caselor din cărămidă roșie ale unui cartier muncitoresc, nu mai înalte de două etaje, flutură încă drapelele rămase de la sărbătoarea de acum trei zile... Apoi, Universitatea, înflorită, în mai puțin de doi ani, pe lava vulcanului Xitle, prima universitate de pe continent, „alma mater" a culturii mexicane. Dincolo de zidurile concepute și pictate de Diego Rivera și O'gorman, ce rezumă arhitectura mexicană, simbioză originală a indigenismului și europenismului, în aulele celor 80 de edificii universitare studiază peste 125 000 de studenți, viitoarele cadre ale Mexicului de mîine.

Și, din nou, dimineața însorită de septembrie cînd, după noaptea de carnaval, urmărim, de pe terasa hotelului Del Prado, alături de colegii noștri de la Clubul de presă „Primera Plana", defilarea multicoloră la care participă, într-o ordine și un fast impresionante, armata și studenții, sportivii și medicii și, nu în ultimul rînd, „los charros", cavaleri cu somptuoase vestminte de piele, luptători neînfricați pentru gloria și independența Mexicului. Și, brusc, realizăm că, înainte de a cunoaște acest popor, îl înțelegem. Îl înțelegem și-i iubim pasiunile și preocupările, veselia și exuberanța, muzica și dansul, dar mai ales această obstinație și acest orgoliu de a trăi liber în propria țară, o țară aflată, azi mai mult ca oricînd, în căutarea a ceea ce s-ar putea denumi „idealul modern al dezvoltării naționale".

lităind activ pentru crearea unui climat de pace, înțelegere și cooperare în America Latină, precum și pentru promovarea unei politici de dezvoltare a raporturilor cu toate statele lumii, indiferent de sistemul lor politico-social. Prin poziția sa activă în direcția reformulării relațiilor interamericane — să reamintim că Mexicul a fost, de pildă, singura țară de pe continentul de la sud de Rio Grande care a refuzat să se alăture blocadei împotriva Cubei —, prin pozițiile exprimate în forurile internaționale, îndeosebi în problemele dezvoltării și noii ordini economice — inițierea Cartei drepturilor și obligațiilor economice ale statelor, adoptată de Adunarea Generală a O.N.U. îi aparține —, această țară și acest popor și-au cîștigat un binemeritat prestigiu internațional.

Similitudinile între politica externă a României și cea a Mexicului — ce pornesc de la faptul că ambele țări se pronunță ferm pentru o dezvoltare economico-socială independentă, pentru progresul economico-social al tuturor popoarelor, ambele țări fiind profund interesate ca, în relațiile dintre toate statele, să se afirme principiile noi, democratice — nu puteau să nu apropie și mai mult popoarele noastre, nu puteau să nu cimenteze prietenia dintre două națiuni, care, aflate la extremitățile lumii latine, s-au întîlnit pe coordonatele comune ale stimei și respectului reciproc.

Prețuirea, dorința de înțelegere și cooperare, aspirațiile spre o dezvoltare liberă și independentă, preocuparea de a asigura fericire și prosperitate popoarelor lor — ce animă, în egală măsură, România și Mexicul — sînt, în același timp, factori ce au dus la adîncirea relațiilor de colaborare prietenească multilaterală. Un moment de deosebită însemnătate în evoluția acestor relații, de fapt momentul consacrării lor, l-a reprezentat vizita din iunie 1975, în Mexic, a președintelui Nicolae Ceaușescu, prima vizită a unui șef de stat român în această țară.

Cele patru zile de dialog fructuos — materializat în Declarația solemnă comună, ca și în cele unsprezece acorduri și înțelegeri semnate (între care semnalăm acordul de cooperare economică și industrială, acordurile în domeniile construcțiilor de mașini, mineritului, petrolului și petrochimiei, utilizării energiei nucleare în scopuri pașnice etc.) — au exprimat dorința comună a României și Mexicului de a intensifica și a da un nou impuls relațiilor lor tradițional bune și, în același timp, au constituit o dovadă a ceea ce pot și trebuie să facă toate popoarele pentru a netezi calea spre o pace autentică și durabilă în lume.

Și aceasta pentru că asemenea documente, aplicate în viață, nu se limitează la sfera strict bilaterală, ci proiectează în viața internațională hotărîrea României și Mexicului de a lupta pentru instaurarea unei noi ordini mondiale, economice și politice, o ordine ce nu se poate înfăptui cu succes fără colaborare, solidaritate și sprijin reciproc. Cum ne spunea unul din interlocutorii noștri mexicani, „există o paralelă logică între intensificarea relațiilor economice româno-mexicane și convergența opiniilor noastre în multe domenii ale politicii internaționale".

Pornind de la ceea ce s-a realizat în planul relațiilor noastre bilaterale și ținînd seama atît de posibilitățile României, cît și de cele ale Mexicului, este important să se realizeze o dezvoltare și mai amplă a colaborării economice, să se găsească forme superioare de cooperare în producție, care să dea o bază cu totul nouă și să ridice la un nivel superior cooperarea dintre țările noastre.

De poporul mexican ne leagă afinități de origine, cultură și limbă, cît și lupta pentru independență și libertate, pentru o politică de egalitate și pace. Declarația solemnă comună, multitudinea acordurilor încheiate, vizitele la diferite niveluri, intensificarea schimburilor economice, de cooperare pe multiple planuri reprezintă premise deosebit de favorabile pentru realizarea unei conlucrări cît mai largi, eficiente între România și Mexic și, în același timp, au o profundă semnificație pentru cauza păcii, destinderii și colaborării, pentru edificarea unei lumi mai drepte și mai bune.

REPORTAJ PE GLOB

Repere noi la Addis Abeba

I. Madoșa

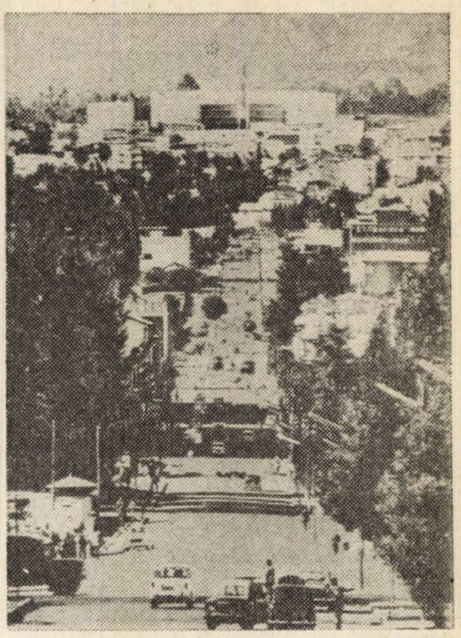

Clădirea modernă a municipalității domină panorama arterei comerciale a Addis Abebei

În limba localnicilor (amhara), Addis Abeba înseamnă "Floare nouă". Iată, mi-am spus, la coborîrea din avionul ce mă purtase peste Mediterana, peste Nil și peste Marea Roșie, pînă în legendara țară a reginei din Saba, dovada unui spirit poetic deosebit, dar și a istoriei nu prea îndelungate a cunoscutului oraș african.

Într-adevăr, Addis Abeba este ultima și cea mai nouă capitală, fondată în 1887, a unei țări străvechi. A unei țări pe care, în vremurile cele mai îndepărtate, diferite triburi venite din Peninsula Arabică au cutreierat-o de la un capăt la altul și a cărei intrare în istoria propriu-zisă datează din primul secol al erei noastre. Mîndrie și grandoare, timp de cîteva veacuri, legate de primul regat atestat de la Aksum, pentru ca apoi să urmeze o perioadă mai obscură, mai neclară. Statul feudal etiopian apare cu capitala la Gondar (secolul XIII), renasc unele tendințe centrifuge, dar, în cele din urmă, totul reintră pe făgașul continuității, grație, mai ales, lui Menelik al II-lea, fondatorul capitalei (la poalele munților Entoto) și al statului etiopian modern.

De-a lungul întregii sale existențe istorice, poporul acestor meleaguri a făcut dovada unui atașament deosebit la valorile independenței, neatîrnării și suveranității naționale. Cînd colonialismul a încercat să se întindă și aici, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, el a fost obligat să bată în retragere și, în cele din urmă, învins. Un obelisc impunător – din chiar centrul modern al Addis Abebei – evocă aceste împrejurări. Se cheamă, nu știu de ce, dar foarte sugestiv, „Arat Kilo" („Kilometrul patru") și imortalizează victoria obținută la Adua, în 1896, asupra trupelor coloniale italiene. În fața lui – turnul cu ceas al fostului parlament imperial, devenit, acum, loc pentru diferite reuniuni și consfătuiri ale cadrelor "revoluției național-democratice". În dreapta – sediul Consiliului Militar Administrativ Provizoriu, organismul care, la 12 septembrie 1974, înlăturînd una dintre cele mai vechi monarhii africane, și-a asumat (la propriu, nu la figurat) sarcina scoaterii Etiopiei din epoca medievală, a unei rapide și intense modernizări.

Reperele noi ale Addis Abebei – multiple și variate – vorbesc, toate, despre aceste necesare schimbări. Cuprinzătorul lor evantai începe cu denumirile, cu numele de străzi, de bulevarde, de construcții importante, continuînd cu atribuirea unor finalități diferite întregului complex administrativ al capitalei. Înainte de revoluție, la Addis Abeba existau două palate imperiale, dintre care unul constituia reședința particulară a negusului, iar celălalt, palatul oficial. Acum, cel dintîi – situat pe colinele din apropierea fostului parlament – a devenit sediul C.M.A. Provizoriu și, desigur, locul unor hotărîri importante pentru destinele întregii țări. Celălalt, străjuit de lei de piatră la intrare, servește drept sediu pentru ceremoniile oficiale, unde se primesc, de exemplu, scrisorile de acreditare a ambasadorilor străini. De pe colina pe care se află, cu acoperișul său din tablă roșie, ondulată, sediul C.M.A. Provizoriu domină, pînă departe, vasta panoramă a capitalei, din care nu lipsesc cartierele ascunse în văi și depresiuni adînci. Îi răspund, în depărtare, piscurile înalte ale munților Entoto, care i-au atras, fără îndoială, pe întemeietorii orașului. Înălțimi, depresiuni, iarăși înălțimi – aceasta este nota dominantă a Addis Abebei, pentru că, trebuie spus, capitala etiopiană rămîne cel mai înalt oraș african, situat la peste 2 640 m altitudine.

Aerul tare al platoului Shewan, împreună cu alte accidente climatice locale (nori și averse zilnice în sezonul ploios, corespunzător verii europene) se resimt și pe cele două bulevarde principale ale orașului – "Africa road" (Șoseaua Africii) și bulevardul comercial. Pe cel dintîi, se află rotonda cunoscutei Case a Africii („Africa Hall"), sediu al Organizației Unității Africane, strîns învecinată cu clădirea Comisiei Economice O.N.U. pentru Africa. Pe celălalt, flancată de statuia ecvestră a lui Menelik al II-lea – clădirea modernă a municipalității, poate cea mai impunătoare construcție a capitalei, reproducînd, prin cele cinci aripi ale sale, forma unei stele (baza) cu un turn înalt. Arhitectura, aici, este europeană, în sensul cel mai deplin al cuvîntului, alăturată însă întinselor văi și depresiuni în care se află cartierele cu populația cea mai numeroasă. Căci adevăratul aspect al Addis Abebei acesta este : o zonă centrală, nu prea întinsă, în care au fost concentrate majoritatea obiectivelor administrative ale fostului regim, și vastele cartiere nevoiașe, cu o populație de zeci de mii de locuitori.

Este, probabil, și motivul pentru care capitala etiopiană apare ca un oraș întins mai ales pe orizontală, deși construcțiile înalte nu lipsesc. De la fondarea lui, spre sfîrșitul secolului trecut, orașul nu a încetat să sporească în dimensiuni, în ciuda unor opreliști de tot felul. Populația actuală este apreciată la peste 1 milion de locuitori, într-un perimetru de circa 200 kmp. Pe această suprafață – dominată de piscurile munților Entoto – se concentrează cam 68 la sută din forța de muncă industrială a țării și 60 la sută din producția aceluiași sector. Addis Abeba este cel mai mare centru de comunicații al Etiopiei, spre care converg cinci linii de cale ferată și unde se sfîrșește cunoscuta cale ferată de la Marea Roșie. Produse specifice : textile, încălțăminte, băuturi, mobilă, mase

De la înființarea organizației panafricane, în 1963, Addis Abeba adăpostește sediul O.U.A.

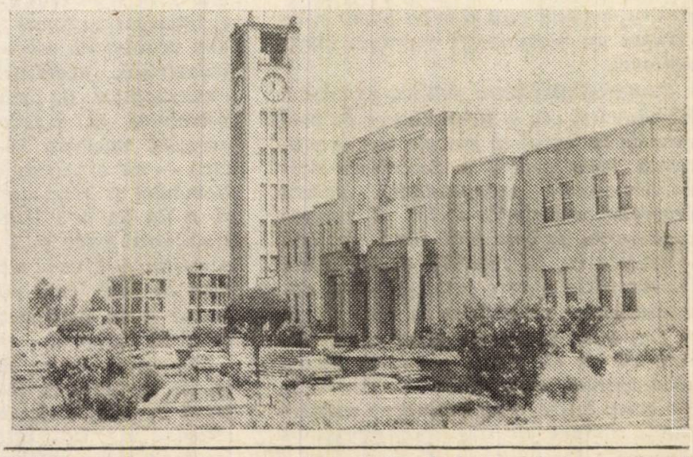

Sediul fostului parlament a devenit loc de întruniri și consfătuiri ale cadrelor „revoluției național-democratice"

plastice, diferite alte produse chimice. De asemenea, Addis Abeba este un cunoscut centru cultural, spectacolul urmărit la Teatrul Național oferind, între altele, imaginea unui curs nou și în acest domeniu.

Însă adevăratul centru și reper inedit al Addis Abebei a devenit, de cîțiva ani, Piața Revoluției. Amenajată pe locul unui fost maidan, în formă de hemiciclu cu trepte din piatră, vasta arenă se află în punctul de unde se bifurcă cele două bulevarde principale ale orașului. Din această piață au fost anunțate, în ultimii ani, citeva măsuri și opțiuni importante ale noilor autorități. Aici au avut loc, de asemenea, mari demonstrații în favoarea procesului revoluționar, se organizează aniversarea diferitelor evenimente semnificative pentru poporul etiopian.

O asemenea ceremonie — desfășurată la mijlocul verii — a constituit și prilejul călătoriei mele la Addis Abeba. Am sosit aici după ce festivitățile propriu-zise începuseră, cu o oră sau două înainte. Capitala Etiopiei arbora un cer specific sfîrșitului de iunie, cu nori caracteristici sezonului ploios. De la aeroport pînă la Piața Revoluției, pe o distanță de circa 2 km, străzile erau împodobite sărbătorește, flancate de eucalipți. Circulația fiind blocată, am putut să înaintăm solitari printre mașinile oprite de-o parte și de alta a bulevardului. În Piața Revoluției, zeci de mii de locuitori ai capitalei ascultaseră un discurs important al șefului statului, Mengistu Haile Mariam, și urmăream, acum, defilarea unităților militare sau ale miliției populare, laolaltă cu spectacolul sonor al unor avioane care brăzdau văzduhul. Mi s-a părut că parada la care asistam reflecta destul de bine preocupările actuale ale statului, confruntat cu numeroase probleme moștenite de la fostul regim, cu o strînsă luptă de clasă pe plan intern. În intenția organizatorilor, manifestația era menită să constituie o dovadă de sprijin pentru măsurile adoptate de noile autorități, pentru hotărîrile vizînd continuarea și aprofundarea procesului revoluționar în curs. Iar aceste măsuri — pe care am avut ocazia să le verific și altfel, mai ales pe planul agriculturii, într-o călătorie de neuitat la izvoarele Nilului albastru — sînt cîteva deosebit de semnificative : naționalizarea principalelor ramuri industriale, a companiilor pentru transporturi și asigurări, desființarea titlurilor și privilegiilor nobiliare, înfăptuirea unei radicale reforme agrare. Dificultățile multiple, inerente procesului revoluționar, au făcut, poate, ca deciziile amintite să nu-și arate încă integral eficiența, dar ele erau strict necesare, ținînd seama de nivelul cu totul modice al transformărilor anterioare.

În România, eforturile actuale ale poporului etiopian sînt cunoscute și urmărite cu interes. Țară socialistă în curs de dezvoltare, România înțelege și apreciază măsurile întreprinse de statele africane pentru depășirea subdezvoltării, pentru consolidarea independenței și suveranității naționale, pentru înlăturarea oricăror forme de colonialism și neocolonialism. În cursul întîlnirilor pe care președintele Nicolae Ceaușescu le-a avut cu diferiți reprezentanți ai C.M.A. Provizoriu, din Etiopia, a fost evidențiată importanța deosebită pe care o prezintă unirea eforturilor fiecărui popor, stabilirea măsurilor corespunzătoare pentru asigurarea consolidării independenței naționale, a dezvoltării libere a tuturor națiunilor pe calea progresului economic și social. Totodată, avînd în vedere opțiunile de politică externă ale celor două țări, s-a relevat însemnătatea întăririi colaborării și solidarității între țările în curs de dezvoltare, între țările nealiniate, a intensificării luptei popoarelor pentru lichidarea oricăror forme de dominație colonială și neocolonială, a politicii rasiste și de apartheid, pentru făurirea unei noi ordini economice internaționale, bazată pe echitate și justiție, pentru edificarea unei lumi a păcii și securității, care să asigure dezvoltarea liberă a tuturor națiunilor.

Înscriindu-se în acest cadru cuprinzător, relațiile româno-etiopiene evidențiază o prietenie, solidaritate și colaborare dorite mereu mai profunde, așa cum am putut constata și cu ocazia vizitei mele la Addis Abeba.

COSTA RICA

Un „țărm bogat"

Parcul central din San José

Pornind de la traducerea literală — Costa Rica, „țărm bogat" — s-ar putea spune că țara și-a transformat numele în renume. Bogatele resurse naturale — plantații de cafea, banane, trestie de zahăr, păduri cu esențe valoroase — se adaugă celor minerale — fier, bauxită, plumb, nichel, metale rare, magneziu, cupru, petrol. Ele încurajează eforturile acestei mici țări din America Centrală (50 730 kmp) pentru depășirea stadiului de monocultură agricolă și stimularea puternică a dezvoltării industriale.

De-a lungul anilor, din punct de vedere politic, Costa Rica s-a remarcat prin stabilitate, într-o zonă perturbată adesea de lovituri de stat militare și tulburări politice civile. Stat mic, cu circa două milioane de locuitori, Costa Rica este cunoscută, apoi, pentru faptul de a nu avea armată. Fondurile astfel eliberate au trecut, se spune, în sectorul educației. Nivelul înalt al învățămîntului și numărul mare al profesorilor au conturat o altă trăsătură distinctivă. Sînt două aspecte izvorîte, de fapt, din tradiția politică ce definește, ca o trăsătură fundamentală, acest stat, caracterizat nu numai prin stabilitatea puterii (civile), ci și printr-un sistem juridic independent, o adunare legislativă activă. Un important factor folosind dezvoltării țării îl constituie existența unui larg sector de stat în economie, care include instituții ca sistemul bancar național, sistemul de producere și distribuire a energiei electrice și prestarea altor servicii.

Un nou președinte și-a preluat mandatul după alegerile prezidențiale din februarie 1978. În mesajul său adresat națiunii, Rodrigo Carazo Odio — candidatul coaliției „Uniunea opoziției" — a relevat importanța deosebită ce se va acorda îmbunătățirii condițiilor de viață ale populației țării. Între măsurile imediate pe care le va întreprinde administrația sa, președintele a enumerat îmbunătățirea codului muncii și a sistemului național de asigurări sociale, aplicarea unei reforme administrative. De asemenea, vor fi depuse eforturi pentru dezvoltarea învățămîntului, sănătății și lucrărilor publice.

La rîndul său, ministrul costarican al economiei, Fernando Altmann Ortiz, a relevat că guvernul urmărește lărgirea gamei de produse destinate exportului în vederea reducerii deficitului balanței de plăți. Între proiectele economice, se numără încheierea, pînă la sfîrșitul anului, a lucrărilor de construire a barajului și hidrocentralei de la El Arenal. Se urmărește, de asemenea, semnarea de noi acorduri comerciale bilaterale, evidențiindu-se, în același timp, necesitatea restructurării Pieței comune a Americii Centrale și a adaptării ei la cerințele și interesele actuale ale statelor din zonă.

În planul relațiilor externe, noul președinte al țării a declarat că vor fi continuate principalele direcții ale politicii externe costaricane. Sîntem hotărîți — a spus Rodrigo Carazo Odio — să menținem relații bune cu toate țările lumii, o atenție deosebită acordîndu-se statelor vecine.

În ceea ce privește România, produce satisfacție de ambele părți faptul că, în ultimii ani, relațiile prietenești dintre țara noastră și Costa Rica au înregistrat o evoluție mereu ascendentă, conform dorințelor și voinței ambelor popoare. Este o dezvoltare stimulată hotărîtor de vizita, în Costa Rica, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, în septembrie 1973, încununată de semnarea Tratatului de prietenie și cooperare româno-costarican, ca și de vizita în România, în anul următor, a președintelui de atunci al statului Costa Rica, Jose Figueres Ferrer. Tratatul de prietenie și cooperare constituie un important document politic, constituind un exemplu al modului în care două popoare, trăind în țări cu orînduiri economice și sociale diferite, înțeleg să coopereze în condiții de egalitate, să conlucreze pentru un progres mai rapid economic-social, spre binele ambelor popoare, în folosul reciproc și al cauzei edificării unei lumi mai drepte și mai bune.

Cu prilejul vizitei oficiale a tovarășului Nicolae Ceaușescu în Costa Rica au fost semnate, de asemenea, și alte documente, între care : Acordul de cooperare economică, industrială și tehnică pe termen lung, Acordul de colaborare culturală, Acordul de colaborare tehnică și științifică. Pe de altă parte, în aprilie anul trecut, la San José au avut loc lucrările primei sesiuni a Comisiei mixte economice româno-costaricane, prilej cu care s-au analizat posibilitățile de dezvoltare a schimburilor comerciale și a cooperării economice. A fost, de asemenea, semnat la San José un Program de schimburi culturale și științifice pentru anii 1977—1979 între România și Costa Rica. Cu acest prilej, ministrul costarican de resort a scos în evidență dezvoltarea ascendentă a relațiilor politice, economice și culturale între cele două țări și a transmis mulțumiri guvernului român pentru sprijinul acordat în formarea de cadre necesare dezvoltării Republicii Costa Rica.

Relațiile bilaterale româno-costaricane se întăresc și pe linie parlamentară — ne-a vizitat, de pildă, țara o delegație condusă de președintele Adunării Legislative din Costa Rica. S-au realizat, de asemenea, schimburi de vizite la nivel de partide. Cu prilejul primirii de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a delegației Partidului Avangarda Populară din Costa Rica a fost relevată afirmarea tot mai puternică a voinței popoarelor de a pune capăt inegalităților sociale și naționale, de a fi pe deplin stăpîne pe soarta lor, de a folosi în mod suveran bogățiile și resursele lor naționale, de a-și hotărî în mod liber și independent calea dezvoltării economico-sociale, de a colabora și conviețui în condiții de pace și securitate.

Sînt tot atîtea confirmări ale mersului ascendent, dinamic al relațiilor de prietenie și colaborare româno-costaricane. Faptul că aceste relații se întemeiază pe principiile deplinei egalități în drepturi, neamestecului în treburile interne, respectului independenței și avantajului reciproc asigură dezvoltarea lor fructuoasă pe toate planurile, evoluția lor trainică.

Al. Tudor

DOCUMENTAR

REPUBLICA GUINEEA-BISSAU

Opțiuni ale dezvoltării independente

Întinse suprafețe ale Republicii Guineea-Bissau sînt cultivate cu orez, aliment de bază al populației

În Guineea-Bissau, ca și în Insulele Capului Verde, ziua de 12 septembrie — ziua de naștere a lui Amilcar Cabral, fondatorul Partidului African al Independenței (P.A.I.G.C) — a fost proclamată sărbătoare națională, ca un omagiu adus de popoarele celor două țări, la capătul luptei lor dîrze pentru libertate, celui care și-a consacrat întreaga viață cauzei sacre a independenței. Tot în această lună, la 24 septembrie, Guineea-Bissau sărbătorește împlinirea a cinci ani de la proclamarea republicii independente, act de însemnătate majoră în istoria țării.

P.A.I.G.C., care s-a aflat în fruntea luptei de eliberare, este în prezent factorul mobilizator al vastei opere de edificare a unei vieți noi pe acest străvechi pămînt african, sarcinile naționale prioritare fiind — în conformitate cu obiectivele stabilite de cel de-al III-lea Congres al partidului — consolidarea independenței, făurirea unei economii de sine stătătoare, bazată pe modernizarea agriculturii, dezvoltarea industriei autohtone, accelerarea progresului în toate domeniile.

În domeniul agriculturii, ramură în care lucrează 80 la sută din populația țării, programele guvernamentale elaborate în anii independenței au inclus naționalizarea pămîntului și formarea cooperativelor agricole și a fermelor, măsuri pentru creșterea și diversificarea producției agricole, prin utilizarea unor tehnici noi și prin executarea unor lucrări de hidroameliorații. Culturile de orez, arahide, palmieri de cocos, manioc — considerate tradiționale — ocupă cele mai întinse suprafețe. Producția de arahide, care asigură o parte importantă a exporturilor, depășește în prezent 60 000 tone, în timp ce, în 1975, atingea numai 20 000 tone. Concomitent, au fost extinse plantațiile de trestie de zahăr și de bumbac.

Eforturile sînt concentrate, de asemenea, în direcția dezvoltării unei industrii naționale, capabile să valorifice bogățiile naturale ale țării. În ultimii ani, au intrat în funcțiune sau se află în construcție un mare număr de întreprinderi industriale. Preponderența o dețin unitățile de prelucrare a produselor agricole, îndeosebi cele specializate în producerea de uleiuri vegetale. Se are în vedere amplasarea acestor obiective industriale în regiunile care furnizează produsele agricole ce urmează a fi prelucrate.

Complet neglijate în perioada dominației coloniale, prospecțiunile miniere, efectuate asiduu în anii independenței, s-au dovedit fructuoase, deschizînd ample posibilități pentru dezvoltarea în viitor a industriei naționale. Cele mai importante proiecte vizează valorificarea zăcămintelor de bauxită din regiunea Corubal, a resurselor de fosfați din regiunea vestică a Guineei-Bissau, exploatarea petrolului din platforma maritimă. În scopul valorificării în interesul țării a acestor resurse, a fost înființată compania „Petrominas", în atribuțiile căreia intră, între altele, efectuarea de prospecțiuni în vederea descoperirii zăcămintelor de țiței și a altor minerale utile economiei naționale. Totodată, se preconizează crearea unor întreprinderi în domeniul materialelor de construcție, îndeosebi pentru prelucrarea lemnului, avînd în vedere că pădurile tropicale din zona țărmului sînt depozitare ale unor esențe valoroase — mahon, palmier, boabab.

Un vast program de electrificare a țării urmează să fie realizat, în trei etape, prin construirea de termocentrale și punerea în valoare a resurselor hidraulice ale Guineei-Bissau. Construcția barajului de pe rîul Corubal, în estul țării, reprezintă, în acest sens, unul dintre proiectele de anvergură ale economiei Guineei-Bissau.

Pentru accelerarea progresului economico-social, promovarea educației naționale reprezintă un factor-cheie. Continuînd tradițiile muncii intense de culturalizare a populației desfășurată de P.A.I.G.C. în zonele eliberate, încă înainte de proclamarea independenței întregii țări, Guineea-Bissau a obținut rezultate remarcabile și în acest domeniu, pentru care se alocă fonduri reprezentînd circa 14 la sută din buget.

Ferm atașată cauzei independenței, România și-a manifestat încă de la început solidaritatea față de mișcarea de eliberare din Guineea-Bissau, acordîndu-i întregul său sprijin — politic, material și diplomatic. O mărturie a acestei solidarități, a relațiilor de strînsă prietenie statornicite între Partidul Comunist Român și Partidul African al Independenței din Guineea-Bissau și Insulele Capului Verde, între popoarele noastre, a constituit-o semnarea la București, în iunie 1972, a Comunicatului comun, care a reprezentat primul act oficial internațional încheiat de reprezentanții legitimi ai poporului Guineei-Bissau. Țara noastră a salutat proclamarea Republicii Guineea-Bissau, stabilind, din primul moment, relații diplomatice cu noul stat.

În noile condiții create după cucerirea de către Guineea-Bissau a independenței, relațiile de prietenie și colaborare dintre țările noastre au cunoscut o intensificare continuă în toate domeniile. Convorbirile dintre președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și președintele Consiliului de Stat al Guineei-Bissau, Luis Cabral, care a întreprins o vizită în România în aprilie anul 1976, Declarația solemnă comună semnată la București au reprezentat contribuții de o deosebită valoare pentru ridicarea pe noi trepte a prieteniei și cooperării dintre cele două țări, spre binele popoarelor noastre, în interesul comun al luptei generale împotriva imperialismului, colonialismului, neocolonialismului, pentru lichidarea subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini politice și economice internaționale, care să permită afirmarea nestingherită a personalității popoarelor, într-o lume a păcii și colaborării libere între națiuni.

S. Bondoc

Republica CAPULUI VERDE

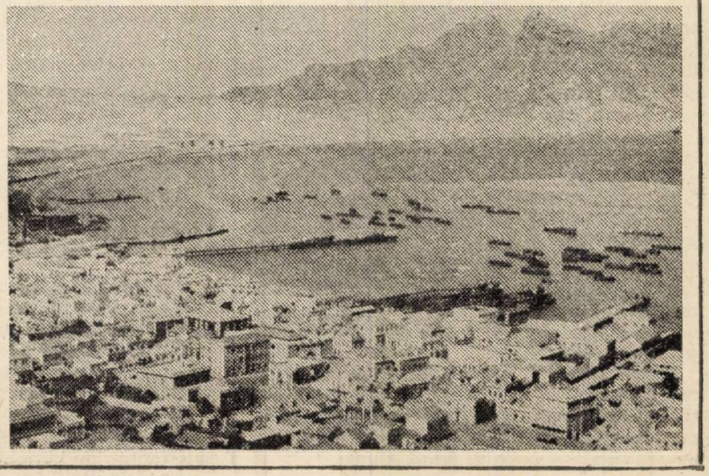

În imagine, portul Mindelo din insula São Vicente. Printre obiectivele industriale importante care vor intra în funcțiune în această insulă se numără o rafinărie de mare capacitate și un șantier pentru reparații navale.

În anii care au trecut de la proclamarea independenței naționale, poporul Republicii Capului Verde s-a angajat ferm pe calea eforturilor în vederea lichidării grelei moșteniri coloniale și pentru asigurarea progresului economico-social. Printr-o muncă asiduă, atît în domeniul agriculturii — domeniu în care a fost inițiat un vast program de combatere a secetei și eroziunii solului —, cît și în industria creată în anii independenței, locuitorii arhipelagului sînt hotărîți să schimbe înfățișarea țării, accelerînd procesul dezvoltării economice a tinerei republici.

NAMIBIA

„Planul Waldheim" și obstrucțiile regimului de la Pretoria

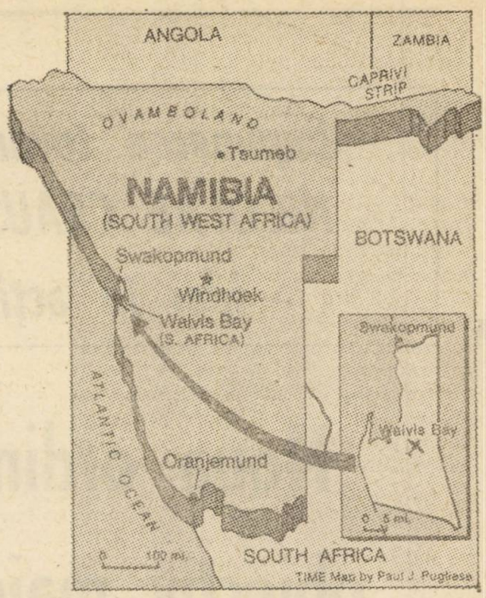

(*Din* Time)

La sediul Organizației Națiunilor Unite au avut loc, în ultimele zile, intense consultări în perspectiva dezbaterilor Consiliului de Securitate asupra planului prezentat de secretarul general al O.N.U., Kurt Waldheim, pentru soluționarea problemei Namibiei, în conformitate cu dreptul inalienabil al poporului namibian de a-și decide, liber și suveran, destinul. Intitulat „Program de acțiune pentru trecerea la independență a Namibiei", *raportul secretarului general al O.N.U. avansează măsuri practice pentru dobîndirea, de către poporul namibian, a dreptului său sacru la autodeterminare, într-un moment în care se manifestă pregnant preocupările și îngrijorarea legitimă a opiniei publice internaționale în legătură cu situația gravă, creată prin perpetuarea ocupării ilegale a acestui teritoriu de către regimul de la Pretoria. Amploarea sprijinului și solidarității de care se bucură poporul namibian în lupta sa pentru dobîndirea independenței reale, lipsite de orice sechele colonialiste sau rasiste, a fost relevată la sesiunea extraordinară a Adunării Generale a O.N.U. privind Namibia, care a adoptat, în luna mai a.c., „Declarația și programul de acțiune în sprijinul autodeterminării și independenței naționale a Namibiei", dînd expresie voinței comune a statelor membre ale O.N.U. de a transpune în practică obligația solemnă, asumată de Națiunile Unite, de a acorda întreaga asistență poporului namibian pentru cîștigarea independenței, într-o țară liberă, unitară și suverană. Forumul extraordinar al O.N.U. a fost urmat de intense eforturi diplomatice și de numeroase contacte inițiate de țările africane „din prima linie" — Angola, Botswana, Mozambic, Tanzania și Zambia —, precum și de reprezentanții celor cinci state occidentale membre ale Consiliului de Securitate, autoare ale unui plan de reglementare a problemei namibiene (S.U.A., Anglia, Canada, Franța, R.F.G.) și de misiunea specială a Națiunilor Unite, condusă de comisarul special O.N.U. pentru Namibia, Martti Ahtisaari. Luînd act de propunerile ce i-au fost prezentate, Consiliul de Securitate a adoptat, la sfîrșitul lunii iulie, două rezoluții referitoare la independența Namibiei și la asigurarea integrității și unității teritoriale a acesteia, prin reintegrarea portului Walvis Bay, anexat ilegal de Republica Sud-Africană.*

În actuala situație, apreciind necesară formularea unor propuneri concrete în vederea soluționării cît mai urgente a problemei Namibiei, secretarul general al O.N.U., Kurt Waldheim, a recomandat, în raportul prezentat Consiliului de Securitate, ca, în perioada de trecere la independență, în această țară să fie staționați, pentru menținerea ordinii și securității, 7 500 militari ai O.N.U., iar, pentru supravegherea campaniei electorale și a alegerilor, a propus prezența în Namibia a 1 200 funcționari O.N.U. În esență, propunerile sale vizează punerea în aplicare a rezoluției Consiliului de Securitate din 27 iulie a.c. cu privire la situația teritoriului namibian, ocupat în mod ilegal de R.S.A. Anunțînd că intenționează să lanseze o operațiune în acest sens, cît mai curînd posibil, după aprobarea raportului de către Consiliul de Securitate, Kurt Waldheim a avansat numele generalului Hannes Phillipp (Austria) pentru funcția de comandant al Grupului de asistență militară și civilă al Națiunilor Unite, în perioada de tranziție În ce privește data alegerilor, raportul preconizează organizarea acestora la circa șapte luni după adoptarea deciziei Consiliului de Securitate, respectiv în jurul datei de 1 aprilie 1979, subliniind că fixarea datei proclamării efective a independenței Namibiei va fi de competența Adunării Constituante namibiene.

Desigur, punerea în aplicare a programului prezentat de secretarul general al O.N.U., în vederea accesului la independență al Namibiei, necesită încă eforturi. Aceasta, cu atît mai mult cu cît guvernanții rasiști de la Pretoria continuă să se situeze pe o poziție obstrucționistă, după ce, ani de-a rîndul, au sfidat, în mod flagrant, autoritatea și responsabilitățile pe care Națiunile Unite și le-au asumat, intensificînd măsurile de represiune împotriva poporului namibian, subminînd unitatea sa națională și integritatea teritorială, sporind efectivele militare de ocupație.

În scrisoarea adresată secretarului general al O.N.U., anunțînd acceptarea de către

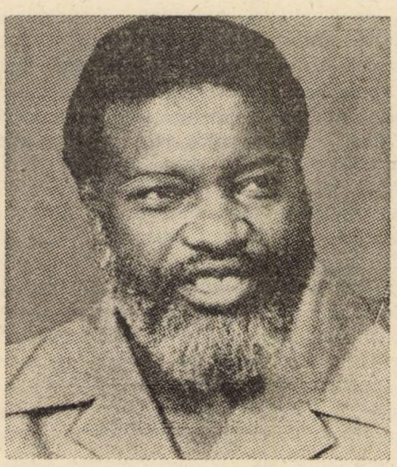

Sam Nujoma, președintele Organizației Poporului din Africa de Sud-Vest (SWAPO) : „Atît timp cît Africa de Sud va perpetua ocupația militară colonială și atîta vreme cît jefuirea resurselor noastre naturale și umane va continua, SWAPO va intensifica lupta armată, pînă la victoria finală"

Organizația Poporului din Africa de Sud-Vest (SWAPO) a programului elaborat de Kurt Waldheim în vederea acordării independenței Namibiei, președintele SWAPO, Sam Nujoma, propunea semnarea unui protocol de încetare a focului între unitățile SWAPO și trupele de ocupație ale R.S.A., aflate în mod ilegal pe teritoriul namibian, menționînd că SWAPO este gata să semneze un astfel de acord. Autoritățile rasiste de la Pretoria refuză, însă, să semneze, împreună cu organizația patrioților namibieni, un protocol de încetare a focului, deoarece — afirmă guvernul sud-african — aceasta ar însemna „recunoașterea de jure" a SWAPO. Este, evident, un nou pretext ridicat de regimul rasist de la Pretoria, în încercarea de a tergiversa soluționarea problemei namibiene.

În condițiile în care regimul rasist sud-african continuă să țină ilegal sub ocupație Namibia, ridicînd sistematic obstacole în calea exercitării dreptului la autodeterminare al poporului namibian, acesta, sub conducerea SWAPO, își manifestă hotărîrea de a intensifica lupta pentru cucerirea independenței. Principalul obiectiv al luptei a fost și rămîne eliberarea completă a acestei țări africane — se subliniază în scrisoarea președintelui Organizației Poporului din Africa de Sud-Vest, Sam Nujoma, adresată secretarului general al O.N.U., Kurt Waldheim. Arătînd că lupta armată a poporului namibian a fost determinată de faptul că regimul represiv rasist al R.S.A., care ocupă ilegal Namibia, a respins căile pașnice de reglementare a problemei, documentul evidențiază imperativul de a se pune capăt fărădelegilor comise de regimul rasist sud-african împotriva poporului Namibiei.

Președintele SWAPO, Sam Nujoma, subliniază că organizația sa, „conștientă de faptul că își asumă responsabilități istorice", va coopera pe deplin în vederea urgentării adoptării de către Consiliul de Securitate a unei hotărîri privind programul elaborat de secretarul general al O.N.U., Kurt Waldheim, pentru accesul la independență al Namibiei. SWAPO apreciază că administrarea Namibiei, pe perioada unui an, de către Națiunile Unite, ar fi suficientă pentru pregătirea alegerilor — preciza Sam Nujoma, în ajunul plecării sale spre New York, pentru a participa la dezbaterile O.N.U. privind independența Namibiei. El informa, totodată, că SWAPO a respins listele electorale falsificate de către Pretoria. Arătînd că SWAPO va lăsa secretarului general al O.N.U., Kurt Waldheim, sarcina de a decide care țări vor participa la menținerea păcii în Namibia, Nujoma menționa că este important să fie incluse și țări africane.

Președintele SWAPO a subliniat din nou hotărîrea poporului namibian de a face orice sacrificii pentru dobîndirea independenței naționale, în conformitate cu năzuințele sale legitime. Este, în același timp, demn de relevat faptul că, afirmîndu-și vocația de forță conducătoare, SWAPO — reprezentantul autentic și legitim al poporului namibian — a formulat un amplu program politic al viitorului stat namibian, preconizînd instaurarea unui guvern de unitate națională și înfăptuirea unor reforme democratice.

Sabina Diaconu

Expunerea tovarășului
NICOLAE CEAUȘESCU
– idei în acțiune

Noua ordine economică internațională – obiectiv major în interesul tuturor statelor

Este un fapt că, actualmente, pe plan mondial — ca expresie a însești marilor schimbări intervenite în lume — crește curentul de opinie în favoarea edificării unei noi ordini internaționale, că tot mai multe țări, autorități guvernamentale, organizații internaționale, reprezentanți de seamă ai vieții publice, economice și politice, din diverse state, exprimă poziții într-o atare direcție, că necesitatea unei noi ordini este mereu mai larg recunoscută, că, pentru multe țări, problemele realizării acesteia reprezintă o preocupare primordială, că, în asemenea condiții, unele state, care inițial au manifestat rezerve față de idee în sine sau față de transpunerea ei în practică, își reconsideră pozițiile. De altfel, noua ordine internațională a devenit un obiectiv declarat al însești Organizației Națiunilor Unite. Deopotrivă, însă, este o realitate că nu s-au făcut pași efectivi în direcția noii ordini, că, deși a sosit de mult momentul trecerii de la vorbe la fapte, de la principii generale la măsuri practice, de la discuții la acțiune, acest moment nu a fost, din păcate, depășit. Există încă rețineri, chiar obstrucții, sau tendințe de tergiversare, evidențiindu-se, o dată mai mult, încercarea țărilor capitaliste dezvoltate de a-și impune punctele de vedere, de a-și conserva pozițiile dominante, de a menține vechile structuri și relații internaționale, care le asigură privilegii și avantaje unilaterale, cu toate că se dovedește mereu mai pregnant că perpetuarea actualei ordini afectează și va afecta tot mai puternic ansamblul statelor lumii, dezvoltarea și pacea generală.

Omenirea este confruntată, astăzi, cu o serie de probleme complexe, aflate într-o fază acută, care își așteaptă, de aceea, o abordare urgentă în vederea unei soluționări eficiente, în interesul tuturor statelor, al progresului și securității mondiale. O parte uriașă din populația globului se găsește într-o stare dramatică din punctul de vedere al dezvoltării economico-sociale. Ordinea actuală conservă discrepanțe, dezechilibre, inechități și injustiții, menține anacronica împărțire în țări economic avansate și țări slab dezvoltate, în țări industrializate și țări slab industrializate sau chiar neindustrializate. Departe de a se diminua, decalajele dintre acestea tind, dimpotrivă, să se adîncească în continuare. În era cuceririi Cosmosului de către om, pe Pămînt o bună parte din omenire nu are acces nici la cele mai modeste beneficii ale progreselor științei și tehnicii. Problema energiei și materiilor prime capătă un caracter tot mai ascuțit. Criza alimentară afectează puternic zone întinse ale globului. Ca urmare a consumurilor neraționale și a risipei din multe țări, se irosesc importante resurse. Pe piețele internaționale au loc fluctuații anarhice ale prețurilor. Sistemul valutar este dezorganizat. Colaborarea economică internațională este frînată de numeroase obstacole artificiale, bariere discriminatorii și inechități. Pe plan politic, în lume se mai mențin raporturi de inegalitate între state, se manifestă încă încercări din partea unor cercuri imperialiste de a se opune tendințelor pozitive din viața internațională. Cursul destinderii este fragil și departe de a fi devenit ireversibil. Se asistă la o accentuare a luptei imperialiste pentru piețe, poziții dominante și sfere de influență. Pe glob sînt încă multe probleme de soluționat. Mai există încă zone de încordare, conflicte care pot duce la ciocniri militare, la războaie cu consecințe grave pentru întreaga omenire. Cursa înarmărilor continuă.

Ordinea existentă astăzi în lume — așa cum dovedesc în mod pregnant realitățile — nu asigură cadrul, nu concretizează mijloacele și acțiunile corespunzătoare pentru rezolvarea adecvată a complexelor și gravelor probleme actuale și înlăturarea disproporțiilor, dezechilibrelor, inegalităților și inechităților din economia mondială și relațiile economico-politice internaționale. O nouă ordine economică și politică internațională este, deci, obiectiv necesară pentru a se crea condiții de reală dezvoltare tuturor țărilor, un climat de înțelegere și colaborare, de cooperare fructuoasă, pentru a se promova progresul general și pacea mondială.

Pornind de la aceasta, de la însuși faptul că actualele stări de lucruri din economia mondială și viața politică internațională împietează, într-o măsură sau alta, într-o formă sau alta, pe o cale sau alta, asupra dezvoltării și securității tuturor țărilor, Partidul Comunist Român, România socialistă argumentează necesitatea și posibilitatea realizării noii ordini internaționale pe baza interesului economic și politic, într-o atare direcție, al tuturor statelor, fără deosebire de mărime, potențial, nivel de dezvoltare, situare geografică sau orînduire politico-socială. Reafirmînd cu tărie pozițiile partidului și statului nostru în problema instaurării noii ordini internaționale, hotărîrea fermă a României de a acționa neabătut în direcția înfăptuirii acestui obiectiv arzător al contemporaneității, ampla și științific fundamentata expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu la ședința, de luna trecută, a activului central de partid și de stat a accentuat, în mod deosebit, tocmai asupra interesului tuturor țărilor în realizarea noii ordini. Însemnătatea majoră a acestui aspect nu este doar de ordin teoretic, ci de ordin nemijlocit practic.

Înțelegerea largă, de către toate țările lumii, a interesului lor, atît economic cît și politic, în instaurarea noii ordini economice internaționale este de natură a da acel impuls necesar, menit să urnească lucrurile din imobilismul actual, să declanșeze efectiv procesul complex al făuririi noii ordini, trecîndu-se pe acest tărîm de la vorbe la fapte, de la discuții la acțiune. Noua ordine economică internațională este, în esență, o problemă a progresului și păcii. Ea constituie o alternativă nu numai necesară, dar și posibilă, realistă, la actualele stări de lucruri din economia mondială, pornind de la realitățile epocii noastre : atît de la eterogenitatea lumii de azi din punctul de vedere al orînduirilor sociale și, deci, de la imperativul coexistenței pașnice și conlucrării reciproc avantajoase între țări cu sisteme economico-sociale diferite ; cît și de la faptul că, în noile condiții ale schimbărilor progresiste din raporturile mondiale de forțe, nu mai este posibil, așa cum practica însăși o atestă,ca relațiile economice internaționale să continue a fi guvernate de vechile structuri, rînduieli și mecanisme, determinate de politica imperialistă de dominație și asuprire, de dezvoltare a unor state pe seama altora și care se află, dealtminteri, la baza actualelor inechități, asimetrii, distorsiuni și manifestări de criză.